

รายงานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

FACTORS THAT AFFECT THE BEHAVIORAL CONDUCT OF SUFFICIENCY ECONOMIC
CONCEPT FOR LABORS IN SAMUTPRAKARN PROVINCE

RCH

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ศักดิ์ ศิริจารุภัทร

HIC

ASSISTANT PROFESSOR PRASITTISAK SIRIJARUPAT

445

.29E5

เลขหมู่... วา 178

เลขทะเบียน... 115518

วัน,เดือน,ปี... 15 ส.ค. 2554

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2552

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

b. 12311965

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานการวิจัย	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
ผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ศักดิ์ ศิริจารุภัทร
ปีที่ทำวิจัย	พ.ศ.2552
หน่วยงาน	สาขาวิชาศิลปศาสตร์ประยุกต์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2552 ได้จากการสุ่มแบบหลายชั้นตอน จำนวน 720 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านทดลองใช้และหาคุณภาพมาแล้ว เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2552 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงงานมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง รายด้านและภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก
2. แรงงานที่มีสถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ฐานะครอบครัว และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) ความเชื่ออำนาจในตน (X_9) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) การรับรู้เกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด (X_8) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) และอายุ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .666, .631, .613, .600, .537, .532, .526, .408, .267, .192 และ .182 ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน มีจำนวน 5 ปัจจัย คือ ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) โดยปัจจัยดังกล่าวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ได้ร้อยละ 59.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.232 + .130X_{10} + .188X_3 + .151X_6 + .091X_{11} + .063X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .250Z_{10} + .295Z_3 + .180Z_6 + .142Z_{11} + .088Z_4$$

คำสำคัญ: พฤติกรรมพอเพียง / เศรษฐกิจพอเพียง / แรงงาน / จังหวัดสมุทรปราการ

Research Title	Factors that Affect the Behavioral Conduct of Sufficiency Economic Concept for Labors in Samutprakam Province
Researcher	Assistant Professor Prasittisak Sirijarupat
Year	2009
Office	Department of Applied Arts, Faculty of Industrial Education King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang Chalongkrung Rd., Ladkrabang, Bangkok 10520

Abstract

The aim of this research is to study the factors that affecting the behavior conduct of the sufficiency economic concept for the labors in Samutprakam Province. The samples are the industrial labors in Samutprakam Province a year 2009 from multi-stage sampling. There are 720 samples used in this study through a used questionnaire and already find a quality. The data collected from the samples during January-March 2009 and the statistical analysis with the finished program using the percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way analysis of variance. (By testing the difference of the average of two methods of Scheffe'), correlation coefficient and multiple regression analysis. The results showed that;

1. The labor behavioral conducts of the sufficiency economic concept, individual aspects and overall is in high level.

2. The labor force with the marital status, age, education level, family and different work experience under the behavioral conduct of the sufficiency economic concept is difference having the statistically significant at the .05 level.

3. The behavioral conduct based to the sufficiency economic of labor (Y) is positively related to attitude towards the conduct of ideas of Sufficiency Economic (X_{10}) believes in ones power (X_8) future orientation of self control. (X_4) good mental health (X3), achievement motivation (X_5) knowledge about the sufficiency economic ($X_{1,1}$) perceptions about the person around you (X_8) to see examples from people around you (X_7) receiving News about the sufficiency economic (X_9) experience (X_2) and age (X_1) correlation coefficient was 0.666, 0.631, 0.613, 0.600, 0.537, 0.532, 0.526, 0.408, .267, 0.192 and

0.182 respectively.

4. The factors that affecting the behavior of conduct to the idea of sufficiency economic of labor has five factors such as the attitude towards the conduct of idea of sufficiency economic (X_{10}) good mental health (X_3) believes in ones power (X_6) knowledge about the sufficiency economic (X_{11}) and future orientation of self control (X_4). The above factors with the explanation of the variance behavior conduct based to sufficient economic of labor in percentage of 59.1, has the significant Statistical level of .05 with the following prediction equation.

Predictive equation as raw scores.

$$Y' = 1.232 + .130X_{10} + .188X_3 + .151X_6 + .091X_{11} + .063X_4$$

Predictive equation in standard rate.

$$Z'_y = .250Z_{10} + .295Z_3 + .180Z_6 + .142Z_{11} + .088Z_4$$

Keywords : sufficiency behavior / sufficiency economic / labors / Samutprakarn Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
1.3 สมมุติฐานการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	9
2.1.1 ปรัชญาและองค์ประกอบ.....	9
2.1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม.....	11
2.1.3 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์.....	13
2.2 จิตลักษณะของบุคคลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	16
2.2.1 ความมีเหตุมีผล.....	16
2.2.2 การมีภูมิคุ้มกัน.....	18
2.2.3 การรับรู้คุณค่าความดี.....	20
2.2.4 สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์.....	22
2.3 ข้อมูลจังหวัดสมุทรปราการ.....	51
2.3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไป.....	51
2.3.2 โครงสร้างของประชากรและการจ้างงาน.....	51
2.3.3 ด้านเศรษฐกิจ.....	53

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.3.4 ด้านสังคม.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	69
4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	71
4.3 ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.....	72
4.4 ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.....	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
5.1 สรุปการวิจัย.....	105
5.2 อภิปรายผล.....	106
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก	
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
แบบวัดเพื่อการวิจัย.....	122

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนประชากรจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามเพศ เป็นรายอำเภอ	52
2.2	จำนวนประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามสถานภาพแรงงาน และเพศ	53
2.3	จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกตามอำเภอ ในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2549.....	54
2.4	จำนวนสถานประกอบกิจการ และจำนวนลูกจ้างในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามขนาดของสถานประกอบกิจการ.....	55
2.5	รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ของประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม พ.ศ. 2550.....	56
2.6	จำนวนสถานพยาบาลในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท เป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2550.....	57
2.7	จำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และจำนวนประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2550.....	58
2.8	สถิติกองทุนประกันสังคมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2546-2550	59
3.1	แสดงประเภทข้อความ ค่าความเชื่อมั่น และค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดแต่ละชุด..	66
3.2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ จำแนกตามอำเภอ.....	67
4.1	แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ของข้อมูลทั่วไปของแรงงาน.....	70
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.....	71
4.3	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีเพศต่างกัน.....	72
4.4	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน.....	72
4.5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีอายุต่างกัน.....	73

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของแรงงานที่มีอายุต่างกัน เป็นรายคู่.....	74
4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน.....	75
4.8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของแรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน เป็นรายคู่.....	76
4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีรายได้ต่างกัน.....	77
4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน.....	78
4.11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน เป็นรายคู่.....	79
4.12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน.....	80
4.13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน เป็นรายคู่.....	81
4.14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน.....	84
4.15 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน.....	85
4.16 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์.....	87
4.17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล.....	89

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.18 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรม การปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล.....	90
4.19 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์.....	92
4.20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตาม ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน.....	94
4.21 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรม การปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน....	95
4.22 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์.....	97
4.23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตาม ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการรับรู้คุณค่าความดี.....	99
4.24 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรม การปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการรับรู้คุณค่าความดี....	100
4.25 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนน มาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์.....	102

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	10
2.2 การผสมผสานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับองค์ความรู้ในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์.....	13
2.3 ดัชนีเหตุ ดัชนีแกน (กระบวนการ) และดัชนีผลระดับบุคคลในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนแผนงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	14
2.4 องค์ประกอบเชิงสมมุติฐานของความมีเหตุมีผล.....	17
2.5 องค์ประกอบเชิงสมมุติฐานของการมีภูมิคุ้มกัน.....	20
2.6 องค์ประกอบเชิงสมมุติฐานของการรับรู้คุณความดี.....	21
2.7 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐาน และองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมคนดีและเก่ง.....	25
2.8 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล.....	26
2.9 โมเดลเพื่ออธิบายพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของ Hines และคณะ.....	28

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 จนถึงปัจจุบัน โดยชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกกระดับ รวมถึงการพัฒนาและบริหารประเทศของรัฐบาล โดยให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. online : 2552) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ประมวลและบรรจุพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเพื่อให้เป็นฐานรากที่มั่นคงของประเทศ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาเป็นหลักในการกำหนดนโยบาย และวิธีการในการดำรงประเทศ ดำรงสังคม ดำรงชุมชน ดำรงครอบครัว และดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน ในหลายฝ่ายและหลายระดับ แต่เนื่องจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความกว้างขวาง ลึกซึ้ง และมีความเป็นนามธรรมมาก จึงต้องอาศัยบุคคลากรหลายฝ่าย ในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกาลเทศะต่างๆ ในวงการวิจัยก็มีความพยายามที่จะศึกษาหาแนวทางต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้ดำเนินรอยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกันให้มาก และเหมาะสมยิ่งขึ้น ในทุกด้าน ทุกระดับ โดยให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2551 : 1)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ ครอบคลุมมิติที่สำคัญ 4 ด้าน คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านวัฒนธรรม และมิติด้านจิตใจ (สมพร เทพสิทธา. 2548 : 39-47) แต่อาจสังเกตได้ว่า 3 มิติแรก จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยมิติด้านจิตใจของบุคคลแต่ละคนเป็นสำคัญ เมื่อบุคคลมีจิตลักษณะแบบพอเพียง ก็จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายมากขึ้น ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นจนเกิดโทษ จึงจะทำให้ครอบครัวของตนมีความเข้มแข็ง ชุมชนของตนมีเศรษฐกิจที่เติบโตแบบพึ่งตนเองได้มากขึ้น เกิดความรับผิดชอบกลมเกลียวกัน ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมได้มากอย่างแท้จริง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2551 : 1) นอกจากนี้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้กล่าวถึงความพอเพียงว่าจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความมีเหตุมีผล การมี

ภูมิคุ้มกัน และการรับรู้คุณความดี และ 2 เงื่อนไข คือ การมีคุณธรรม และการมีหลักวิชาการ ความรอบรู้ ซึ่งจะนำไปสู่ความสมดุล และความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม และภูมิคุ้มกันที่ดี

จังหวัดสมุทรปราการ มีวิสัยทัศน์ คือ “ศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistics) เพื่อการส่งออกสินค้า เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม เป็นเมืองอุตสาหกรรมหลักของชาติ บ้านเมืองน่าอยู่และเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของสนามบินสุวรรณภูมิ” จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว ส่งผลให้จังหวัดมีโรงงาน อุตสาหกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีแรงงานจำนวนมากเข้าอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของจังหวัด ประสิทธิภาพการทำงานของแรงงานส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับคุณภาพชีวิต ถ้าแรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีก็ จะทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมของประเทศเข้มแข็ง สามารถแข่งขัน กับนานาชาติได้ และด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ประชาชนทุกระดับได้นำแนวคิดเศรษฐกิจ พหุเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การส่งเสริมและเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงให้กลุ่ม แรงงานนำไปปฏิบัติ จึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะป้องกันและแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของแรงงานได้ยั่งยืน แต่การที่จะนำแนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงมาสู่การปฏิบัติในกลุ่มแรงงานจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยที่ เป็นระบบเพื่อทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวคิดดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การนำแนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มแรงงานมีประสิทธิภาพ สูงสุด ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิด เศรษฐกิจพหุเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ” เพื่อที่จะทราบว่าปัจจัยอะไรบ้างที่สนับสนุน การเกิดพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงของแรงงานซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูล ประกอบในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงของรัฐบาลสู่กลุ่มแรงงานและกลุ่มอื่นๆ ได้ และจะให้ การส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและแพร่หลายต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงของแรงงานใน จังหวัดสมุทรปราการ ตามตัวแปรเพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา รายได้ รายได้ครอบครัว สถานะครอบครัว และประสบการณ์ทำงาน
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงของ แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพหุเพียงของ แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1) แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีเพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา รายได้ รายได้ครอบครัว ฐานะครอบครัว และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

2) ปัจจัยบางปัจจัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

3) ปัจจัยบางปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แรงงานภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2552 จำนวน 300,000 คน และกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 720 คน

1.5.2 ตัวแปร

1) ตัวแปรในวัตถุประสงค์ข้อ 1

1.1) ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา รายได้ รายได้ครอบครัว ฐานะครอบครัว และประสบการณ์ทำงาน

1.2) ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณความดี

2) ตัวแปรในวัตถุประสงค์ข้อ 2-4

2.1) ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

(1) ลักษณะทางจิต แบ่งเป็น

- จิตลักษณะเดิม ประกอบด้วย สุขภาพจิตที่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน

- จิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย ทศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ลักษณะสถานการณ์ ประกอบด้วย การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้าง และการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

(3) ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา รายได้ รายได้ครอบครัว ฐานะครอบครัว และประสบการณ์ทำงาน

2.2) ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณความดี

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1) เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความมีเหตุมีผล การมี

ภูมิคุ้มกันตน การรับรู้คุณความดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

2) พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่แรงงานได้ดำรงและปฏิบัติตนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และไม่ประมาท คำนึงถึงความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน การรับรู้คุณความดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ตัวแปร คือ

2.1) ความมีเหตุมีผล หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำของแรงงานโดยอาศัยการพิจารณา ไตรตรองให้รอบด้านเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความเชื่อที่ตนได้รับความจริงที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับสาเหตุต่างๆ และผลของสาเหตุเหล่านั้น เพื่อการตัดสินใจว่า การกระทำต่อไปของตนจะส่งผลกระทบต่อใครบ้าง วัดโดยใช้แบบวัดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน ดังนั้น แรงงานที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยจึงแสดงว่ามีความมีเหตุมีผลมาก ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามีความมีเหตุมีผลน้อย

2.2) การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การที่แรงงานมีการเตรียมตัวที่จะรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในและภายนอก ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเตรียมพร้อมที่จะรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนั้น ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์และกระแสของทุนนิยม บุคคลจึงควรมีภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อเตรียมตัวมิให้ตนเองตกเป็นเหยื่อของการถูกชักจูงและคล้อยตามให้บริโภคนิยมจนเกินตัว วัดโดยใช้แบบวัดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ดังนั้น แรงงานที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยจึงแสดงว่าภูมิคุ้มกันมาก ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่าภูมิคุ้มกันน้อย

2.3) การรับรู้คุณความดี หมายถึง การที่แรงงานมีการรับรู้ว่าคุณค่าอื่นหรือสิ่งแวดล้อมได้ทำหรือมอบประโยชน์แก่ตนเองอย่างไรบ้าง เมื่อได้รับสิ่งที่ดีเหล่านี้ จะรู้สึกถึงพระคุณหรือบุญคุณของบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น โดยการตอบแทนพระคุณด้วยการทำความดี ช่วยเหลือสนับสนุน ตลอดจนจะไม่ทำร้าย ทำลาย เบียดเบียน หรือเอาเปรียบบุคคลหรือสิ่งที่ทำประโยชน์นั้น วัดโดยใช้แบบวัดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ดังนั้น แรงงานที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยจึงแสดงว่ามีการรับรู้คุณความดีมาก ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามีการรับรู้คุณความดีน้อย

3) สุขภาพจิตที่ดี หมายถึง ลักษณะทางจิตและอารมณ์ที่แสดงถึงการไม่รู้สึกรู้สึกรู้สึกกังวลจนเกินเหตุ ไม่โกรธง่าย ไม่ตื่นตื้นง่าย มีสมาธิ และมีความกล้าในสิ่งที่สมควร วัดโดยใช้แบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ทุกข้อมีลักษณะเป็นข้อความทางลบ ดังนั้น แรงงานที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยจึงแสดงว่ามีสุขภาพจิตที่ดีน้อย ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามีสุขภาพจิตที่ดีมาก

4) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้รู้จักอดได้รอได้ เพื่อรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะมีมาในอนาคตนั้น วัดโดยใช้แบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน แรงงานที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นหรือปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ และมีความเพียรพยายามเพื่อกระทำสิ่งนั้นให้บรรลุโดยไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคหรือสิ่งกีดขวาง พยายามฝ่าฟันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ วัดโดยใช้แบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า จำนวน 13 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 13-78 คะแนน แรงงานที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

6) ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ปริมาณความตระหนักว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนไม่ว่าจะ เป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้น ตรงข้ามกับผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งเป็นผู้คิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นมาจากโชค/เคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง วัดโดยใช้แบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า จำนวน 14 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 14-84 คะแนน แรงงานที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามี ความเชื่ออำนาจในตนสูง ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามี ความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

7) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง หมายถึง การรับทราบของแรงงานโดยการพบเห็นเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และคนในชุมชน มีการแสดงพฤติกรรมและ/หรือยกย่องคนที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง วัดโดยใช้แบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน

แรงงานที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย

8) การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง หมายถึง การที่แรงงานรับรู้ว่าครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ชุมชน ต้องการให้ตนปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด และตนคล้อยตามบุคคลเหล่านี้มากน้อยเพียงใด วัดโดยใช้แบบวัดมาตราประมินรวมค่า จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน ดังนั้น แรงงานที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยจึงแสดงว่ามีการรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้างมาก ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามีการรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้างน้อย

9) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสนใจในการรับทราบข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ บุคคลใกล้ชิด และอื่นๆ ของแรงงานวัดโดยใช้แบบวัดมาตราประมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประมิน 6 หน่วยตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แรงงานที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาก ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

10) ทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของแรงงานในการพิจารณาประเมินประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะปฏิบัติตามหลักหรือวิธีการที่เป็นแนวทางในหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง วัดโดยใช้แบบวัดมาตราประมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นประโยคประกอบด้วยมาตราประมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แรงงานที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่ามีทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาก ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าไม่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

11) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่แรงงานทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต วัดโดยใช้แบบวัด จำนวน 9 ข้อ โดยแต่ละข้อความประกอบด้วยมาตรา 2 มิติ คือ 1)การให้เลือกตอบว่าข้อข้างต้น "ถูก" หรือ "ผิด" และ 2)การให้เลือกตอบว่าคำตอบที่ให้ในมิติแรกนั้น ผู้ตอบมีความมั่นใจในคำตอบนั้น "มาก" "ปานกลาง" "น้อย" แบบวัดนี้มีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9-54 คะแนน แรงงานที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาก ส่วนแรงงานที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

12) อายุ หมายถึง อายุของแรงงานซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (48.60) เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คือ กลุ่มอายุน้อย (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 48 ปี) และกลุ่มอายุมาก (มากกว่า 48 ปี)

13) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของแรงงานซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มระดับการศึกษاپริญญาตรีขึ้นไป

14) รายได้ครอบครัว หมายถึง รายได้ต่อเดือนของครอบครัวแรงงาน ซึ่งเป็นรายได้ต่อเดือนของสมาชิกทุกคนภายในครอบครัวแรงงาน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มรายได้ครอบครัวน้อย (น้อยกว่า หรือเท่ากับ 20,000 บาท/เดือน) และกลุ่มรายได้ครอบครัวมาก (มากกว่า 20,000 บาท/เดือน)

14) อาชีพหลักของครอบครัว หมายถึง อาชีพที่ครอบครัวแรงงานทำอยู่เป็นหลักในปัจจุบัน และเป็นแหล่งรายได้ส่วนใหญ่ของครอบครัว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และกลุ่มที่ประกอบอาชีพอื่นๆ

15) แรงงาน หมายถึง ผู้ใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2552

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 จิตลักษณะของบุคคลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 ข้อมูลจังหวัดสมุทรปราการ

2.1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

2.1.1 ปรัชญาและองค์ประกอบ

1) ปรัชญาและแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

2) องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

2.1) กรอบแนวคิด

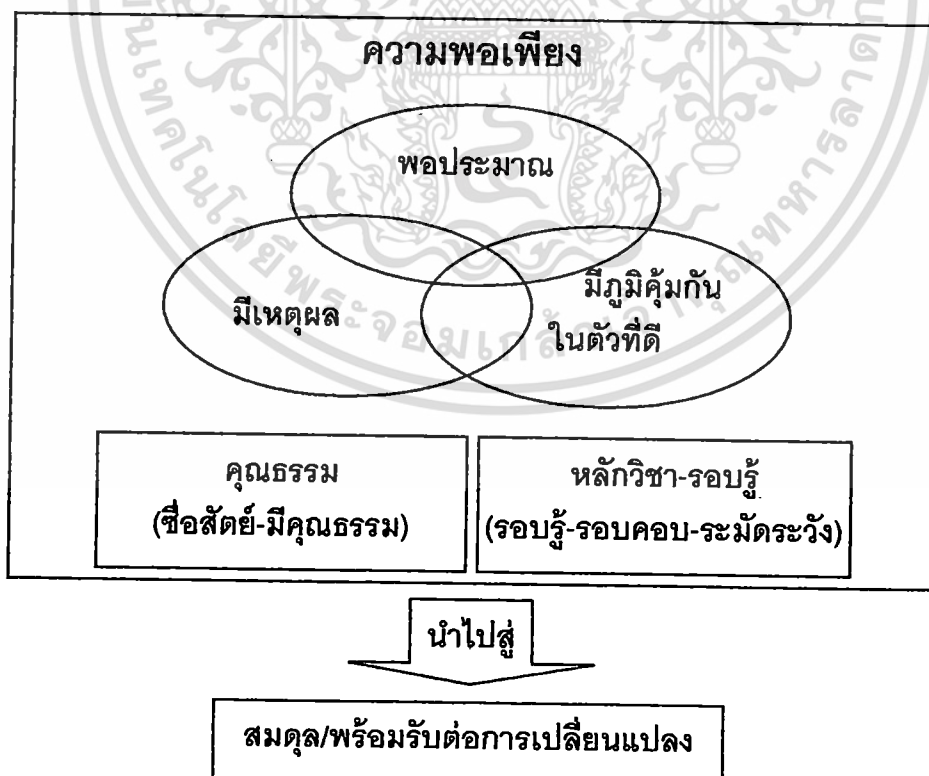
เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2.2) คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

2.3) คำนิยาม

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน ดังนี้

ภาพที่ 2.1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2547)

ก. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ข. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ค. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2.4) เงื่อนไข

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ.

เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย การมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

2.5) แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

2.1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

สำหรับสาเหตุของผลหนึ่งๆ โดยเฉพาะผลที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล ในทางจิตพฤติกรรมศาสตร์มีกรอบความคิดพื้นฐานในการศึกษา โดยกรอบความคิดนี้มาจากการสรุปความคล้ายคลึงของทฤษฎีต่างๆ ที่ระบุสาเหตุของพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของมนุษย์ เรียกว่า "รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม" (Interactionism Model) ซึ่งมีเนื้อหาว่า พฤติกรรมหนึ่งๆ ของบุคคล เกิดจากสาเหตุหลายประการพร้อมกัน และในแต่ละประการก็มีสาเหตุที่สำคัญหลายด้าน โดยสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลมี 4 ประการหลัก ได้แก่ (ดูเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน. 2550 : 33-35)

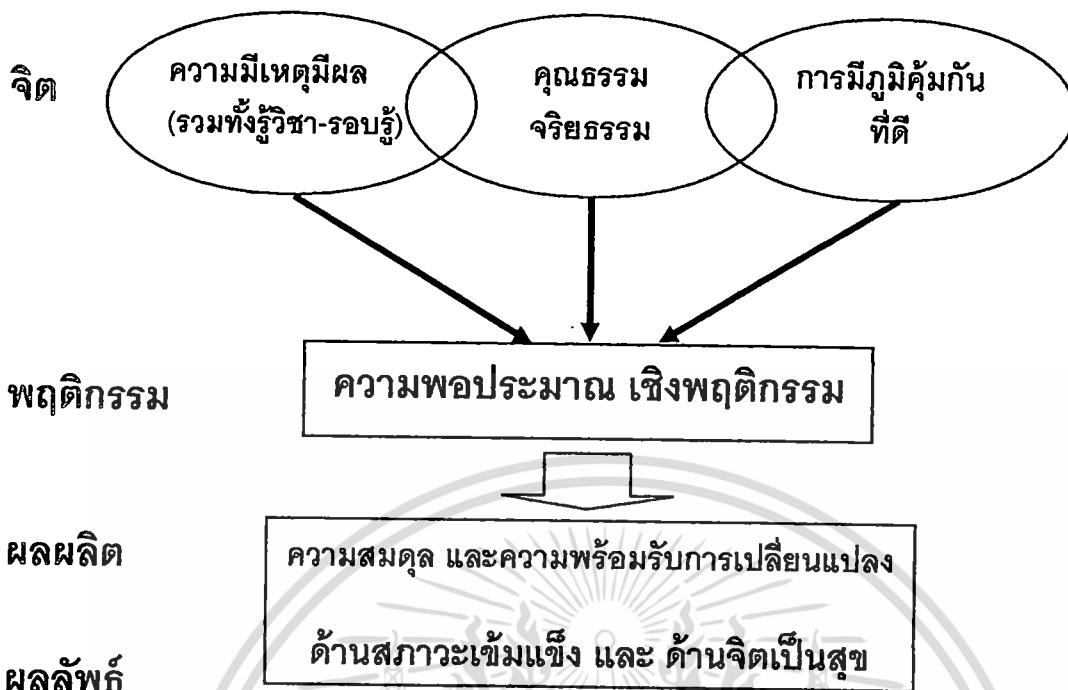
สาเหตุประการแรก เป็นสาเหตุทางจิตใจที่ติดตัวมาแต่เดิม เป็นจิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล หรือที่เรียกว่า "Psychological traits" ซึ่งเกิดจากการถ่ายทอดทางสังคมหรือประสบการณ์ที่สั่งสมมา เช่น สุขภาพจิต (Mental health) เหตุผลเชิงจริยธรรม (Morality) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (Future orientation and self control) เป็นต้น

สาเหตุประการที่สอง เป็นสาเหตุทางสถานการณ์ปัจจุบันที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่ หรือที่เรียกว่า "Situational factors" สถานการณ์เหล่านี้มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น บุคคลได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการหรือเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมต่างๆ ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนาได้ เป็นต้น และ 2) สถานการณ์ที่ขัดขวางมิให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากขึ้น เช่น การมีภาระหนี้สิน ความขัดแย้งในกลุ่มหรือหน่วยงาน เป็นต้น

สาเหตุประการที่สาม เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุทางจิตลักษณะเดิมกับสาเหตุทางด้านสถานการณ์ เช่น นักศึกษาอาชีพที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย และอยู่ในสถานการณ์ย่ำแย่ด้วย จึงทำให้นักศึกษาค้นนั้นมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่านักศึกษาที่มีจิตและอยู่ในสถานการณ์ตรงข้าม เป็นต้น สาเหตุสายนี้สามารถทดสอบได้จากทฤษฎีทางสถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ความแปรปรวนตั้งแต่สองทางขึ้นไป (Two-way หรือ Three-way Analysis of Variance) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้น (Path Analysis) เป็นต้น

สาเหตุประการสุดท้าย เป็นสาเหตุทางจิตลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า จิตลักษณะตามสถานการณ์ (Psychological states) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทศนคติ หรือ ศัพท์ของบุคคลนอกสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์มักเรียกว่า จิตสำนึก และทศนคติ หมายถึง การที่บุคคลเห็นประโยชน์หรือโทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือการกระทำใดการกระทำหนึ่ง ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบ อยากกระทำ-ไม่อยากกระทำพฤติกรรมนั้น จึงทำให้บุคคลเกิดความพร้อมที่จะกระทำหรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะกระทำการนั้น

จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ที่นำไปสู่ผลที่น่าปรารถนาในภาพที่ 2.1 เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าภาพที่ 2.2 นี้ ระบุสาเหตุด้านจิตและพฤติกรรมของบุคคล (หรือของครอบครัว ชุมชน หรือสังคม) และผลผลิตของจิตและพฤติกรรมดังกล่าว ผลผลิตนี้สามารถนำไปเกิดผลลัพธ์ที่ต้องการด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาความต่อเนื่องของหลักใหญ่ๆ (สั่งกับหรือมโนมติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง) ในลักษณะนี้ทำให้อยู่ในรูปของแผนงาน (วิจัยและหรือพัฒนา) ระดับชาติที่นิยมใช้ในปัจจุบัน (ดูเดือน พันธุมนาวิณ และดวงเดือน พันธุมนาวิณ. 2550 : 33-35)

ภาพที่ 2.2 การผสมผสานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับองค์ความรู้ในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ (ดูเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน. 2550 : 35)

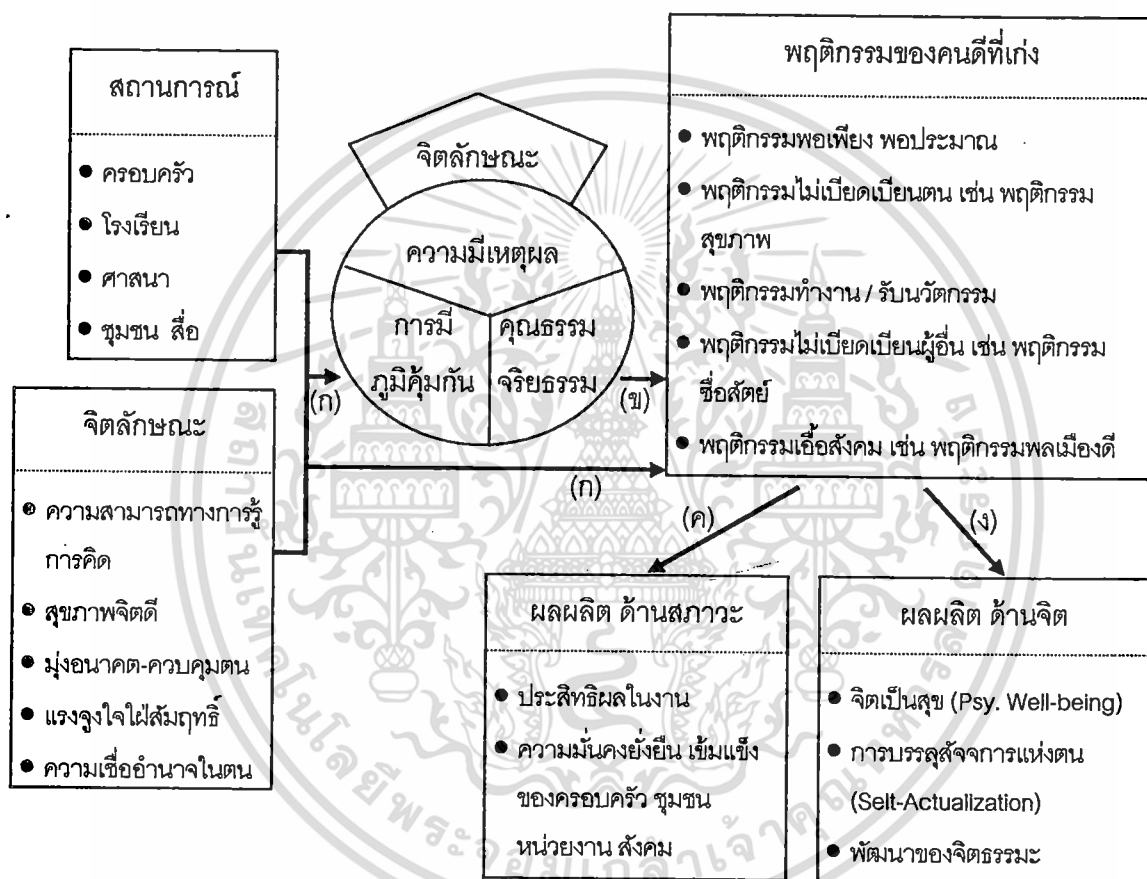
จะสังเกตได้ว่า ในภาพที่ 2.2 จิตและพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่ม เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นสิ่งนำเข้า (Inputs) ซึ่งตรงกับวิชาการในสาขาเศรษฐศาสตร์ ที่มักเข้าใจว่า จิตและพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีมาก่อน ใครมีจิตและพฤติกรรมดังกล่าวในปริมาณใด ไม่มีการคิดว่าจะไปจะต้องเปลี่ยนแปลงได้ ใครมีจิตและพฤติกรรมเหล่านี้มาก ก็คงจะสามารถทำให้เกิดผลผลิตและผลลัพท์ดังกล่าวได้มาก ใครมีจิตและพฤติกรรมเหล่านี้น้อย ก็คงจะไม่เกิดความสำเร็จในแนวนี้ จึงทำให้แนวทางในภาพที่ 2.2 มีศักยภาพในเชิงรับมากกว่าในเชิงรุก นอกจากนี้ ประเด็นที่สำคัญคือ จะต้องมีการระบุนุสาเหตุกลุ่มสำคัญของพฤติกรรมมนุษย์เพิ่มขึ้นจากกลุ่มจิต นั่นคือ สาเหตุทางด้านสถานการณ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมาก โดยเฉพาะในบุคคลที่จิตมีพลังอ่อนหรือจิตที่ไม่พัฒนามากพอ

2.1.3 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์

เมื่อทำการวิเคราะห์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม โดยการศึกษาาระบบทางจิตลักษณะ สถานการณ์ พฤติกรรม และผลที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ได้ระบบที่ประกอบด้วยการศึกษาใน 3 ส่วน ได้แก่ 1) จิตลักษณะ

ของบุคคล ซึ่งส่วนนี้เรียกว่า "ดัชนีแกน" หรือ Core indicators 2) สาเหตุของดัชนีแกน ซึ่งเรียกว่า "ดัชนีเหตุ" หรือ Causal indicators มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มจิตลักษณะพื้นฐาน และกลุ่มสถานการณ์ และ 3) ผลของดัชนีแกน ซึ่งเรียกว่า "ดัชนีผล" หรือ Consequential indicators ซึ่งมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพฤติกรรม และกลุ่มผลผลิตอันแยกเป็นด้านสภาวะภายนอกและด้านจิต คือสภาวะภายในของบุคคล

ดังนั้น ตามแนวทางการศึกษาในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ จึงสามารถวิเคราะห์การศึกษาจิตลักษณะและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ดัชนีเหตุ ดัชนีแกน (กระบวนการ) และดัชนีผลระดับบุคคลในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนแผนงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ดูเงินเดือน พันธุมนาวิณ และ ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, 2550 : 37)

จากภาพที่ 2.3 จะเห็นได้ว่าประกอบด้วย 3 กลุ่มดัชนี ได้แก่ 1) กลุ่มดัชนีแกน ซึ่งเน้นที่จิตลักษณะกลุ่มที่สำคัญตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประการ คือ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกัน และคุณธรรมจริยธรรม 2) กลุ่มดัชนีเหตุของกลุ่มดัชนีแกน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสาเหตุ 2 ด้าน คือ ด้านสถานการณ์ภายนอกตัวบุคคล เช่น ครอบคลุม โรงเรียน หน่วยงาน สื่อ เป็นต้น และ

ด้านจิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล เช่น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความสามารถทางการรู้การคิด (สติปัญญา) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สุขภาพจิต เป็นต้น 3) กลุ่มดัชนีผลของกลุ่มดัชนีแกน โดยผลทางตรง คือ กลุ่มพฤติกรรมต่างๆ ของคนดีที่เก่ง ซึ่งพฤติกรรมนี้จะไปสู่ผลใน 2 ด้าน คือ ทางด้านภายนอกตัวบุคคล เช่น ประสิทธิภาพในงาน ความมั่นคงเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม เป็นต้น และทางด้านจิตใจของบุคคล โดยเฉพาะความเป็นสุขทางจิตใจ และการมีพัฒนาการด้านธรรมะ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากรอบทฤษฎีในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ที่ใช้กำหนดระบบแผนการขับเคลื่อนงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ภาพที่ 2.3) ได้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งของหลักและเงื่อนไขบางประการ ทำให้มีความแตกต่างไปจากของเดิม (ภาพที่ 2.1) 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก คุณธรรมจริยธรรม ไม่ได้เป็นเงื่อนไขดังเช่นในภาพที่ 2.1 แต่เปลี่ยนมาเป็นหลักหรือดัชนีแกนร่วมกับการมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันตน ทั้งนี้ เนื่องจากคุณธรรมจริยธรรมเป็นผลของสาเหตุด้านสถานการณ์และจิตพื้นฐาน เนื่องจากบุคคลจะยอมรับคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งอยู่ภายนอกเข้ามาเป็นหลักประจำใจมากน้อยเพียงใด มีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของครอบครัว โรงเรียน สังคมและสื่อ ดังนั้น คุณธรรม จริยธรรม จึงกลายเป็นจิตลักษณะตามสถานการณ์ได้ เช่นเดียวกับการมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันตน

ประการที่สอง ความพอเพียง พอประมาณ รวมกันและถูกจัดเป็นกลุ่มพฤติกรรมซึ่งเป็นผลของจิตและสถานการณ์ของบุคคล ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอเพียง พอประมาณ หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีความหมายตรงกับพฤติกรรมของคนดีในทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ พฤติกรรมสองกลุ่มดังกล่าวได้ผ่านการพิสูจน์จากงานวิจัยไทย พบว่า พฤติกรรมเหล่านี้เป็นผลของจิตลักษณะ 8 ประการ คือ สติปัญญา สุขภาพจิต ประสบการณ์ทางสังคม ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม

ประการที่สาม การพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง อาจมีความหมายได้อย่างน้อย 2 ด้าน คือ ด้านแรก หมายถึง ความสามารถในการปรับตัว และการมีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ และด้านที่สอง เมื่อการพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงจัดอยู่ในความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ก็สามารถเป็นผลผลิตทางด้านสภาวะที่เป็นความเข้มแข็งของครอบครัว ของชุมชน หรือขององค์กรกิจการต่างๆ ได้

2.2 จิตลักษณะของบุคคลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากกรอบความคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทางด้านจิตพฤติกรรมศาสตร์ข้างต้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะทางจิตใจที่สำคัญของความพอเพียงมี 3 ประการ ได้แก่ 1) ความมีเหตุผล 2) การมีภูมิคุ้มกัน และ 3) คุณธรรมจริยธรรม จึงได้กำหนดจิตลักษณะทั้ง 3 กลุ่ม ให้เป็นพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อใช้ในงานวิจัยนี้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

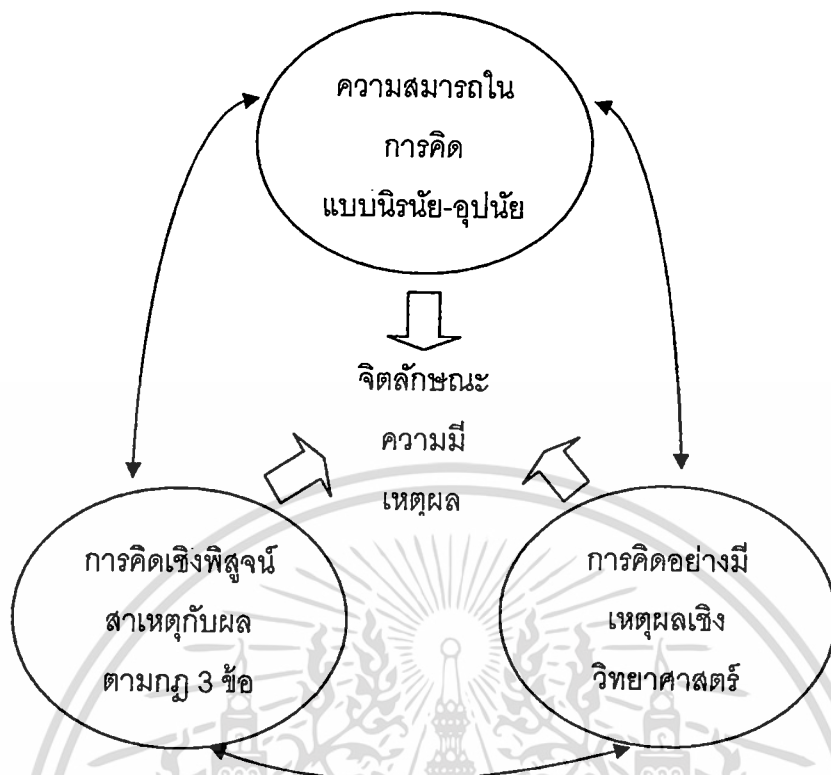
2.2.1 ความมีเหตุผล

จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจที่ จะกระทำหรือไม่กระทำ โดยอาศัยการพิจารณา ไตร่ตรองให้รอบด้านเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้อง ในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความเชื่อที่ตนได้รับความจริงที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับสาเหตุต่างๆ และผลของสาเหตุเหล่านั้น เพื่อการตัดสินใจว่า การกระทำต่อไปของตนจะส่งผลกระทบต่อ ใครบ้าง

ในสาขาจิตวิทยา ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความมีเหตุผลของมนุษย์ในหลายแบบที่สำคัญ มี 3 แนวทาง (ภาพที่ 2.4)

แนวทางแรก คือ การคิดเชิงพิสูจน์สาเหตุและผล หรือเรียกว่า Causal reasoning ซึ่งเป็นการคิดเชื่อมโยงในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่คิดว่าเป็นสาเหตุ กับสิ่งที่คิดว่าเป็นผลของสาเหตุนั้น ซึ่งเป็นแบบแผนการคิดของนักวิชาการ นักวิจัย หรือนักวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะสืบค้นให้ได้ข้อเท็จจริง โดยการพิสูจน์ความเป็นสาเหตุและผลเช่นนี้ จะน่าเชื่อถือถ้าสามารถกระทำตามหลักและวิธีการทาง วิทยาศาสตร์ 3 ประการ ซึ่งเรียกว่า "การพิสูจน์ความเป็นสาเหตุและผลตามกฎทางปรัชญา 3 ข้อ"

ข้อแรก กฎการแปรเปลี่ยนไปด้วยกัน (Covariance rule) ซึ่งเป็นระดับการคิดเกี่ยวกับสาเหตุ และผลในขั้นต้นนั้น คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ให้ได้ว่า ถ้าสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น อีกสิ่งหนึ่งก็เกิดด้วย ถ้าสิ่งแรกไม่ปรากฏ สิ่งที่สองก็ไม่ปรากฏด้วย หรือสิ่งสองสิ่งนี้ค่าแปรเปลี่ยนไปตามกัน หรือ แปรเปลี่ยนผกผันกัน ดังนั้น ถ้าสิ่งสองสิ่งมีการแปรเปลี่ยนไปตามกันเช่นนี้แล้ว สิ่งสองสิ่งนี้อาจมี ความเกี่ยวข้องกันในเชิงสาเหตุและผลได้ แต่ในขั้นนี้ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า สิ่งใดเป็นสาเหตุของ อีกสิ่งหนึ่ง จนกว่าจะพิสูจน์ว่าจริงตามกฎอีก 2 ข้อด้วย

ภาพที่ 2.4 องค์ประกอบเชิงสมมุติฐานของความมีเหตุผล

ข้อสอง กฎการเกิดก่อน (Temporal precedence rule) เมื่อสิ่งสองสิ่งมีการแปรเปลี่ยนตามกันแล้ว การที่จะกล่าวว่าเป็นสาเหตุของอีกสิ่งหนึ่งได้ ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเกิดมาก่อน ส่วนสิ่งที่เกิดขึ้นทีหลังจะเป็นสาเหตุสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนไม่ได้ การพิสูจน์ในขั้นนี้เพียงกล่าวได้คร่าวๆ ว่า อะไรอาจเป็นสาเหตุของอะไรเท่านั้น

ข้อสาม กฎความเที่ยงตรงภายใน (Internal consistency rule) ซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่า สิ่งที่เป็นสาเหตุของผลได้ จะต้องไม่มีสาเหตุอื่นมาทดแทนหรือมาบดบังอิทธิพลของสาเหตุนั้น

แนวทางที่สอง เป็นการศึกษาวิธีการคิดเหตุผลแบบนิรนัยหรืออุปนัย (Deductive and inductive reasoning) โดยการคิดแบบนิรนัย (Deductive reasoning) เป็นการนำหลักการหรือทฤษฎีที่ค้นพบไปใช้อธิบายในสถานการณ์เฉพาะต่างๆ ส่วนการคิดแบบอุปนัย (inductive reasoning) เป็นการรวบรวมข้อเท็จจริงในสถานการณ์ที่หลากหลายมาสรุปรวมเป็นหลักการหรือทฤษฎีเดียว ตลอดจนการจัดประเภทและการแยกประเภท การคิดเช่นนี้จะทำให้บุคคลมีความคิดที่เป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงหาข้อพิสูจน์ความสัมพันธ์ต่างๆ ตลอดจนหลักการคิดเช่นนี้สามารถช่วยให้บุคคลสรุปความรู้ใหม่ได้ในระดับหนึ่ง

115518

แนวทางที่สาม การคิดอย่างมีเหตุเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific reasoning) ซึ่งพัฒนามาจากแนวทางการคิดแบบที่สอง โดย John Dewey ประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ในการค้นหาความจริงด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีต่างๆ เช่น 1) การให้ความหมายที่ชัดเจนของสิ่งที่กล่าวถึง 2) ตั้งสมมุติฐาน แล้วทดสอบสมมุติฐานนั้นด้วยข้อมูลต่างๆ 3) เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างระมัดระวัง และควบคุมสาเหตุแทรกซ้อน เป็นต้น 4) ประมวลผลเพื่อหาข้อสรุป และ 5) ตรวจสอบผล

ดังนั้น จิตลักษณะด้านความมีเหตุมีผล อาจสามารถวัดได้จากการคิดอย่างน้อยใน 3 แนวทาง ดังกล่าว คือ 1) การคิดโดยการพิสูจน์กฎ 3 ข้อ 2) ความสามารถในการคิดแบบนิรนัย-อุปนัย และ 3) การคิดอย่างมีเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ ความมีเหตุผลยังมีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่ง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2550ก) คือ ความเชื่ออำนาจในตน (Belief in internal locus of control of reinforcement) ตามทฤษฎีของ Rotter (1966) เนื่องจากความเชื่ออำนาจในตนประกอบด้วย 2 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบแรก ความสามารถในการทำนายความเป็นสาเหตุของผลๆ หนึ่งได้อย่างถูกต้องแม่นยำ (Predictability) และองค์ประกอบที่สอง ความเชื่อว่าตนสามารถควบคุมให้เกิดผลนั้นตามที่ต้องการได้ (Controllability) โดยการสร้างสาเหตุของผลนั้นขึ้นในปริมาณมาก ผลที่ต้องการก็จะเกิดได้มากตามไปด้วย ซึ่งตรงกับความเชื่อที่ว่า "ทำมาก ย่อมได้ผลมาก และทำน้อย ย่อมได้ผลน้อย" และ "ทำดี ย่อมได้รับผลดีตอบแทน และทำชั่ว ย่อมได้รับผลชั่วตอบแทน" หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมในทางพุทธศาสนานั้นเอง ซึ่งความเชื่อเช่นนี้เป็นไปตามหลักของการมีเหตุและมีผล

2.2.2 การมีภูมิคุ้มกัน

จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตน หมายถึง การเตรียมตัวที่จะรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเตรียมพร้อมที่จะรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนั้น ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์และกระแสของทุนนิยม บุคคลจึงควรมีภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อเตรียมตัวมิให้ตนเองตกเป็นเหยื่อของการถูกชักจูงและคล้อยตามให้บริโภคนิยมจนเกินตัว

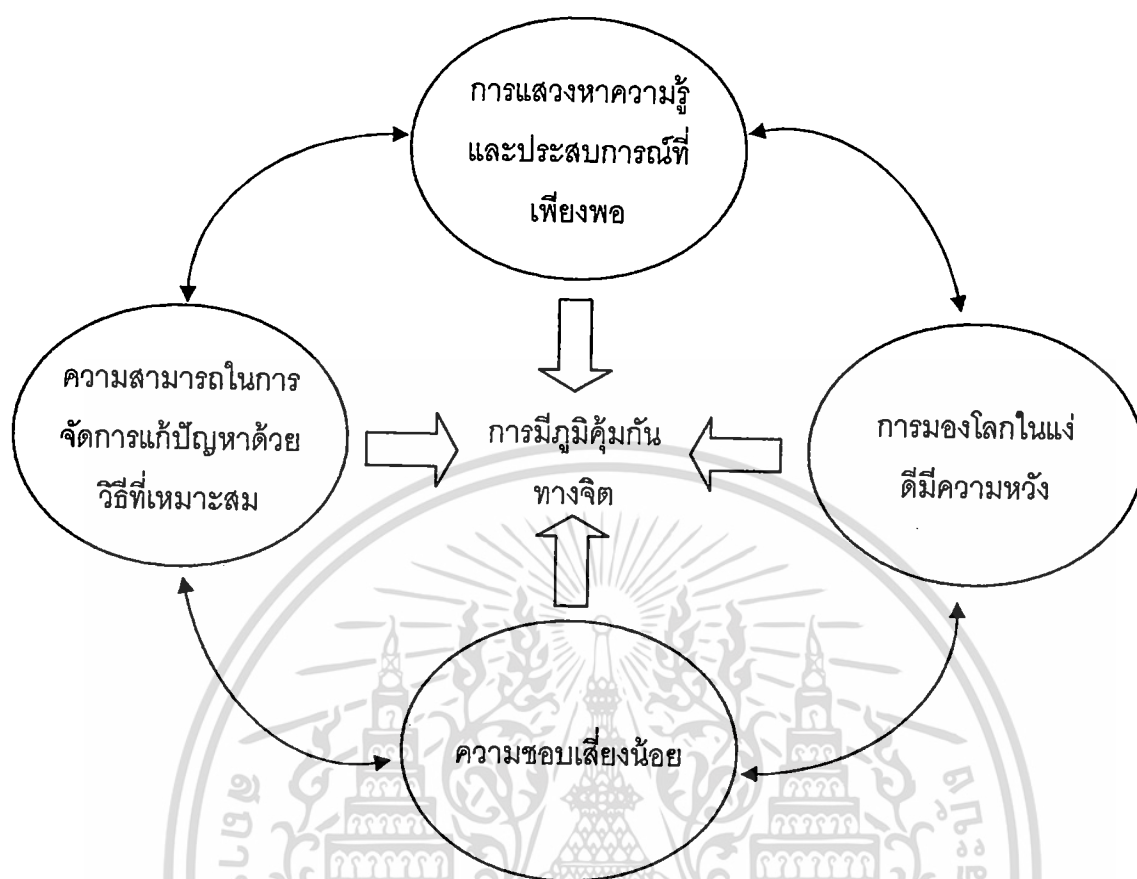
วงวิชาการด้านจิตพฤติกรรมศาสตร์ในปัจจุบัน กำลังมุ่งเน้นด้านการเสริมสร้างและป้องกัน (Positive psychology) เป็นหลักมากกว่าการแก้ไข (Disease model) การสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรส่งเสริม การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตมีมานานแล้วในวงการจิตวิทยา ในทฤษฎีของ Freud ซึ่งกล่าวว่า บุคคลจะสร้างกลไกทางจิตหลายรูปแบบเพื่อป้องกันตน (Self-defense mechanisms) ซึ่งเป็นการป้องกันตนเองจากความรู้สึกนึกคิดที่ไม่น่าปรารถนา

นอกจากนี้การสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตยังมีการศึกษากันมากในเชิงของทัศนคติ โดย McGuire (1969) และ Eagly & Chaiken (1993) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการต้านทานการถูกชักจูง (Inoculation theory) ซึ่งอธิบายในแนวการปลูกถ่ายเชื้อเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันเชื้อโรคชนิดนั้น การต้านทานการชักจูงสามารถกระทำได้โดยการให้ความรู้ ทักษะ และการสนับสนุน โดยให้บุคคลได้สร้างภูมิคุ้มกันโดยให้การโจมตีอย่างอ่อนเกี่ยวกับความเชื่อหรือความคิดในประเด็นที่สำคัญที่กระทบต่อความเชื่อหรือความคิดดั้งเดิมของตน เช่น โจมตีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการเสพสารเสพติด เป็นต้น ทำให้บุคคลนั้นเกิดคำถามหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณค่าและความรู้สึกเกี่ยวกับสารเสพติด บุคคลจึงต้องแสวงหาข้อมูลเพื่อมาหักล้างการโจมตีนั้น ทำให้เป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ได้มากขึ้นเป็นลำดับ และเมื่อถูกโจมตีในเรื่องเดิมอีกในปริมาณที่มากขึ้น บุคคลจะสามารถหาทางเอาชนะการโจมตีที่รุนแรงนี้ได้ง่ายด้วย

แนวทางในการพัฒนาภูมิคุ้มกันทางจิตตามทฤษฎี McGuire บุคคลควรเตรียมตนเองใน 5 ด้าน ได้แก่

1. ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เพื่อรวบรวมข้อมูลให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางปัญญาในการประกอบการตัดสินใจที่จะกระทำอย่างมีความรอบคอบและระมัดระวัง
2. วิเคราะห์และตีความเหตุการณ์ไปล่วงหน้าในหลายแง่มุม ที่อาจเป็นไปได้ว่าเหตุการณ์ใดหรือบุคคลใด ที่อาจจู่โจมหรือชักนำตนเองและผู้อื่นให้ไปสู่เหตุการณ์เสี่ยงอันตราย จึงต้องมีการเตือนตนเองและผู้อื่นให้ระมัดระวัง
3. พิจารณาเจตนาของผู้โจมตีหรือวิเคราะห์ปัจจัยของการนำไปสู่เหตุการณ์เสี่ยง และหาทางลดความน่าเชื่อถือของบุคคลที่โจมตี หรือหาวิธีทางหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่จะนำไปสู่เหตุการณ์เสี่ยงนั้น
4. พยายามอนุรักษ์ภูมิคุ้มกัน โดยการเชื่อมโยงภูมิคุ้มกันเหล่านี้กับความเชื่อ คุณธรรม ค่านิยม และจริยธรรมพื้นฐานที่ดีงามและมั่นคงของสังคม
5. แสวงหาการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลหรือกลุ่มที่มีภูมิคุ้มกันเช่นเดียวกัน

การเตรียมตัวตามข้อ 1 ถึงข้อ 4 เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตที่เป็นกลไกที่เกิดภายในตัวบุคคล ส่วนข้อ 5 เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตโดยการสร้างกลไกจากสังคมภายนอก จากแนวทางการเตรียมพร้อมโดยการสร้างภูมิคุ้มกัน 5 ด้านดังกล่าว ได้กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของจิตลักษณะการมีภูมิคุ้มกันตนอย่างน้อย 4 ประการ (ภาพที่ 2.5) คือ การแสวงหาความรู้และมีประสบการณ์ที่เพียงพอ การมองโลกในแง่ดี (ทำให้มีความหวัง) ความชอบเสี่ยงน้อย และความสามารถในการจัดการแก้ปัญหาด้วยวิธีที่เหมาะสม

ภาพที่ 2.5 องค์ประกอบเชิงสมมุติฐานของการมีภูมิคุ้มกัน

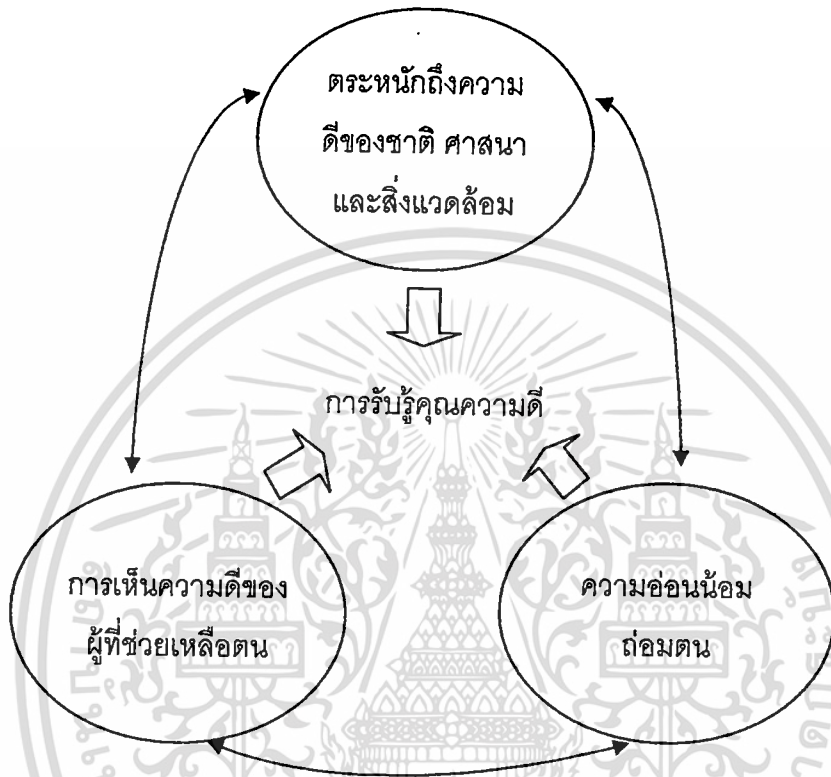
2.2.3 การรับรู้คุณความดี

ความกตัญญูทศกวีที่เป็นคุณธรรมที่ล้ำค่าที่ได้รับการสั่งสอนในวัฒนธรรมไทย เมื่อบุคคลรับรู้ว่าคุณค่าหรือสิ่งแวดลอมได้ทำหรือมอบประโยชน์แก่ตนเองอย่างไรบ้าง เมื่อเราได้รับสิ่งที่ดีเหล่านี้ จะรู้สึกถึงพระคุณหรือบุญคุณของคุณค่าหรือสิ่งแวดลอมเหล่านั้น โดยการตอบแทนพระคุณด้วยการทำความดี ช่วยเหลือสนับสนุน ตลอดจนจะไม่ทำร้าย ทำลาย เบียดเบียน หรือเอาเปรียบบุคคลหรือสิ่งที่ทำประโยชน์แก่เรา ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความรู้สึกถึงบุญคุณจะนำไปสู่ความพอประมาณในการคิดหรือการตัดสินใจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งต่อบุคคลและสิ่งแวดลอมทางด้านที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์

อย่างไรก็ตาม บุคคลมีการตัดสินใจว่าการกระทำแบบใดจะเป็นการกระทำที่มีบุญคุณต่อตนเองอย่างแท้จริง ทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg (1969) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ล้ำค่าที่ระบุขั้นตอนการตัดสินใจของบุคคลซึ่งแสดงถึงระดับจริยธรรมของบุคคลนั้น โดยบุคคลที่

ตัดสินใจเกี่ยวกับบุญคุณเพราะผลประโยชน์ตกอยู่แก่ตนหรือพวกพ้องเท่านั้น จะเป็นผู้ที่มีจริยธรรมต่ำกว่าบุคคลที่ตัดสินใจเกี่ยวกับบุญคุณเพราะผลประโยชน์เกิดแก่ส่วนรวม

ความรู้สึกถึงบุญคุณ (Gratitude หรือ Gratefulness) อาจประกอบด้วย (ภาพที่ 2.6)

ภาพที่ 2.6 องค์ประกอบเชิงสมมุติฐานของการรับรู้คุณความดี

1. การตระหนักว่า การช่วยเหลือหรือประโยชน์ที่ได้รับมีความสำคัญและมีคุณค่าสูง เมื่อบุคคลตกอยู่ในช่วงวิกฤตหรือประสบเหตุการณ์ยากลำบากและต้องการความช่วยเหลือ จึงเห็นความสำคัญและคุณค่าของการช่วยเหลือนั้น

2. บุคคลที่มักหลงตนเองน้อย (Narcissism) มักเป็นผู้ที่รู้สึกถึงบุญคุณของคนอื่นได้ง่าย ให้อภัยบุคคลอื่น ไม่หึงผยองคิดว่าตนเองเก่ง จนเห็นการช่วยเหลือของบุคคลอื่นหรือสิ่งต่างๆ ไม่มี ความจำเป็นหรือสำคัญ ความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นหนึ่งในสิบคุณธรรมที่สำคัญ ของหลักการทำงาน ตามรอยพระบาท ดังนั้น บุคคลที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนมาก จึงมักเป็นผู้ที่มีความรู้สึกถึงบุญคุณ มากด้วย

3. การเห็นความดีของบุคคลอื่น ซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้องกับการมองโลกในแง่ดี โดยดีความหรือรับรู้ว่าเขาทำสิ่งที่ดีงามและผู้ที่เข้ามาช่วยเหลือเรามีใช่ช่วยเหลือเพราะต้องการผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม

4. ความพร้อมที่จะตอบแทนบุญคุณ เมื่อบุคคลได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับประโยชน์จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อม บุคคลผู้นั้นจะพยายามหาทางตอบแทนบุญคุณด้วยการไม่เบียดเบียนผู้มีพระคุณ ตลอดจนช่วยเหลือสนับสนุน และปกป้องสิ่งที่ทำประโยชน์แก่ตน

คุณธรรมที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การมีคุณธรรมที่สูงส่งอื่นๆ คือ ความกตัญญู ความหมายของความกตัญญู ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตและการกระทำ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ (ภาพที่ 2.6) คือ 1) การตระหนักถึงความดีของชาติ ศาสนา และสิ่งแวดลอม 2) ความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่หยิ่งยโส ทะนงตน และ 3) การเห็นความดีของผู้ที่ช่วยเหลือ เช่น การมองเห็นความดีของผู้ที่ช่วยเหลือตน ถึงแม้ว่าตนอาจจะไม่เคยเอ่ยปากขอหรือ เป็นต้น

ดังนั้น กลุ่มจิตลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความมีเหตุมีผล โดยเฉพาะการพิจารณาไตร่ตรองถึงสาเหตุที่แท้จริงของผลหนึ่งๆ 2) การมีภูมิคุ้มกันตน โดยการมีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ข้อมูลข่าวสารที่จะสามารถนำมาปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่างๆ ตลอดจนความสามารถในการระงับยับยั้งตนเอง ไม่ให้กระทำการที่เสี่ยงเป็นภัยต่อตนเองและผู้อื่น และ 3) การมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานที่จะนำไปสู่คุณธรรมขั้นสูงต่อไป คือ การรับรู้คุณความดี หรือความกตัญญูนั่นเอง

2.2.4 สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์

รูปแบบที่สำคัญของทฤษฎีต่างๆ ที่ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ คือ รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (interactionism model) ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมกลุ่มหนึ่งได้ประมวลทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่ใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเอาไว้ (Magnusson and Endler, 1977 : 18-21) แล้วสรุปว่าพฤติกรรมมนุษย์อาจมีสาเหตุพร้อมกันได้ถึง 4 ประเภท คือ 1) ลักษณะสถานการณ์ปัจจุบัน 2) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ หรือที่เรียกว่าปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (mechanical interaction) อาจวิเคราะห์ได้โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง โดยมีตัวแปรทางจิตและสถานการณ์ที่เป็นตัวแปรอิสระ 2 ตัว และพฤติกรรมที่เป็นตัวแปรตาม 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบในตน (organismic interaction) เป็นตัวแปรสาเหตุอีกตัวหนึ่ง เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลกับจิตลักษณะเดิมของเขา ทำให้เกิดจิตลักษณะตามสถานการณ์ในบุคคลนั้นขึ้น เช่น

ทัศนคติต่อสถานการณ์นั้น หรือพฤติกรรมที่จะทำ ความวิตกกังวลตามสถานการณ์ ความเชื่ออำนาจในตนในเรื่องนั้น เป็นต้น

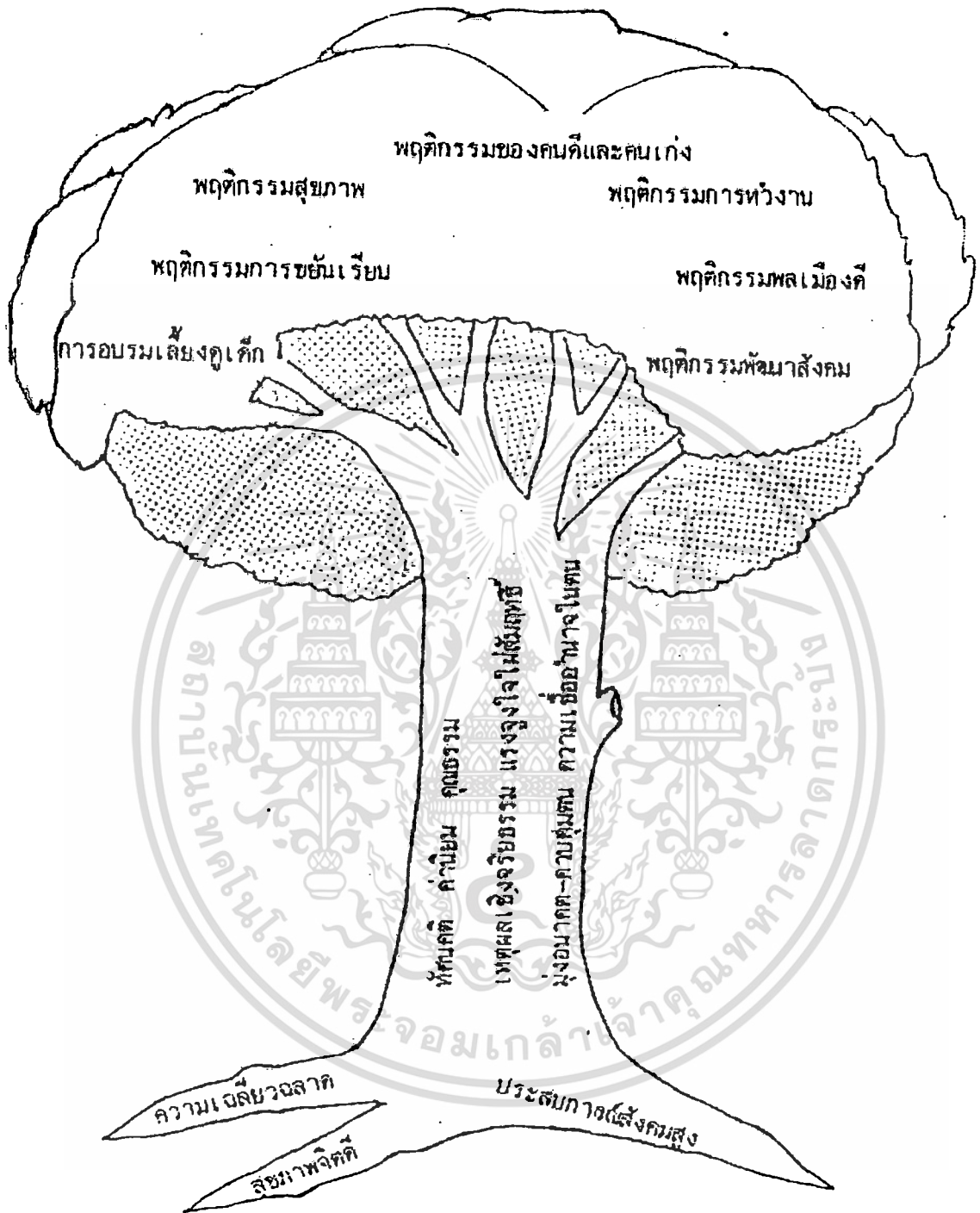
งานวิจัยที่เป็นวิเคราะห์สาเหตุทางด้านจิตใจของพฤติกรรมต่างๆ ของคนไทยนั้น งานวิจัยที่นำมาใช้ส่วนใหญ่จะยึดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม ซึ่งเป็นรูปแบบที่ก้าวหน้าที่สุดในปัจจุบันของวิชาการทางจิตวิทยา ในรูปแบบการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมแบบปฏิสัมพันธ์นิยมนี้ ได้มีการเอาสาเหตุภายนอกหรือสาเหตุทางด้านสถานการณ์เข้ามาประกอบกับสาเหตุภายใน โดยการวิจัยเปรียบเทียบจิตลักษณะบางประการของผู้ที่อยู่อาศัยในสถานการณ์เดียวกัน หรือสถานการณ์ที่คล้ายกัน แต่ยังมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันว่าย่อมมีสาเหตุที่สำคัญจากจิตใจ เช่น จิตลักษณะเชิงจริยธรรม บุคลิกภาพ แรงจูงใจ คุณธรรม ค่านิยมต่างๆ ตลอดจนสติปัญญา และสุขภาพจิตที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยที่เข้ามามาตรฐานเหล่านี้จึงต้องมีการเลือกกลุ่มผู้ถูกศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบต่างๆ ซึ่งมีพฤติกรรมหนึ่งในปริมาณที่แตกต่างกัน ให้กลุ่มเหล่านี้มีความเท่าเทียมกันทางด้านสถานการณ์และลักษณะทางชีวสังคมของผู้ถูกศึกษา ทั้งนี้ เพื่อขจัดอิทธิพลของสถานการณ์ออกจากปรากฏการณ์ที่ศึกษาเสียก่อน (นิภาพร โชติสุดเสนาห์. 2545 : 10)

ในรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม จะต้องมีการศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างลักษณะทางจิตของผู้กระทำ กับลักษณะของสถานการณ์ที่พฤติกรรมนั้นปรากฏ โดยอาจจะศึกษาใน 2 วิธี คือ วิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์เชิงสถิติ และวิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ในรูปของจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้กระทำนั้น เช่น ทัศนคติต่อสถานการณ์ การรับรู้ หรือการเห็นความสำคัญของสถานการณ์นั้น การให้ความหมายแก่สถานการณ์นั้น ซึ่งเป็นจิตลักษณะที่แตกต่างกันไปได้มากในแต่ละบุคคลที่ถูกศึกษา ทั้งที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือคล้ายกัน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์เดิมทำให้การเรียนรู้และการรับรู้ในปัจจุบันแตกต่างกัน การวิจัยที่นำมาใช้เป็นหลักในการสร้างทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมนี้ ถ้าเป็นการวิจัยเชิงทดลองก็จะใช้ปฏิสัมพันธ์เชิงสถิติวิเคราะห์ ถ้าเป็นการวิจัยภาคสนาม จะมีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวในรูปของจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 105-108)

การกำหนดกลุ่มตัวแปรเชิงเหตุของพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการครั้งนี้ กำหนดโดยยึดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม โดยจะประมวลทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสาเหตุด้านจิตใจและด้านสถานการณ์ เพื่อกำหนดตัวแปรอิสระและสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

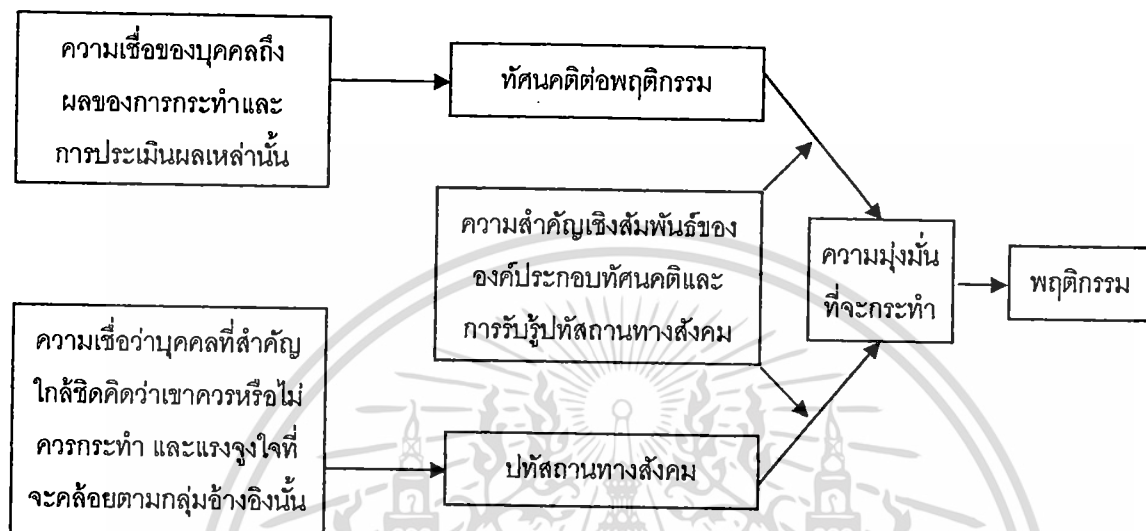
1) ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพฤติกรรมที่ประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 กลุ่ม คือ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นลักษณะของคนดี และคนเก่งในสังคม การพัฒนาคนให้เป็นคนดีและคนเก่งนั้น ทฤษฎีต้นไม้อัจริยธรรม เป็นทฤษฎีที่สรุปลักษณะทางจิตใจจากการวิจัยหลายสิบเรื่องที่ได้ศึกษาคนไทยอายุ 6-60 ปี จำนวนเกือบครึ่งหนึ่งในเหตุการณ์ต่างๆ ได้เปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ ของการเป็นคนดีและคนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น เช่น ผลมะม่วง การที่จะได้มะม่วงดกผลใหญ่หวานอร่อยบนต้นนี้ ลำต้น และรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการเปรียบเสมือนส่วนลำต้นของต้นไม้อัจริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมลักษณะทางจิตใจ 5 ประการนี้ คือ 1) ทศนคติคุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยข้องกับพฤติกรรมที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนร่วม และหลักสากลมากกว่าการเห็นแก่ตัว 3) ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมตนให้รอดได้ รอดได้อย่างเหมาะสม 4) ความเชื่ออำนาจในตนว่าทำดีได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษและ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือความมุ่งมั่นบากบั่นฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 ประการนี้ ถ้ามีมากในบุคคลใดบุคคลนั้นจะเป็นผู้มีพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าขาดลักษณะหลายประการมากเท่าใด บุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่ไม่สามารถเป็นคนดีและคนเก่งได้ นอกจากลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้อัจริยธรรมแล้ว พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการคือ 1) สติปัญญา คือความเฉลียวฉลาด เหมาะสมกับอายุ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ 2) ประสพการณ์ทางสังคมหมายถึงการเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และ 3) มีสุขภาพจิตดี ซึ่งหมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อย หรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2539 : 54-55) ดังแสดงในภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.7 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐาน และองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมคนดีและเก่ง (ดรงเดือน พันธุมนาวิน. 2548 : 5)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ของ Aizen and Fishbein (1980) เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่ใช้ในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมซึ่งประกอบด้วยปัจจัยทางทัศนคติและปัจจัยทางการรับรู้ทัศนสถานทางสังคม ดังแสดงในภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen and Fishbein, 1980 : 8)

Ajzen and Fishbein (1980 อ้างในปิยฉัตร กลินสุวรรณ. 2538 : 10-11) ได้ค้นพบจากงานวิจัยหลายฉบับได้ข้อสรุปว่า ทัศนคติที่เป็นองค์ประกอบทางการมุ่งกระทำ สามารถทำนายพฤติกรรมได้ดีกว่าองค์ประกอบทางความรู้เชิงประเมินค่า และองค์ประกอบทางความรู้สึก โดยเรียกองค์ประกอบทางการมุ่งกระทำนี้ว่า ความมุ่งมั่นที่จะกระทำ (Behavior Intention) ซึ่งหมายถึงความโน้มเอียง หรือความพร้อมที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน และเสนอสูตรในการทำนายพฤติกรรม ผ่านความมุ่งมั่นที่จะกระทำ ร่วมกับตัวแปรปัทสถานทางสังคมต่อสถานการณ์นั้นๆ สำหรับตัวแปรปัทสถานทางสังคมนั้น คือการที่กลุ่มบุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือมีความสำคัญกับผู้ศึกษา ยอมรับและให้การสนับสนุนพฤติกรรมประเภทนั้น และเห็นว่าควรกระทำอย่างยิ่ง อีกตัวแปรหนึ่งคือ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามปัทสถานทางสังคม มีสูตรดังนี้

$$B-I = [AB] w_1 + [(NB) (MC)] w_2$$

จากสมการ B = พฤติกรรม

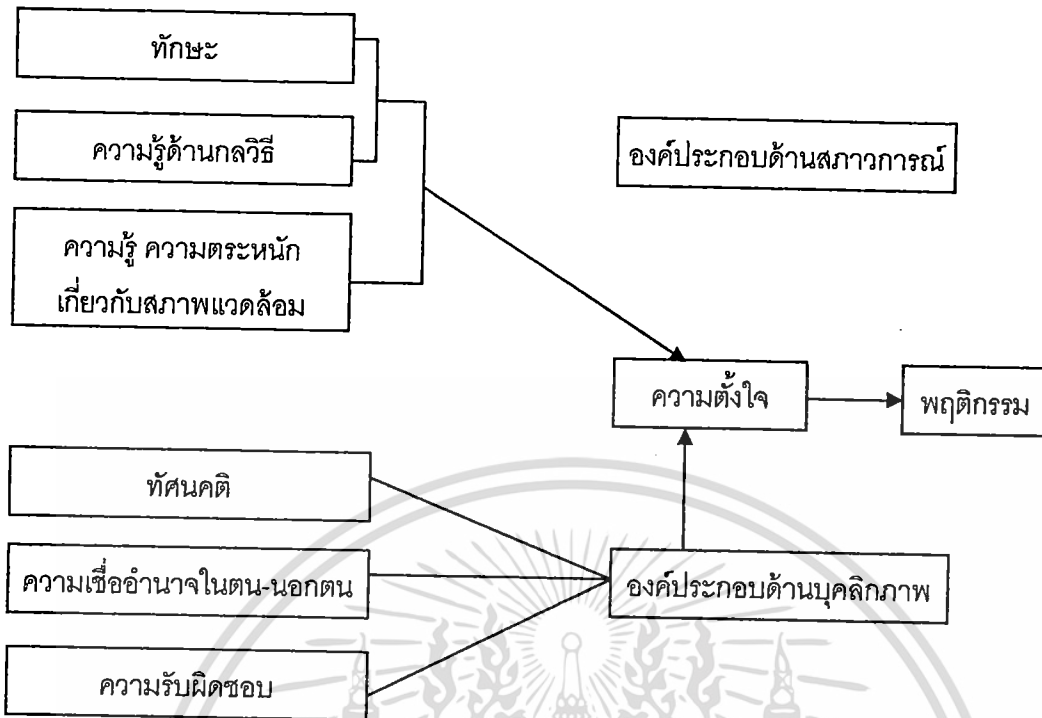
I = ความมุ่งมั่นที่จะกระทำ

AB = ทัศนคติต่อพฤติกรรม

NB	=	ความเชื่อเกี่ยวกับปทัสถานในเรื่องนั้น
MC	=	แรงจูงใจที่คล้อยตามปทัสถานทางสังคม
w1 , w2	=	การให้ความสำคัญหรือน้ำหนักแก่ตัวแปรนั้นๆ ตามลักษณะของผู้ถูกวัดว่าจะเป็นตัวของตัวเองมากหรือพึ่งพิงกลุ่มใดมาก

ทัศนคติต่อพฤติกรรมมีความสำคัญยิ่งขึ้นในการทำนายความมุ่งมั่นที่จะกระทำ ถ้าบุคคลนั้นมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นมาก่อน ในขณะที่เดียวกันความสำคัญของปทัสถานทางสังคมในเรื่องของบุคคลขึ้นอยู่กับว่า บุคคลนั้นมีความเป็นตัวของตัวเอง กับการคล้อยตามปทัสถานทางสังคม มีความขัดแย้งกันหรือสอดคล้องกันเพียงไร หากมีความสอดคล้องกันมาก ความเชื่อในปทัสถานทางสังคมในเรื่องนั้น จะเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้นตามสูตรข้างต้น

จากการศึกษาของ Hines, et.al. (1985 อ้างในดุษฐีย์ โยเหลา และประทีป จินนี, 2537:11-12) ซึ่งได้ทำการประมวลและสังเคราะห์งานวิจัยพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ที่ทำตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971 จำนวน 128 เรื่อง โดยผู้วิจัยแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มการรู้การคิด (Cognitive Variables) กลุ่มจิต-สังคม (Psycho-social Variables) หรือตัวแปรด้านบุคลิกภาพ และตัวแปรทางชีวสังคม (Demographic Variables) ผลพบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมคือ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่นปัญหาและผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีจัดการแก้ปัญหา ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ทัศนคติต่อพฤติกรรม ความรับผิดชอบ และการแสดงความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมและพบว่าตัวแปรด้านชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุ มีขนาดอิทธิพลเล็ก จากนั้นได้นำผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยนี้ บวกกับผลการสังเคราะห์งานวิจัยของ Hines ในปี 1984 เสนอโมเดลเพื่อการอธิบายพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมไว้ ดังแสดงไว้ในภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 โมเดลเพื่ออธิบายพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของ Hines และคณะ (Hines, et.al. 1985 อ้างในดุษฎี โยเหลา และประทีป จินฉิ่ง. 2537 : 12)

จากโมเดลอธิบายได้ดังนี้ บุคคลที่แสดงความตั้งใจว่าจะทำพฤติกรรม น่าจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มากกว่าบุคคลที่ไม่ได้แสดงความตั้งใจ และความตั้งใจของบุคคลเป็นผลมาจากตัวแปรหลายตัว ทั้งที่เป็นบุคลิกภาพและตัวแปรด้านการรู้คิด ซึ่งอธิบายได้วก่อนที่บุคคลแสดงความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เขาจะต้องมีความรู้และความตระหนักถึงสภาพปัญหา มีความรู้และทักษะพอเพียงต่อการแก้ปัญหา บวกกับมีลักษณะทางบุคลิกภาพที่ดี กล่าวคือ มีทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม มีความเชื่ออำนาจภายในตน และมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย เมื่อบุคคลมีความพร้อมด้านความรู้ทักษะ ประกอบกับมีลักษณะทางบุคลิกภาพที่เหมาะสมแล้ว การที่เขาจะแสดงพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อาจถูกกระตุ้น หรือลบล้างโดยตัวแปรสภาวะแวดล้อม ได้แก่ สภาวะทางเศรษฐกิจ การบีบบังคับจากสังคมและทางเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมขึ้น เช่น เขาอาจมีความรู้และทักษะสูง มีองค์ประกอบทางบุคลิกภาพที่ดี แต่ไม่บริจาคเงินเพื่อการขจัดสารพิษในชุมชน เพราะเขาไม่มีเงิน เป็นต้น จากโมเดลของ Hines, et.al. มีตัวแปรทางจิตลักษณะที่สอดคล้องกับตัวแปรในทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม และทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือ ทัศนคติ ความตั้งใจ ความเชื่อมั่นอำนาจในตน-นอกตน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพฤติกรรมพอเพียงในประเทศไทยส่วนใหญ่ มักจะมุ่งความสำคัญไปที่ทางศึกษาความรู้และทัศนคติ ซึ่งไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนาในคนไทยเราได้ ทั้งนี้เพราะผู้รับการพัฒนาส่วนใหญ่ยังขาดจิตลักษณะสำคัญอื่นๆ เช่น ลักษณะมุ่งอนาคต ความสามารถควบคุมตน ลักษณะความเชื่อที่ว่าเราทำได้ หรือทำแล้วจะได้ผลตามต้องการ (ความเชื่ออำนาจในตน) การจะชักจูงคนให้เห็นประโยชน์ในสิ่งที่เป็นนามธรรมและกระทำเพื่อผู้อื่น เพื่อสังคม และเพื่อมนุษยชาติ (เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูง) นั้นต้องใช้จิตลักษณะอื่นๆ เป็นพื้นฐาน จึงจะสามารถสร้างทัศนคติที่เหมาะสมได้ และให้คงอยู่อย่างถาวรไม่เสื่อมสลายได้ง่าย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2539 : 55) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้กำหนดจิตลักษณะเดิมที่ควรได้รับการพัฒนา ตามแนวทางของทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมคือ สุขภาพจิตที่ดี การมุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน ในการศึกษาสาเหตุทางจิตลักษณะเดิมต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) สุขภาพจิตที่ดี กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

สุขภาพจิตที่ดี หมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อยหรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วณิชทานนท์ และคณะ. 2536 : 38) สุขภาพจิตที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นแก่การรับรู้สภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และเรียนรู้สภาพแวดล้อมได้มาก แม้บุคคลจะมีสติปัญญา มีประสบการณ์ทางสังคมมาก แต่ถ้าสุขภาพจิตไม่ดี ก็จะไม่สามารถได้รับประโยชน์จากประสบการณ์นั้นอย่างเต็มที่ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2543 : 90) ในความหมายสุขภาพจิตของมนุษย์ (Jahoda. 1970 อ้างใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. 2524 : 3-4) ได้รวบรวมเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาสุขภาพจิตของบุคคลที่ใช้แพร่หลายในวิชาจิตวิทยา 6 ประเภท คือ ทัศนคติต่อตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถควบคุมสภาพแวดล้อม ความเจริญเติบโต พัฒนาการและความเป็นจริงแห่งตน การรับรู้ความเป็นจริงและบูรณาการของบุคลิกภาพ เกณฑ์การพิจารณาทั้ง 6 ประเภท นี้แสดงถึงลักษณะสุขภาพจิตที่ดีของบุคคล

สุขภาพจิต เป็นจิตลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะอื่นๆ และพฤติกรรมของบุคคล ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจะเป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลน้อยหรืออยู่ในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนที่เน้นและไม่เน้นประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า

สุขภาพจิต เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (เป็นพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง) ที่สำคัญตัวหนึ่ง

งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543 : 160) พบว่า ในกลุ่มฐานะครอบครัวต่ำ สุขภาพจิตดี เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่สอง ของพฤติกรรมหลักเลี่ยงการสร้างขยะ โดยร่วมกับ ตัวแปรอื่นอีก 2 ตัว ทางด้านจิตลักษณะ สามารถทำนายความแปรปรวนพฤติกรรมหลักเลี่ยงการสร้างขยะได้ 27.8%

งานวิจัยของ ฐานันดร เปียศิริ (2545 : 169) พบว่า ในกลุ่มรวมสุขภาพจิตดีเป็นตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 6 ตัว ทางด้านจิตลักษณะ และสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัวของนักเรียนได้ 37.7 เปอร์เซ็นต์ และตัวทำนายสุขภาพจิตดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .09

งานวิจัยของ พระมหาชินวุฒิ ฐมมานนฺโต (ทองพิมพ์) (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรบรีโภคอย่างรู้คุณค่า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 : กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมาก ได้รับการอบรมจากโรงเรียนมาก และเห็นแบบอย่างจากครอบครัวมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ต่อพฤติกรรมกรบรีโภคอย่างรู้คุณค่า มากกว่านักเรียนประเภทตรงข้าม โดยพบผลในกลุ่มนักเรียนชาย

งานวิจัยของ ขวนชัย เชื้อสาธุชน (2546 : 59-62, 101) พบว่า สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมประหยัดเวลา พฤติกรรมประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงานและพฤติกรรมประหยัดการใช้จ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .43 .32 และ .34 เรียงตามลำดับ และยังพบอีกว่าในกลุ่มรวม สุขภาพจิต เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่สามของพฤติกรรมประหยัดเวลา โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 8 ตัว ทางด้านจิตลักษณะ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ สามารถทำนายความแปรปรวน พฤติกรรมประหยัดเวลาได้ 44.0% และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

สุขภาพจิต เป็นสาเหตุของพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง จึงคาดว่าความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วย เนื่องจากผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี จะเป็นผู้ที่สามารถรับรู้สภาพความเป็นจริงได้ดี มีความเชื่อมั่น ในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ และเสริมสร้างสังคมให้ดีขึ้นได้ ส่วนผู้ที่มีสุขภาพจิตเสื่อม ซึ่งมีความสับสน ย่อมไม่สามารถรับรู้สภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และไม่สามารถร่วมแสดงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้

การวัดสุขภาพจิตที่ดีในการวิจัยนี้ ได้ใช้แบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วนิหนานนท์ และคณะ (2536) ในเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักศึกษาวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า

สรุป จากผลการประมวลเอกสารและงานวิจัย ทำให้คาดได้ว่าแรงงานที่มีสุขภาพจิตที่ดีมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแรงงานที่มีสุขภาพจิตที่ด้อย

1.2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ลักษณะมุ่งอนาคต (future orientation) หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคต และเล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคตนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วนิหนานนท์ และคณะ. 2536 : 38) ส่วนความสามารถในการควบคุมตนเอง (self control) ของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสภาพการณ์ต่างๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับทันทีหรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตน เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทร์. 2520 : 35)

ความสามารถในการควบคุมตนเอง ประกอบด้วยลักษณะทางจิตใจหลายประการ คือ การมองเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่จะมีมาในอนาคต มากกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน การเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงการอดได้รอได้ เพราะเชื่อว่าการกระทำของตน จะส่งผลให้เกิดผลดีตามมาตามที่ตนเองต้องการได้ และนอกจากนั้นความสามารถควบคุมตน ยังไม่เกี่ยวกับการไม่หวังผลจากภายนอก แต่บุคคลสามารถให้รางวัลตนเอง และลงโทษตนเองได้ โดยรางวัลที่ให้แก่ตนเองอยู่ในรูปของความพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตน ส่วนการลงโทษตนเองก็คือ การเกิดความไม่สบายใจ วิตกกังวล และละอายใจ ลักษณะความเชื่อในผลแห่งความพยายามของตน และลักษณะการให้รางวัล และการลงโทษตนเองนั้น จะปรากฏในวัยรุ่นที่ได้รับการพัฒนาทางจิตใจอย่างเหมาะสมมาตั้งแต่เด็ก จนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่เกิดจากการได้รับรางวัล และการลงโทษอย่างเหมาะสมกับเหตุ โดยผู้ใหญ่ที่มีเหตุผล และไม่ใช้อารมณ์ของตนเป็นที่ตั้ง ลักษณะเหล่านี้ โรงเรียนสามารถจะช่วยพัฒนาได้เป็นอย่างดีด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2539 : 92-93)

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน จึงสามารถเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกัน โดยขั้นแรก มองเห็นประโยชน์ และเลือกที่จะรับผลดีในอนาคตแทนผลเล็กน้อยในปัจจุบัน

ซึ่งเป็นลักษณะของการมุ่งอนาคต และในการที่จะได้ผลดีในอนาคตนั้น ต้องมีความอดทนเพื่อรอรับผลที่จะเกิดขึ้นหรือมีการควบคุมตนเป็นขั้นต่อมา ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนจึงเป็นผู้ที่มองการณ์ไกลมุ่งประโยชน์ที่ดีกว่าในวันข้างหน้า ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ หรือผู้ที่มุ่งปัจจุบันสูงมักจะขาดความอดทนในการรอผลดีที่จะเกิดในอนาคต จึงมีพฤติกรรมในทางลบ เช่น โกงกาการเล่นเกม การทะเลาะวิวาท ส่วนผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะมีพฤติกรรม ที่แสดงถึงความเป็นคนดีและคนเก่ง ดังเช่น

งานวิจัยของ จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนที่เน้นและไม่เน้นประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นตัวทำนายพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมการออมเงิน พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และพฤติกรรมการสนับสนุนให้ผู้อื่นทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญตัวหนึ่ง

งานวิจัยของ พระมหาชินวุฒิ ธมฺมานนฺโต (ทองพิมพ์) (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างรู้คุณค่า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 : กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และมีการปฏิบัติทางพุทธมามีพฤติกรรมการบริโภคอาหารและพฤติกรรมการบริโภคอย่างรู้คุณค่า มากกว่านักเรียนประเภทตรงข้าม โดยพบผลในกลุ่มรวม กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนน้อย และกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อย

งานวิจัยของ สุภานันต์ เปี้ยศิริ (2545 : 169,172,176) พบว่า ในกลุ่มรวมลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม โดยร่วมกับตัวแปรอื่นทางด้านจิตลักษณะ และสถานการณ์อีก 6 ตัว ทำนายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมของนักเรียนได้ 37.7 , 41.7 และ 37.9 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ โดยตัวทำนายลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .31 , .26 และ .31 ตามลำดับ

งานวิจัยของ นิภาพร โชติสุดเสนต์ (2545 : 79) พบว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมการเสริมสร้างและ

อนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม ที่สำคัญคือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และกลุ่มนักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มรวม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 4 ตัว ทางด้านจิตลักษณะ สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 26.8% และยังพบผลเช่นเดียวกันในกลุ่มย่อยอีก 6 กลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มรวม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองของพฤติกรรมการรักษาระเบียบ โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 4 ตัว ทางด้านจิตลักษณะสามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมการรักษาระเบียบได้ 33.6% และพบผลเช่นเดียวกันในกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นสาเหตุของพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง จึงคาดว่าความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วย เนื่องจากผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนสูง จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคาดการณ์ไกลถึงเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้รู้จักอดได้รอได้ เพื่อรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะมีมาในอนาคตนั้น ได้มากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนต่ำ

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วนิทนานนท์ และคณะ (2536) ในเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักศึกษาวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า โดยการรายงานถึงนิสัยและการปฏิบัติของตนเองในชีวิตประจำวันที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะนี้

สรุป จากผลการประมวลเอกสารและงานวิจัย ทำให้คาดได้ว่า แรงงานที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแรงงานที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

1.3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำให้สำเร็จไปด้วยดี ทั้งในด้านการแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ หรือแข่งขันกับผู้อื่น มีการกำหนดเป้าประสงค์ที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความพยายามฝ่าอุปสรรคต่างๆ ที่ขวางกั้น และมีการวางแผนระยะยาวที่จะต่อสู้เพื่อความสำเร็จ มีความสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว และ McClelland ได้ศึกษาพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อ

ความเจริญหรือความเสื่อมของประเทศชาติ ทั้งนี้ เพราะผลจากการวิจัยปรากฏว่าประชากรในประเทศที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าประเทศที่มีประชากรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งนี้เพราะคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีลักษณะกระตือรือร้น และมานะบากบั่นในการทำงานใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด (McClelland, 1953 : 197)

ตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Atkinson (1964 : 264) ได้กล่าวว่า สิ่งที่กระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสามประการ คือ 1) สิ่งที่น่าพอใจเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งประกอบไปด้วย แรงจูงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จ ความเข้มของความมุ่งหวัง หรือโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ และค่าของสิ่งล่อใจ 2) สิ่งที่น่าพอใจเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว โอกาสที่จะประสบความสำเร็จ และความเสียหายของสิ่งล่อใจที่เป็นเป้าหมายของความล้มเหลว และ 3) สิ่งยับยั้งภายนอกที่ทำให้ยากทำกิจกรรมนั้น

ในการศึกษาพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นมีมากมาย เช่น งานวิจัยของ จิตติพร ไวโรจน์วิทย์ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนที่เน้นและไม่เน้นประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการสนับสนุนให้ผู้อื่นทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (เป็นพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง) ที่สำคัญตัวหนึ่ง

การวิจัยของ สุวานันต์ เปียศิริ (2545 : 169,172) พบว่า ในกลุ่มรวมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว โดยร่วมกับตัวแปรอื่นทางด้านจิตลักษณะ และสถานการณ์ อีก 6 ตัว ทำนายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัวของนักเรียนได้ 37.7 และ 41.7 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ โดยตัวทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .14 และ .12 ตามลำดับ

งานวิจัยของ ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2546 : 59-62, 101-104) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมประหยัดเวลา พฤติกรรมประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงาน และพฤติกรรมประหยัดค่าใช้จ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .51, .47 และ .40 เรียงตามลำดับ และยังพบอีกว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถทำนายพฤติกรรมประหยัดทรัพยากร 3 ตัวแปร คือ 1) พฤติกรรมประหยัดเวลาในกลุ่มรวม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับสอง โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 8 ตัว ทางด้านจิตลักษณะเดิม

จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ สามารถทำนายความแปรปรวนพฤติกรรมประหยัดเวลาได้ 44.0% และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มย่อยอีก 5 กลุ่ม 2) พฤติกรรมประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงาน ในกลุ่มรวม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่สาม โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 7 ตัว ทางด้านจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ สามารถทำนายความแปรปรวนพฤติกรรมประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงานได้ 44.0% และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มย่อยอีก 5 กลุ่ม และ 3) พฤติกรรมประหยัดในการใช้จ่าย ในกลุ่มรวม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญ โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 8 ตัว ทางด้านจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ สามารถทำนายความแปรปรวนพฤติกรรมประหยัดค่าใช้จ่ายได้ 40.0% และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

และงานวิจัยของ อารมย์ สนานนท์ (2544 : 76, 90) พบว่า ในกลุ่มรวม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองของพฤติกรรมประหยัดการใช้จ่าย โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 6 ตัว ทางด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ สามารถทำนายความแปรปรวนพฤติกรรมประหยัดการใช้จ่าย 36.8% และยังพบอีกว่า ในกลุ่มรวม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่สามของพฤติกรรมประหยัดทรัพยากรโดยรวม โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 5 ตัว ทางด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ สามารถทำนายความแปรปรวนพฤติกรรมประหยัดทรัพยากรโดยรวมได้ 59.7%

จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นส่งผลต่อพฤติกรรม เป็นตัวผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น มีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น มีพฤติกรรมการทำงานสูงขึ้น มีพฤติกรรมประหยัดเวลาสูงขึ้น มีพฤติกรรมประหยัดวัสดุและพลังงานสูงขึ้น และมีพฤติกรรมประหยัดการใช้จ่ายขึ้น ดังนั้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในงานวิจัยนี้ หมายความว่า ความปรารถนาหรือความมุ่งมั่นของแรงงานที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยทำงานอย่างมาเนะบากบั่น พินฝ่าอุปสรรค เพื่อที่จะให้การทำงานหรือการแก้ปัญหาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รู้จักกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง

การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้ข้อคำถามซึ่งปรับปรุงจากแบบวัดของ สวานันตร์ เปียศิริ (2545 : 260-274) ที่ศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว มีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า

สรุป จากผลการประมวลเอกสารและงานวิจัย ทำให้คาดได้ว่าแรงงานที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแรงงานที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

1.4) ความเชื่ออำนาจในตน กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความตระหนักว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดกับตนไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้น ตรงข้าม กับผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งเป็นผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดกับตนนั้นขึ้นกับโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือ เกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน,งามตา วณิชทานนท์ และคณะ. 2536 : 38)

ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ และสามารถใช้นำพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลได้ พบว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะเป็นผู้ที่ทำให้ชีวิตของตนสนุกสนานได้เสมอ มีความสุขใจในสภาพที่ตนเป็น มีความวิตกกังวลน้อย เพราะรู้จักประเมินจุดเด่นจุดด้อยของตนได้อย่างแม่นยำ สามารถต่อสู้ให้กับสังคมและแก้ปัญหาส่วนตัวดี ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (Moursund. 1976) มีความกระฉับกระเฉงว่องไว เห็นคุณค่าของกาลเวลา สามารถปรับตัวได้ทุกสถานการณ์ (Rotter. 1966 : 2) จากงานวิจัยของ Hollander (1981 : 123) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลกระทำการที่ตนรับผิดชอบให้สัมฤทธิ์ผล และมีความพยายามมากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน

บุคคลแต่ละคนอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องปริมาณและความรุนแรงของความรู้สึกในด้านการทำงานหรือควบคุมสภาพแวดล้อม บางคนจะรู้สึกว่าเขามีอำนาจ หรือความสามารถที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นหรือสามารถ ควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนได้และเชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตนเอง บุคคลประเภทนี้เรียกว่า ผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตน (Internal locus of control) ส่วนบางคนจะรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าเขาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมรอบตัว และไม่สามารถควบคุมสภาพการณ์ต่างๆ ได้ เพราะเชื่อว่าสิ่งต่างๆ นั้นเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยภายนอกซึ่งเขาไม่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องได้เลย เช่น โชคกลาง อำนาจเหนือธรรมชาติ หรืออำนาจของคนอื่น บุคคลประเภทนี้เรียกว่า พวกที่เชื่ออำนาจภายนอกตน (External locus of control) (Rotter. 1996 อ้างใน ชีรวัดณ์ นิจนตร. 2526 : 67)

การที่บุคคลจะมีลักษณะเชื่ออำนาจในตน หรือเชื่ออำนาจนอกตนนั้น เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลตั้งแต่วัยทารกจนเป็นผู้ใหญ่ หากเขามีการรับรู้สภาพแรงแค้นทางจิต และสังคมอันเกิดขึ้นได้ในสังคมที่ยากจน และสังคมที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งหมายถึงการได้รับรางวัล และการโดนลงโทษอย่างไม่สม่ำเสมอ โดยได้รับในเวลา และปริมาณที่ไม่เหมาะสม

หรือไม่ได้รับเลยในบางครั้ง และในบางครั้งก็ได้รับโดยไม่ได้ทำอะไร จะทำให้บุคคลรู้สึกขาดความสามารถในการทำนาย และควบคุมได้ ทำให้เกิดการขัดแย้ง คับข้องใจ วิตกกังวล จึงเกิดค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ แรงจูงใจ พฤติกรรม และความสามารถในการเรียนรู้ที่บกพร่อง จึงโทษโชคชะตา ราคีมากกว่าปกติ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2539) ในสภาพแร้นแค้นนี้เอง จะทำให้บุคคลเกิดปฏิกิริยา 2 ประการ ประการแรก คือ ถ้าบุคคลคิดว่าสามารถควบคุมผลได้ และผลนั้นมีความกังวล คับข้องใจ และแสดงออกโดยการก้าวร้าว ประการที่สอง ถ้าบุคคลเคยชินกับสภาพแร้นแค้น และปรับตัวเข้ากับ สภาพความไม่สอดคล้องระหว่างความพยายามกับผลได้ บุคคลนั้นก็จะเป็นคนเฉื่อยชา ท้อแท้ และหมดหวัง ส่วนบุคคลที่รับรู้ว่าจะทำนาย หรือควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ รางวัลหรือ การลงโทษที่ได้รับ เกิดจากผลแห่งการกระทำของตนเอง บุคคลนั้นจะมีความกระตือรือร้นต่อ ความเป็นไปของสภาพแวดล้อม ที่จะมีประโยชน์ต่อพฤติกรรมในอนาคตของเขา จะพยายามปรับปรุง สภาพการณ์ต่างๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับขั้น ให้คุณค่าของทักษะหรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากความพยายาม เป็นสำคัญ รวมทั้งไม่ยอมให้ใครมาชักจูงโดยไม่มีเหตุผล (Rotter, 1966 อ้างใน ชีรวัดร นิจเนตร, 2526 : 69) ดังนั้น ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะเชื่อมั่นว่าการกระทำของตนสามารถป้องกันและแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นได้ ตรงข้ามกับลักษณะของผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งจะก้าวร้าว หรือ วางเฉย ปล่อยให้การแก้ไขปัญหามสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของผู้อื่นหรือปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) อธิบายได้ว่า ความคาดหวัง เช่นนี้ จะก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่งก่อน แล้วจึงขยายไปครอบคลุม พฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่นๆ จนกลายเป็นทัศนคติหรือบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคล นอกจากนั้น ผลตอบแทนที่ได้รับแต่ละครั้ง ยังอาจทำให้ความคาดหวังครั้งต่อไปสูงขึ้น หรือต่ำลงได้อีกด้วย ความเชื่ออำนาจในตนจึงเป็นตัวแปรที่สามารถใช้ทำนาย และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่างๆ ของคนเรา

งานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตนนั้น พบว่า มีหลากหลาย เช่น งานวิจัยของ สุรพร กิตติสารวัฒน์ และไพชญุรีย์ พิมพ์ดี (2550 : 69-80) ได้ศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมนคล พบว่า ความเชื่อในอำนาจตน เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของ นักศึกษาที่สำคัญตัวหนึ่ง

งานวิจัยของ วิชัย เขียดบัว (2534) ซึ่งศึกษาการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครู สายงานผู้ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งชายและหญิง จำนวน 168 คน พบว่า ลักษณะทางจิต คือ ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมใน การยอมรับนวัตกรรมอย่างเด่นชัด การยอมรับนวัตกรรมเป็นการรับรู้สิ่งใหม่ที่เป็นและมีประโยชน์

งานวิจัยของอุบล เลี้ยววาริณ (2534) ได้ศึกษาความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 358 คน มีอายุระหว่าง 18-45 ปี โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐบาล 174 คน และผู้ปฏิบัติงานในโรงงานหรือบริษัทต่างๆ 186 คน พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสุขภาพ มีความเชื่ออำนาจในตนเองเกี่ยวกับสุขภาพ และมีลักษณะมุ่งอนาคตมากเพียงใด จะมีพฤติกรรมภารกิจที่เหมาะสม พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษ และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล มากขึ้นตามไปด้วย

และงานวิจัยของ Hines, et.al. (1985) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้การวิเคราะห์เมต้า ซึ่งได้จัดกลุ่มตัวแปรความรู้สึกเชื่อในประสิทธิภาพของตน และความเชื่ออำนาจภายในตนไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากความเชื่ออำนาจภายในตน และความรู้สึกเชื่อในประสิทธิภาพของตนมีความหมายที่คล้ายคลึงกัน พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($r = .37$) โดยผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากเท่าใด ก็มีพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามไปด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วณิชทานนท์ และคณะ (2536) ในเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า

สรุป จากผลการประมวลเอกสารและงานวิจัย ทำให้คาดได้ว่าแรงงานที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า แรงงานที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ กับพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
สถานการณ์ (situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่เป็นบุคคล ซึ่งอยู่ในสภาวะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม (ซูดา จิตพิทักษ์, 2525 : 71-74) ทั้งใกล้และไกลตัวผู้ถูกศึกษา ทั้งที่สะสมมาในอดีตและรับรู้ในปัจจุบัน โดยในครั้งนี้ได้กำหนดสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่คาดว่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ที่สถานการณ์จากคนรอบข้าง และการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อค้นหาว่าแรงงานในสภาพแวดล้อมแบบใดที่จะมีจิตลักษณะและพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้มากกว่า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง

การมีแบบอย่าง เป็นการเรียนรู้ทางสังคมของมนุษย์ในการรับรู้การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและการกระทำต่างๆ ของสังคม การเรียนรู้ส่วนมากมักจะเลียนแบบผู้ที่ตนรัก นิยมชมชอบ

หรือผู้ที่มีอำนาจ ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นตัวแบบ สาเหตุที่บุคคลกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบมีสาเหตุที่สำคัญคือ 1) ลักษณะของตัวแบบ โดยผู้เลียนแบบจะเลือกเอาอย่างตัวแบบประเภทที่มีคุณสมบัติที่น่าสนใจ หรือน่าเลื่อมใส และตัวแบบนั้นได้กระทำพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณสมบัติของตนด้วย โดยตัวแบบที่มีลักษณะเป็นผู้ใหญ่กว่า หรือมีประสบการณ์มากกว่าจะถูกเลียนแบบมาก เพราะผู้เลียนแบบเชื่อว่าตัวแบบมีความรู้มากกว่าตนในสิ่งที่ถูกที่ควร และ 2) ผลที่เกิดขึ้นกับตัวแบบจะเป็นเครื่องชี้ว่า ผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกตจะทำตามตัวแบบหรือไม่ ถ้าตัวแบบกระทำพฤติกรรมหนึ่งแล้วได้รับรางวัล ซึ่งนำความพอใจมาให้ผู้กระทำ ผู้สังเกตก็ย่อมอยากเลียนแบบการกระทำนั้น เพราะหวังว่าตนจะได้รับรางวัลบ้าง ส่วนการที่ตัวแบบกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งแล้วถูกลงโทษ ทำให้ตัวแบบเกิดความไม่พอใจหรือเสียใจ ผู้สังเกตย่อมไม่ยอมให้ประสบการณ์นั้นเกิดกับตน จึงอาจดเว้นไม่เลียนแบบการกระทำนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 67-72) แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการที่จะกระทำตามบุคคลผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อตน และความคิดของบุคคลผู้นั้นเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นหรืออิทธิพลต่อพฤติกรรมที่จะกระทำ

การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง มีผู้ศึกษาวิจัยที่พบว่าเป็นตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญ เช่น งานวิจัยของ สุภาสิณี นุ่มเนียน (2546 : 80-90) ที่ศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 576 คน และพบว่า นักเรียนที่เห็นแบบอย่างที่ดีจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบมากกว่า นักเรียนที่เห็นแบบอย่างที่ดีจากคนรอบข้างน้อย นอกจากนี้ การเห็นแบบอย่างที่ดีจากคนรอบข้าง เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่ 2 ของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบ เมื่อร่วมกับจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์อีก 4 ตัว รวมเป็น 5 ตัว สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบ ในกลุ่มรวมได้ 53.1%

งานวิจัยของ สุคนธ์ ศรีอรุณ (2545 : 102-103) ที่ศึกษา พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน กองกำกับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกองกำกับการสืบสวนสอบสวน 1-9 และงานสอบสวน กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของข้าราชการตำรวจ ประกอบด้วย การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคต ทัศนคติต่อการทำงาน ระดับการศึกษา อายุราชการ และการเห็นแบบอย่างทางสังคมตามลำดับ โดยพบว่าข้าราชการตำรวจที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานตำรวจสูง มีระดับการศึกษาสูง มีอายุราชการนาน และมีการเห็นแบบอย่างทางสังคมมาก มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สูง มีระดับการศึกษาสูง มีอายุราชการนาน และมีการเห็นแบบอย่างทางสังคมมาก มีพฤติกรรมซื่อสัตย์สูง

งานวิจัยของ จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนที่เน้นและไม่เน้นประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผลการวิจัย พบว่าการเห็นแบบอย่างการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจากบิดามารดา เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการออม และพฤติกรรมการสนับสนุนให้ผู้อื่นทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (พฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง) ที่สำคัญตัวหนึ่ง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า ทั้งนี้ เพื่อประเมินว่าแรงงานมีการรับทราบโดยการพบเห็นเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และคนในชุมชน มีการแสดงพฤติกรรมและ/หรือยกย่องคนที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด

สรุป จากผลการประมวลเอกสารและงานวิจัย ทำให้คาดได้ว่าแรงงานที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแรงงานที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย

2.2) การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง

การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง เป็นการรับรู้ของบุคคลว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น หากบุคคลรับรู้ว่าคุณที่เขาคิดว่ามีความสำคัญคิดว่าเขาคควรกระทำมากเท่าใด เขาก็จะมีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ก็จะกดดันให้เขาหลีกเลี่ยงที่จะทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen & Fishbein. 1980 : 57)

คนสำคัญใกล้ชิดหรือกลุ่มอ้างอิงของบุคคล ต้องมีความเด่นชัด หรือมีอิทธิพลพอที่จะทำให้นักคิดคล้อยตามได้ อาจเป็นพ่อ แม่ ครู พี่ น้อง หรือคนใกล้ชิดอื่นๆ และอาจเปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมแต่ละอย่าง การรับรู้ของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกัน การวัดความเชื่อของบุคคล เกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่คิดว่าเขาควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้นเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ ที่จะทำนาย หรืออธิบายทัศนคติทางสังคมได้ แต่จะต้องวัดแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มที่อ้างอิงนั้นด้วย ดังนั้นการรับรู้ทัศนคติทางสังคมจึงวัดได้จาก ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิด กับแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด (Ajzen & Fishbein. 1980 : 75)

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทัศนคติทางสังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรม ร่วมกับทัศนคติต่อพฤติกรรม Fishbein (1975 อ้างในงามตา วณิชานนท์. 2535 : 261) ได้ประมวลผลงานวิจัยที่ใช้หลักเกณฑ์ตามหลักทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล 13 เรื่อง พบผลที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การใช้ทัศนคติกับทัศนคติทางสังคมเพื่อ

ทำนายความตั้งใจที่จะประกอบพฤติกรรมนั้นมีความแม่นยำสูง กล่าวคือ ทำนายได้สูงถึง 56% ทฤษฎีนี้มีผู้นำมาใช้อธิบายพฤติกรรมต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในสังคม และพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังเช่นงานวิจัยของ มนชิตา ทองก้อน (2546 : 49-58) ได้ศึกษาเจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติพบว่า เจตคติกับความตั้งใจในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษามีความสัมพันธ์กัน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ บิดามารดา เพื่อนสนิท และญาติพี่น้อง และเจตคติในด้านเกี่ยวกับการมีสุขภาพที่ดีควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยสามารถทำนายความตั้งใจในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาได้ ซึ่งมีรูปแบบการทำนาย 4 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 ตัวแปรที่สามารถทำนายคือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ รูปแบบที่ 2 ตัวแปรที่สามารถทำนายคือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ และบิดามารดา รูปแบบที่ 3 ตัวแปรที่สามารถทำนายคือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ บิดามารดา และเพื่อนสนิท รูปแบบที่ 4 ตัวแปรที่สามารถทำนายคือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ บิดามารดา เพื่อนสนิท และญาติพี่น้อง งานวิจัยของ ปิยะฉัตร กลิ่นสุวรรณ (2538 : 141-142) ได้ศึกษาพระสงฆ์นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 260 รูป พบว่าพระสงฆ์ที่มีความมุ่งมั่นมากในการมีส่วนร่วมทำงานในศูนย์ดังกล่าว เป็นพระสงฆ์ที่รับรู้การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างมาก ซึ่งพบได้ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ส่วนงานวิจัยของ มันทนา สิริรักโนภาส (2538) ได้ศึกษาการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 470 คน พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริจาคโลหิตอย่างมีนัยสำคัญ และงานวิจัยของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีงานทำแล้วและได้ลามาศึกษาต่อ จำนวน 120 คน และกลุ่มเพื่อร่วมงานที่ทำงานในหน่วยงานเดียวกันกับผู้ที่มาศึกษาต่อจำนวน 120 พบว่า การรับรู้ที่สถานทางสังคมสามารถทำนายพฤติกรรมการศึกษาต่อได้อย่างเด่นชัด ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม โดยเฉพาะในกลุ่มเพศหญิง อายุน้อย ถ้ารับรู้ที่สถานจากคนรอบข้างให้ไปศึกษาต่อสูง จะเป็นผู้ที่มาศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา

ในด้านพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้มีผู้วิจัยโดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เช่น ดุษฎี โยเหลา และประทีป จินนี้ (2537) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำ พบว่า ความตั้งใจที่จะชดเชยที่ระบายน้ำ ร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (หรือการรับรู้ที่สถานทางสังคม) อธิบายพฤติกรรมชดเชยที่ระบายน้ำ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแบ่งครุออกเป็น

2 กลุ่ม พบว่ากลุ่มที่มีความตั้งใจจะชดเชยค่าชดเชยน้ำ รับรู้ว่าเพื่อน สมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้อง พ่อ แม่ มีความต้องการให้เขาทำพฤติกรรมชดเชยค่าชดเชยน้ำ สูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีความตั้งใจจะชดเชยค่าชดเชยน้ำ ส่วนงานวิจัย สุลักษณ์ คำรงค์กุลศิริ (2537) ศึกษา นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย จำนวน 711 คน พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคมสูง มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องมากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคมต่ำ นอกจากนี้ ผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ Bowman & Fishbein (1978) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องความปลอดภัยของการใช้พลังงานนิวเคลียร์ โดยวัดความตั้งใจที่จะตอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับมาตรการด้านโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในอนาคต กับพฤติกรรมกลางคะแนนจริง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีสิทธิ์ออกเสียงในการเลือกตั้งทั่วไปในปี 1976 ของรัฐโอเรกอน จำนวน 89 คน ผลการวิจัยพบว่า ปทัสถานทางสังคมมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมโดยผ่านความตั้งใจในการกระทำอย่างมีนัยสำคัญ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของบุคคล แรงจูงใจที่จะคล้อยตาม และปทัสถานทางสังคม เท่ากับ .79 โดยวัดการรับรู้จากบุคคลใกล้ชิดต่างๆ แต่ผู้มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานนิวเคลียร์ และงานวิจัยของ Kantola, et.al. (1982) ได้ศึกษาผู้ใหญ่ที่ออสเตรเลีย จำนวน 125 คน เกี่ยวกับการมุ่งที่จะอนุรักษ์น้ำในบ้านในฤดูร้อนที่จะตามมา ผู้วิจัยพบว่า การรับรู้ปทัสถานทางสังคมเป็นตัวทำนาย การมุ่งอนุรักษ์น้ำได้มากที่สุด รองลงมาคืออายุและทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้น โดยร่วมกันทำนายการมุ่งอนุรักษ์น้ำได้ 30% โดยอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่รับรู้ปทัสถานทางสังคมให้กระทำมาก มีอายุน้อย และมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนี้ เป็นผู้มุ่งที่จะกระทำพฤติกรรมดังกล่าวมากที่สุด

การวัดการรับรู้ปทัสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง วัดได้จากการประเมินว่า แรงงานรับรู้ว่าครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ชุมชน ต้องการให้ตนปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด และตนคล้อยตามบุคคลเหล่านี้มากน้อยเพียงใด เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดของ จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551 : 178-179) ในเรื่อง "ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" มีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า ทั้งนี้ เพื่อประเมินว่าแรงงานมีการรับรู้ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ชุมชน ต้องการให้ตนปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด และตนคล้อยตามบุคคลเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

สรุป จากผลการประมวลเอกสารและงานวิจัย ทำให้คาดได้ว่าแรงงานที่มีการรับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้างสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแรงงานที่มีการรับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้างต่ำ

2.3) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

Roger (1983 อ้างใน พีระนันท์ บุรณะโสภณ. 2538 : 30) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่ความคิดข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร โดยที่ผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้รับสาร

องค์ประกอบที่จำเป็นในการสื่อความหมาย จะมีอยู่ 4 อย่างคือ 1) ผู้ส่งข่าวสาร (Source, Sender, Originator) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่เป็นผู้ให้ข่าวสาร เป็นต้นตอของข่าวสาร ผู้ส่งข่าวในด้านสื่อมวลชน คือ ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ ผู้จัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ 2) ตัวข่าวสาร (Message) หรือข้อมูล (Information) ได้แก่ ข้อเท็จจริง แนวคิด สัญลักษณ์ ความรู้สึก อารมณ์ ฯลฯ ทั้งที่เป็นถ้อยคำภาษา และที่ไม่ใช่ถ้อยคำภาษา 3) ช่องทาง (Channel) หรือสื่อ (Media) หมายถึง ช่องทางหรือสิ่งที่จะช่วยให้การถ่ายทอดข่าวสาร เป็นไปได้โดยสะดวกและถูกต้องชัดเจนตามความประสงค์ของผู้ส่งข่าวสาร ได้แก่ เครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้รับข่าวสารมองเห็น ได้ยิน และสัมผัสกับข่าวสารมากที่สุด ดังนั้น จึงเป็นการพูดอธิบาย เจียนจดหมาย โทรศัพท์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ 4) ผู้รับสาร (Receiver) คือ บุคคลผู้ได้รับข่าวสารที่ผู้ส่งข่าวสารมาให้ ผู้รับสารจากสื่อมวลชน คือผู้ชมโทรทัศน์ ผู้ฟังวิทยุ และผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ตามปกติเมื่อผู้รับข่าวสารได้รับข่าวสารแล้วจะมีปฏิกิริยาเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) กระบวนการสื่อความหมายจะได้ผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้รับข่าวสารด้วย ถ้าผู้รับข่าวสารไม่สนใจ ไม่ตั้งใจที่จะดู ฟัง และรับข่าวสาร การสื่อความหมายก็จะไม่ให้เกิดหรือปรากฏผลในทางที่คิดไป (สงวนศรี วิรัชชัย. 2527 : 51)

สื่อมวลชนต่างๆ เหล่านี้เข้ามามีบทบาทอยู่ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ตลอดเวลาและได้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ซึ่ง Zimbardo (อ้างในพีระนันท์ บุรณะโสภณ. 2538 : 28) กล่าวถึงอิทธิพลของการเสนอข่าวสารบ่อยๆ ครั้งไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ว่า การที่สารนั้นๆ มีการเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่างๆ ซ้ำๆ กันบ่อยๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสารอันจะก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งนับว่าขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามเนื้อหาที่นำเสนอแนะนั้นๆ หากเป็นเนื้อหาในทางที่ดีมีการโน้มน้าวใจให้เกิดการกระทำตามก็มี การปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นๆ ในที่สุด เช่นเดียวกับ McGuire (1969 : 1973 อ้างในดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ. 2529 : 40) นักจิตวิทยาสังคมคนสำคัญในปัจจุบันได้กำหนดขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงในผู้รับไว้ 5 ขั้นตอน คือ การสนใจรับทราบ การเข้าใจเนื้อหา ความ การยอมรับเปลี่ยนแปลงตาม การเก็บจำ และการกระทำ แสดงว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อผู้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและในบางกรณีจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการกระทำด้วย อันเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องกัน

การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง จึงหมายถึงความถึง ความสนใจในการรับทราบ ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ บุคคล ใกล้ชิด และอื่นๆ ของแรงงาน ซึ่งในปัจจุบันมีความเจริญทางเทคโนโลยีค่อนข้างสูง สื่อมวลชนเข้าถึง ตัวสมาชิกได้อย่างรวดเร็ว หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล และเอกชน จึงได้ใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทาง ในการเผยแพร่ความรู้และรณรงค์เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมากมาย สำหรับในการวิจัย ครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะสื่อประเภทโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ บุคคลใกล้ชิด และอื่นๆ โดยมีงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัยเรื่อง การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัว กับจิตลักษณะที่สำคัญของ เยาวชนไทย ของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529 : 233,234) พบว่า บทบาทต่อระหว่าง ความชอบรับเนื้อหาที่มีประโยชน์ในสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภท คือ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ กับ ปริมาณการชมรายการโทรทัศน์เป็นชั่วโมง/สัปดาห์ และปริมาณการอ่านสิ่งตีพิมพ์เป็นชั่วโมง/สัปดาห์ ของวัยรุ่น ตัวแปรทั้ง 5 ตัวนี้ สามารถร่วมกันทำนายจิตลักษณะที่ปรารถนา (ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน เหตุผลเชิงจริยธรรม) ของวัยรุ่นได้ 24% และพบว่าการรับสื่อมวลชนสามารถ ทำนายความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตได้มากที่สุด (11%) รองลงมาคือ ทำนายความสามารถ ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (6%) และทำนายความเชื่ออำนาจในตน (5% ในกลุ่มรวม)

งานวิจัยของ ปาณิสรา วัฒนรัตน์ (2550 : 194, 197-198) ที่ศึกษา การเปิดรับชม ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้งชาวไทยพุทธและมุสลิมที่มีภูมิลำเนาและอาศัย อยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ "ชีวิตที่พอเพียง" ของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันตามตัวแปรอายุ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกองทุนฯ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ "ชีวิตที่พอเพียง" ต่างกัน มีความรู้ เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

งานวิจัยของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 75) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มี ความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตและไม่ได้ดำเนิน ชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 206 และ 207ครัวเรือน ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่เลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่สูงกว่าเกษตรกรที่ ไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ นอกจากนี้ยังพบว่า การเลือกดำเนินชีวิตตามแนว

พระราชดำริทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา ขนาดของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยของ ต๋องฤดี ปุณณกันต์ (2534) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน พบว่า ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารจากสื่อมวลชนมีความสำคัญกับความรู้ของประชาชน และมีความสำคัญกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและสำคัญ

งานวิจัยของ พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2538) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 432 คน พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุ นิตยสาร และงานนิทรรศการ มีความสำคัญเชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจทุกประเภทที่ทำการศึกษา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบวัดซึ่งปรับปรุงมาจากแบบวัดของ นิภาพร โชติสุดเสณห์ (2545 : 153-155) ในเรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย" มีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า ทั้งนี้ เพื่อประเมินความสนใจในการรับทราบข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ บุคคลใกล้ชิด และอื่นๆ ของแรงงาน

สรุป จากผลการประมวลเอกสารและงานวิจัย ทำให้คาดได้ว่าแรงงานที่รับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแรงงานที่รับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

3) ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยเรื่องนี้มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่สำคัญของแรงงาน 2 ด้าน คือ ทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1) ทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ทัศนคติ เป็นสภาวะทางจิตประการหนึ่งที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ อันเกิดจากการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 องค์ประกอบ ซึ่ง งามตา วรินทร์านนท์ (2535

: 210-264) ได้ให้ความหมายของแต่ละองค์ประกอบไว้สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component) เดิมใช้ในความหมายของการรู้การคิด ความเชื่อ ตลอดจนข้อสนเทศทั่วไปเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้น แต่องค์ประกอบนี้จะต้องมีลักษณะที่เป็นทิศทางประกอบด้วย คือทางด้านดีหรือเลว มีประโยชน์หรือโทษ จึงไม่ใช่ข้อเท็จจริง (fact) ตามปกติเท่านั้น เนื้อหาที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบนี้ คือ ความเชื่อเชิงประเมินค่าว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร ดังนั้น การวัดองค์ประกอบแรกของทัศนคติอย่างถูกต้องจะต้องวัดความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้นของคุณ

องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) ทัศนคติมีลักษณะสำคัญ คือ อารมณ์ของคุณ เกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้นเช่นเดียวกับองค์ประกอบแรก ความรู้สึกของคุณก็จะต้องมีลักษณะที่เป็นทิศทางด้วย ซึ่งหมายถึง ความชอบ ความไม่ชอบสิ่งหนึ่ง หรือความพอใจไม่พอใจ สิ่งหนึ่ง และสอดคล้องกับองค์ประกอบแรกของเขาด้วย กล่าวคือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดดี มีประโยชน์ บุคคลก็จะชอบและพอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษ บุคคลก็จะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น องค์ประกอบนี้มีเนื้อหาที่อาจจะวัดได้ไม่หลากหลายเท่าองค์ประกอบแรก แต่ก็ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทัศนคติ

องค์ประกอบทางการมุ่งกระทำ (Action Tendency Component) เนื่องจากทัศนคติเป็นลักษณะทางจิตใจ ที่ต้องศึกษาแยกต่างหากจากพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นองค์ประกอบนี้จะเป็นการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือเป็นการวัดปริมาณของพฤติกรรมโดยตรงไม่ได้ แต่จะต้องเป็นลักษณะทางจิตใจที่เกี่ยวกับพฤติกรรม เจตนาที่จะกระทำหรือ ความมุ่งกระทำ องค์ประกอบนี้จึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของคุณมากกว่าองค์ประกอบอื่น

องค์ประกอบทั้งสามของทัศนคติ สามารถใช้ในการทำนาย และอธิบายพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงของคุณได้ เพราะเชื่อว่าหากบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใด (ร่วมกับบุคลิกภาพอื่นๆ ที่เหมาะสม) ก็จะกระตุ้นให้คุณคนนั้นมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในเรื่องนั้น มากกว่าบุคคลที่มีทัศนคติไม่ดี ผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงหมายถึง การที่บุคคลประเมินค่าว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ รู้สึกพอใจ และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะและวิธีการต่างๆ ซึ่งเป็นไปในทิศทางบวก ส่วนผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่บุคคลประเมินค่าว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ยุ่งยากไม่พอใจ และไม่คิดที่จะแสดงพฤติกรรมหรือเป็นไปในทิศทางลบ

โดยทั่วไปพฤติกรรมของคุณ จะเป็นไปในทิศทางและระดับความเข้มที่สอดคล้องกับทัศนคติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ดังจะเห็นได้จาก งานวิจัยของ ปาณิสรา วัฒนรัตน์ (2550

: 195, 198) ที่ศึกษา การเปิดรับชม ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้งชาวไทยพุทธและมุสลิมที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า ทักษะเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันตามตัวแปรเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกองทุนฯ นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภายหลังชมรายการโทรทัศน์ "ชีวิตที่พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในทางบวก

งานวิจัยของ นิภาพร โชติสุดเสงห์ (2545 : 94, 96, 99) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมส่งเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย พบผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง และยังพบอีกว่า ในกลุ่มรวม ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก ของพฤติกรรมการส่งเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว โดยร่วมกับตัวแปรอีก 10 ตัว ทางด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 43.4% พบผลเดียวกันเช่นในกลุ่มย่อยอีก 9 กลุ่ม และยังพบอีกว่า ในกลุ่มรวม ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกของพฤติกรรมรักษาระเบียบ โดยร่วมกับตัวแปรอีก 10 ตัว ทางด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ ทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 37.6% พบผลเดียวกันเช่นในกลุ่มย่อยอีก 4 กลุ่ม

งานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538) ศึกษาประชาชนทั่วไปทั้งชายและหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 432 คน ก็พบว่าทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แม้ว่าทัศนคติจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่างๆ แต่ลักษณะของทัศนคติที่ใช้เพื่อการทำนายพฤติกรรมนั้น จะต้องเป็นลักษณะที่เจาะจงเฉพาะพฤติกรรม ในระยะเวลา หรือกาลเทศะที่เหมาะสมกับการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ และเป็นทัศนคติที่เกิดจากประสบการณ์โดยตรงด้วย (งามตา วณิชานนท์. 2535 : 267) แนวทางการวัดทัศนคติเพื่อให้เกิดความแม่นยำ มักจะวัดที่ปริมาณและทิศทางของทัศนคติต่อพฤติกรรมเดียวกัน และควรที่จะวัดใน 3 องค์ประกอบ โดยวัดองค์ประกอบทางความรู้เชิงประเมินค่า และองค์ประกอบทางความรู้สึก ซึ่งเป็นการวัดทัศนคติทุกๆ ไป ดังนั้น การวัดทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในงานวิจัยนี้ ได้มุ่งวัดทัศนคติด้านความรู้เชิงประเมินค่าและ

ทัศนคติด้านความรู้สึกต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่แรงงานมองเห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ หรือไม่มีประโยชน์มากนักน้อยเพียงใด แรงงานพอใจหรือไม่พอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า ทั้งนี้ เพื่อประเมินความรู้สึกนึกคิดของแรงงานในการพิจารณาประเมินประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะปฏิบัติตามหลักหรือวิธีการที่เป็นแนวทางในหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

สรุป จากผลการวิจัยที่ประมวลมาทำให้คาดได้ว่า แรงงานที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า แรงงานที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

3.2) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ หมายถึง การรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับจากสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งเกิดจากการศึกษาค้นคว้า สังเกต และประสบการณ์ โดยที่มนุษย์สามารถจดจำและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เรียกเอาสิ่งที่จำได้ออกมาปรากฏให้สังเกตได้ วัดได้ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดให้บุคคลอื่นรับทราบได้ การรับรู้ถึงข้อเท็จจริงหรือความจริงนี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลาในการเก็บรวบรวมสะสมไว้ (นิภาพร โชติสุดเสณห์. 2545 : 31)

ความสัมพันธ์ด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยแต่ละตัวมักจะไม่ได้เกิดขึ้นโดยอิสระ แต่จะเกิดขึ้นโดยรวมๆ กัน และพึ่งพาอาศัยกัน นักพฤติกรรมศาสตร์ได้เรียกว่า K A P Study เป็นการอธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้น มาจากองค์ประกอบในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทัศนคติของบุคคล (ระเด่น หัสดี และ สรวงศ์ภรณ์ ดวงคำสวัสดิ์. 2536 : 14-15) มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความรู้กับพฤติกรรม ได้แก่ งานวิจัยของ อุบล เลี้ยววาริน (2534 : 239-245) ศึกษาความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมสุขภาพอันประกอบด้วยพฤติกรรมกรกินอย่างเหมาะสม พฤติกรรมกรหลีกเลี่ยงสารเสพติด และพฤติกรรมกรรักษาอนามัยส่วนบุคคลนั้น ผู้ที่จบมัธยมปลายมีพฤติกรรมสุขภาพเหล่านี้สูงกว่าผู้ที่จบประถมศึกษาอย่างชัดเจน แต่ผู้ที่จบมัธยมต้นมักมีพฤติกรรมสุขภาพไม่แตกต่างอย่างชัดเจนจากการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า แต่ที่สำคัญผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในปีสุดท้ายที่เรียน ไม่ว่าจะจบระดับใด เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสุขภาพอย่างเหมาะสมมากด้วย ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีทักษะทางภาษาไทยสูง ก็เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสุขภาพสูงด้วย ผลสองส่วนนี้แสดงว่าความเฉลียวฉลาดหรือการมี

ความรู้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพการรักษานามัยส่วนบุคคลนั้น ผู้ที่จบมัธยมปลาย มีพฤติกรรมสุขภาพเหล่านี้สูงกว่า ผู้ที่จบประถมศึกษาอย่างชัดเจน แต่ผู้ที่จบมัธยมต้น มักมีพฤติกรรมสุขภาพไม่แตกต่างอย่างชัดเจน จากผู้จบการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า แต่ที่สำคัญ ผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในปีสุดท้ายที่เรียน ไม่ว่าจะจบระดับใด เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพอย่างเหมาะสมมากด้วย ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มิทักษะทางภาษาไทยสูง ก็เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพสูงด้วย ผลสองส่วนนี้แสดงว่า ความเฉลียวฉลาด หรือการมีความรู้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพด้วย

งานวิจัยของ ปาณิสรา วัฒนรัตน์ (2550 : 194, 198) ที่ศึกษา การเปิดรับชม ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้งชาวไทยพุทธและมุสลิมที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันตามตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกองทุนฯ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ "ชีวิตที่พอเพียง" ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

งานวิจัยของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 75) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตและไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 206 และ 207 คนรวโรน ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่เลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่สูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ นอกจากนี้ยังพบว่า การเลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา ขนาดของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาของ นิภาพร โชติสุดเสนห์ (2545 : 79, 96) พบว่า นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมการรักษาระเบียบมากกว่า นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม ที่สำคัญคือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูง และยังพบอีกว่า ในกลุ่มฐานะสูง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สามของพฤติกรรมกรรมการเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว โดยร่วมกับตัวแปรอีก 4 ตัว ทางด้านจิตลักษณะ ทำนายพฤติกรรมกรรมการเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 30.8%

งานวิจัยของ เกษม จันทศร (2541 : 130, 134) ศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 560 คน พบว่า นักเรียนที่มีจิตลักษณะในด้านความรู้เกี่ยวกับยาบ้ามาก ขณะเดียวกันก็มีสุขภาพจิตดีและมีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองด้วย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมต้านทานการเสพยาบ้ามาก โดยเฉพาะในด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ซึ่งผลเช่นนี้พบผลได้เด่นชัดในกลุ่มนักเรียนหญิง และยังพบอีกว่าในกลุ่มรวม ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง ของพฤติกรรมกรหลักเลี้ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า โดยร่วมกับตัวแปรอีก 6 ตัว ทางด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ ทำนายพฤติกรรมกรหลักเลี้ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าได้ 41.4% ผลเช่นนี้ยังพบในกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ในกลุ่มรวม ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองของการปฏิบัติทางพุทธศาสนา โดยร่วมกับตัวแปรอีก 6 ตัว ทางด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ ทำนายการปฏิบัติทางพุทธศาสนาได้ 49.0% ผลเช่นนี้ยังพบในกลุ่มย่อยอีก 8 กลุ่ม

Paul, et.al (1990) ได้ศึกษาและรวบรวมเกี่ยวกับจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมไว้หลายด้าน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และประหยัดพลังงานได้แก่ การศึกษาที่พบว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย เช่น การให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนในระดับมัธยม ปรากฏว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่เฉพาะนักเรียนเท่านั้น แต่รวมถึงผู้ปกครองอีกด้วย ทั้งนี้ อาจเกิดจากการสอนที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไม่ใช่เรื่องทั่วไป ประกอบกับผู้ที่ไปตรวจสอบที่บ้านของนักเรียน จะให้คำแนะนำและพูดคุยกับผู้ปกครองด้วย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัย พบว่า บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่างๆ มาก ส่งผลให้การแสดงพฤติกรรมนั้นๆ สูงขึ้น เช่น พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงสารเสพติดสูงขึ้น พฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคลสูงขึ้น มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูงขึ้น พฤติกรรมการเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวสูงขึ้น พฤติกรรมการรักษาระเบียบสูงขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแต่ละข้อความประกอบด้วยมาตร 2 มิติ คือ 1) การให้เลือกตอบว่าข้อข้างต้น "ถูก" หรือ "ผิด" และ 2) การให้เลือกตอบว่าคำตอบที่ให้ในมิติแรกนั้น ผู้ตอบมีความมั่นใจในคำตอบนั้น "มาก" "ปานกลาง" "น้อย" ทั้งนี้เพื่อประเมินการการรับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการประยุกต์ใช้

หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของแรงงาน

สรุป จากผลการวิจัยที่ประมวลมานี้ทำให้คาดได้ว่า สมาชิก ที่มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า แรงงานที่มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

2.3 ข้อมูลจังหวัดสมุทรปราการ

2.3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไป

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตอนปลายสุดและเหนืออ่าวไทย มีเนื้อที่ประมาณ 1,004.092 ตารางกิโลเมตร (627,557.50 ไร่) อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 25 กิโลเมตร และติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง

ทิศเหนือ	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร	ระยะทาง 55.00 กิโลเมตร
ทิศใต้	ติดต่อกับอ่าวไทย	ระยะทาง 47.20 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา	ระยะทาง 42.60 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร	ระยะทาง 34.20 กิโลเมตร

2) สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และมีลำคลองมากมาย เช่น คลองสำโรง คลองสรรพสามิต ลักษณะทั่วไปของจังหวัด แบ่งได้ 3 ส่วน คือ

(1) บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาสองฝั่งเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับทำนา ทำสวน

(2) บริเวณตอนใต้ใกล้ชายฝั่งทะเล พื้นดินเค็มจัด ในฤดูแล้งส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำปาล์ม และป่าฝืน

(3) บริเวณที่ราบทางตอนเหนือและตะวันออกเป็นที่กว้างโดยตลอด และเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญของจังหวัด เพราะมีประตูน้ำชลประทานสำหรับกักกันน้ำเค็มระบายน้ำจืดหลายแห่ง เหมาะแก่การทำนา

2.3.2 โครงสร้างของประชากรและการจ้างงาน

1) โครงสร้างประชากร

จังหวัดสมุทรปราการในปี 2550 มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,126,940 คน แยกเป็นชาย 547,341 คน เป็นหญิง 579,599 คน โดยที่จังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวจาก

กรุงเทพมหานคร ทั้งในด้านการผลิต คือ อุตสาหกรรม และการกระจายตัวของประชากรย้ายถิ่นจากที่อื่นเข้ามาในจังหวัดเป็นจำนวนมาก สาเหตุสำคัญที่ย้ายเข้ามา คือ ย้ายตามบุคคลในครัวเรือน และเพื่อเข้ามาหางานทำ ทั้งนี้เพราะจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากรเข้ามาประกอบอาชีพ ซึ่งประชากรที่เคลื่อนย้ายเข้ามาในจังหวัดนี้ มีทั้งย้ายและไม่ย้ายทะเบียนราษฎรเข้ามาด้วย ทำให้ประชากรที่มีอยู่จริงสูงกว่าจำนวนประชากรในทะเบียนราษฎร เมื่อจำแนกประชากรเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอเมืองสมุทรปราการมีประชากรมากที่สุด จำนวน 483,626 คน (เพศชายจำนวน 233,105 คน และเพศหญิงจำนวน 250,521 คน) และอำเภอบางเสาธงมีประชากรน้อยที่สุด จำนวน 59,392 คน (เพศชายจำนวน 29,115 คน และเพศหญิงจำนวน 30,277 คน)

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามเพศ เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
1. เมืองสมุทรปราการ	233,105	250,521	483,626
2. บางบ่อ	46,386	48,014	94,400
3. บางพลี	84,540	90,717	175,257
4. พระประแดง	101,644	106,351	207,995
5. พระสมุทรเจดีย์	52,551	53,719	106,270
6. บางเสาธง	29,115	30,277	59,392
รวม	547,341	579,599	1,126,940

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

2) ภาวะการมีงานทำของประชากร

จากสถิติของสำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ ปี 2550 จังหวัดสมุทรปราการมีประชากรที่เป็นกำลังแรงงานปัจจุบันทั้งสิ้น 876,850 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำทั้งสิ้น 860,748 คน (เพศชายจำนวน 442,129 คน และเพศหญิงจำนวน 418,619 คน) และเป็นผู้ว่างงาน 16,102 คน (เพศชายจำนวน 7,201 คน และเพศหญิงจำนวน 8,901 คน)

ตารางที่ 2.2 จำนวนประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามสถานภาพแรงงาน และเพศ

สถานภาพแรงงาน	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
1. ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	523,316	588,621	1,111,937
1.1 กำลังแรงงานรวม	449,723	427,520	877,243
1.1.1 กำลังแรงงานปัจจุบัน	449,330	427,520	876,850
- ผู้มีงานทำ	442,129	418,619	860,748
- ผู้ว่างงาน	7,201	8,901	16,102
1.1.2 กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	393	-	393
1.2 ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	73,593	161,101	234,694
1.2.1 ทำงานบ้าน	2,973	90,368	93,341
1.2.2 เรียนหนังสือ	34,923	37,720	72,642
1.2.3 อื่น ๆ	35,697	33,013	68,710
2. ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	105,740	107,508	213,248
รวม	629,056	696,129	1,325,185

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

2.3.3 ด้านเศรษฐกิจ

การอุตสาหกรรมยังคงเป็นสาขาการผลิตที่สร้างรายได้สูงสุด โดยมีอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญ คือ อาหารแปรรูป สิ่งทอ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ พลาสติก เครื่องจักร-อุปกรณ์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และประกอบรถยนต์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน โดยจังหวัดสมุทรปราการมีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมในปี 2549 จำนวน 6,102 แห่ง มีเงินทุน 382,126,047,208 บาท และจำนวนคนงานรวม 474,075 คน

สถานประกอบการอุตสาหกรรมจะตั้งกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ โดยเฉพาะอำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี และอำเภอพระประแดง จะมีโรงงานตั้งอยู่หนาแน่นกว่าอำเภออื่นๆ โดยมีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมเท่ากับ 1,858 , 1,563 และ 1,325 ตามลำดับ ซึ่งมีเงินทุนเท่ากับ 157,258,313,763 , 81,043,094,469 และ 67,404,021,503 บาท ตามลำดับ และจำนวนคนงานเท่ากับ 143,500 , 122,328 และ 96,464 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.3 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกตาม
อำเภอ ในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2549

อำเภอ	จำนวน สถานประกอบการ อุตสาหกรรม	จำนวนเงินทุน (บาท)	จำนวนคนงาน (คน)		รวม
			ชาย	หญิง	
เมืองสมุทรปราการ	1,858	157,258,313,763	62,806	80,694	143,500
บางบ่อ	207	11,664,098,874	7,686	9,173	16,859
บางพลี	1,563	81,043,094,469	64,560	57,768	122,328
พระประแดง	1,325	67,404,021,503	52,089	44,375	96,464
พระสมุทรเจดีย์	557	28,195,231,785	23,705	17,094	40,799
บางเสาธง	592	36,561,286,814	28,728	25,397	54,125
รวม	6,102	382,126,047,208	239,574	234,501	474,075

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

เมื่อพิจารณาจากสถานประกอบกิจการทุกประเภทตามขนาดของสถานประกอบกิจการในปี พ.ศ. 2550 พบว่า สถานประกอบกิจการที่มีคนงานระหว่าง 20-49 คน มีจำนวนมากที่สุดคือ 2,331 แห่ง รองลงมาเป็นสถานประกอบกิจการที่มีคนงานระหว่าง 10-19 คน จำนวน 1,812 แห่ง และน้อยที่สุดเป็นสถานประกอบกิจการที่มีคนงานมากกว่า 1,000 คน มีจำนวน 97 แห่ง แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของจำนวนลูกจ้างพบว่า สถานประกอบกิจการที่มีคนงานมากกว่า 1,000 คน มีจำนวนลูกจ้างรวมกันมากที่สุด 191,868 จำนวน รองลงมาเป็นสถานประกอบกิจการที่มีคนงานระหว่าง 100-299 มีจำนวนลูกจ้างรวมกัน 180,854 คน และน้อยที่สุดเป็นเป็นสถานประกอบกิจการที่มีคนงานระหว่าง 1-4 มีจำนวนลูกจ้างรวมกัน 4,260 คน

ตารางที่ 2.4 จำนวนสถานประกอบกิจการ และจำนวนลูกจ้างในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550
จำแนกตามขนาดของสถานประกอบกิจการ

ขนาดของสถานประกอบกิจการ (จำนวนคนทำงาน)	สถานประกอบการ	ลูกจ้าง
1-4	1,763	4,260
5-9	1,332	8,968
10-19	1,812	25,192
20-49	2,331	74,607
50-99	1,251	88,300
100-299	1,056	180,854
300-499	291	111,821
500-999	189	128,668
≥1,000	97	191,868
รวม	10,122	814,538

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

2.3.4 ด้านสังคม

1) รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สิน

ในปี พ.ศ. 2550 คริวเรือนในจังหวัดสมุทรปราการมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 21,302 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของคริวเรือนเท่ากับ 15,910 บาท หนี้สินเฉลี่ยต่อคริวเรือนเท่ากับ 85,904 บาท และอัตราร้อยละค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับ 74.7

เมื่อพิจารณาเฉพาะในส่วนของลูกจ้าง ก็พบว่าคริวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 21,526 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของคริวเรือนเท่ากับ 15,940 บาท หนี้สินเฉลี่ยต่อคริวเรือนเท่ากับ 76,043 บาท และอัตราร้อยละค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับ 74.0 และผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต คนงานเกษตร และคนงานทั่วไป ก็พบว่าคริวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 16,862 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของคริวเรือนเท่ากับ 13,314 บาท หนี้สินเฉลี่ยต่อคริวเรือนเท่ากับ 32,988 บาท และอัตราร้อยละค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับ 79.0

ตารางที่ 2.5 รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ของประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ
จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2550

สถานะทางเศรษฐกิจ	รายได้เฉลี่ย ต่อเดือนของ ครัวเรือน (บาท)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ต่อเดือนของ ครัวเรือน(บาท)	หนี้สินเฉลี่ย ต่อครัวเรือน (บาท)	อัตราร้อยละ ของค่าใช้จ่าย ต่อรายได้
ครัวเรือนทั้งสิ้น	21,302	15,910	85,904	74.7
ผู้ถือครองทำการเกษตร	10,470	15,296	71,336	146.1
ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร	21,098	16,805	156,021	79.7
ลูกจ้าง	21,526	15,940	76,043	74.0
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร				
เสมียนพนักงาน พนักงานขาย และให้บริการ	26,594	18,793	122,831	70.7
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต คนงานเกษตร และคนงานทั่วไป	16,862	13,314	32,988	79.0
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจ	18,533	12,366	46,973	66.7

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

2) การสาธารณสุข

ในด้านการสาธารณสุขพบว่าในปี พ.ศ. 2550 จังหวัดสมุทรปราการ มีโรงพยาบาลของรัฐ 7 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 21 แห่ง สถานีนอนามัย 75 แห่ง และคลินิกทุประเภท 360 แห่ง โดยอำเภอเมืองสมุทรปราการมีสถานพยาบาลทุประเภทรวมกันมากที่สุด รองลงมา คือ อำเภอพระประแดง และน้อยที่สุด คือ อำเภอบางเสาธง

ตารางที่ 2.6 จำนวนสถานพยาบาลในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท เป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2550

อำเภอ	ประเภท			
	โรงพยาบาลรัฐบาล ^{1/}	โรงพยาบาลเอกชน	สถานีอนามัย	คลินิกทุกประเภท
เมืองสมุทรปราการ	2	8	22	197
บางบ่อ	1	1	13	11
บางพลี	1	7	9	42
พระประแดง	1	3	16	67
พระสมุทรเจดีย์	2	1	9	23
บางเสาธง	-	1	6	20
รวม	7	21	75	360

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

หมายเหตุ : 1/ รวมโรงพยาบาลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเทศบาล (ไม่รวมโรงพยาบาลเฉพาะโรค)

สำหรับจำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 พบว่ามีจำนวนรวม 764 คน โดยจำแนกเป็นแพทย์ 90 คน ทันตแพทย์ 29 คน เภสัชกร 60 คน และพยาบาล 585 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอเมืองสมุทรปราการมีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มากที่สุด รองลงมา คือ อำเภอบางบ่อ และน้อยที่สุด คือ อำเภอบางเสาธง

เมื่อเทียบอัตราส่วนจำนวนประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน พบว่า ภาพรวมในปี พ.ศ. 2550 จังหวัดสมุทรปราการมีอัตราส่วนจำนวนประชากรต่อแพทย์เท่ากับ 1:12,153 อัตราส่วนจำนวนประชากรต่อทันตแพทย์เท่ากับ 1:37,718 อัตราส่วนจำนวนประชากรต่อเภสัชกรเท่ากับ 1:18,230 และอัตราส่วนจำนวนประชากรต่อพยาบาลเท่ากับ 1:11,869 จำแนกเป็นรายอำเภอ

ตารางที่ 2.7 จำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และจำนวนประชากร ต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ใน
จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2550

อำเภอ	จำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์				จำนวนประชากรต่อ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน			
	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
เมืองสมุทรปราการ	64	14	31	332	1:7,312	1:33,426	1:15,095	1:1,409
บางบ่อ	8	5	10	81	1:11,492	1:18,387	1:9,193	1:1,135
บางพลี	7	4	9	76	1:24,083	1:42,146	1:18,731	1:2,218
พระประแดง	6	4	6	52	1:34,524	1:51,786	1:34,524	1:3,983
พระสมุทรเจดีย์	5	2	4	41	1:20,391	1:50,979	1:25,498	1:2,486
บางเสาธง	-	-	-	3	-	-	-	1:18,748
รวม	90	29	60	585	1:12,153	1:37,718	1:18,230	1:11,869

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลด้านกองทุนประกันสังคมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 พบว่า มีจำนวนสถานประกอบการที่อยู่ในกองทุนประกันสังคมจำนวน 18,371 แห่ง มีผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำนวน 719,526 คน ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 จำนวน 26,287 คน และผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และ 39 มีการใช้บริการกองทุนประกันสังคมเกี่ยวกับการสงเคราะห์บุตรมากที่สุดจำนวน 89,269 คน รองลงมา คือ การใช้บริการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยจำนวน 55,625 คน และน้อยที่สุด คือ การใช้บริการเกี่ยวกับการทุพพลภาพจำนวน 288 คน

ตารางที่ 2.8 สถิติกองทุนประกันสังคมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2546-2550

รายการ	2546	2547	2548	2549	2550
	(2003)	(2004)	(2005)	(2006)	(2007)
1. สถานประกอบการ	15,455	16,813	17,805	18,371	18,371
2. ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ¹	674,393	699,966	708,838	719,526	719,526
3. ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ²	17,331	19,104	21,942	26,287	26,287
การใช้บริการของผู้ประกันตน					
ตามมาตรา 33 และมาตรา 39					
เจ็บป่วย	2,375,636	2,484,624	2,373,931	55,625	55,625
ทุพพลภาพ	52	53	64	288	288
ตาย	1,041	998	846	560	560
คลอดบุตร	18,806	20,313	19,022	15,873	15,873
ชราภาพ	2,788	3,500	3,921	3,607	3,607
สงเคราะห์บุตร	75,719	76,836	81,640	89,269	89,269
ว่างงาน	ไม่คุ้มครอง	578	1,160	1,412	1,412

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

หมายเหตุ : 1/ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 หมายถึง ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนประกันสังคมและ หรือจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม

หมายเหตุ : 2/ ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 หมายถึง ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38(2) คือ สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและได้แจ้งความประสงค์เป็นผู้ประกันตน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยายประเภทการสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร คือ แรงงานภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2552 จำนวน 300,000 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง คือ แรงงานภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2552 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% และขนาดของประชากร จำนวน 300,000 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 720 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
  - 2.1) แบ่งประชากรออกเป็น 6 อำเภอ/กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และกิ่งอำเภอบางเสาธง
  - 2.2) แบ่งสถานประกอบการในแต่ละอำเภอเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
  - 2.3) สุ่มจับสลากสถานประกอบการแต่ละขนาดๆ ละ 2 แห่ง รวมเป็น 36 แห่ง
  - 2.4) จากสถานประกอบการแต่ละแห่ง/ขนาดตามข้อ 2.3) ทำการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้คอมพิวเตอร์สุ่มรายชื่อของพนักงานแห่งละ 20 คน รวมทั้งหมด 36 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 720 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัด ดังนี้

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของแรงงาน คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ รายได้ครอบครัว จำนวนสมาชิกครอบครัว และประสบการณ์ทำงาน โดยมีทั้งให้แรงงานเลือกจากคำตอบที่ให้ไว้ในแบบสอบถาม และเติมคำลงในช่องว่างกำหนดให้

2) แบบวัดกลุ่มตัวแปรพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

วัดโดยการให้แรงงานรายงานการปฏิบัติของตนหรือการแสดงออกด้วยแบบวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตัวแปร คือ

2.1) แบบวัดความมีเหตุมีผล หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำของแรงงานโดยอาศัยการพิจารณา ไตร่ตรองให้รอบด้านเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความเชื่อว่าคุณจะได้รับความจริงที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับสาเหตุต่างๆ และผลของสาเหตุเหล่านั้น เพื่อการตัดสินใจว่า การกระทำต่อไปของตนจะส่งผลกระทบต่อใครบ้าง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551 : 173-174) โดยนำมาใช้ 8 ข้อ มีเฉพาะข้อความที่เป็นทางลบ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วยประกอบ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยให้คะแนน "จริงที่สุด" 1 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 6 คะแนน

2.2) แบบวัดการมีภูมิคุ้มกันตน หมายถึง การที่แรงงานมีการเตรียมตัวที่จะรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเตรียมพร้อมที่จะรับผลกระทำจากการเปลี่ยนแปลงนั้น ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์และกระแสของทุนนิยม บุคคลจึงควรมีภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อเตรียมตัวมิให้ตนเองตกเป็นเหยื่อของการถูกชักจูงและคล้อยตามให้บริโภคนิยมจนเกินตัว เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551 : 176-177) โดยนำมาใช้ 10 ข้อ มีเฉพาะข้อความที่เป็นทางลบ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วยประกอบ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยให้คะแนน "จริงที่สุด" 1 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 6 คะแนน

2.3) แบบวัดการรับรู้คุณความดี หมายถึง การที่แรงงานมีการรับรู้ว่าคุณค่าอื่นหรือสิ่งแวดล้อมได้ทำหรือมอบประโยชน์แก่ตนเองอย่างไรบ้าง เมื่อได้รับสิ่งที่ดีเหล่านี้ จะรู้สึกถึงพระคุณ

หรือบุญคุณของบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น โดยการตอบแทนพระคุณด้วยการทำความดีช่วยเหลือสนับสนุน ตลอดจนจะไม่ทำร้าย ทำลาย เบียดเบียน หรือเอาเปรียบบุคคลหรือสิ่งที่ทำประโยชน์นั้น เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2551 : 178-179) โดยนำมาใช้ 10 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ประกอบ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน

3) แบบวัดกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม

ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ สุขภาพจิตที่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน มีรายละเอียดของแบบวัดดังนี้

3.1) แบบวัดสุขภาพจิตที่ดี ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับลักษณะทางจิตและอารมณ์ที่แสดงถึงการไม่รู้สึกรู้สึกรู้สึกกังวลจนเกินเหตุ ไม่โกรธง่าย ไม่ตื่นตื้นง่าย มีสมาธิ และมีความกล้าในสิ่งที่สมควร เป็นต้น ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, งามตา วณิชทานนท์ และคณะ (2536) โดยนำมาใช้ 10 ข้อ มีเฉพาะข้อความที่เป็นทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" จนถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยให้คะแนน "จริงที่สุด" 1 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 6 คะแนน

3.2) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความสามารถคาดการณ์ไกล การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และการอดได้รอได้ของแรงงานทั้งที่เกี่ยวกับการทำงาน สุขภาพ และการใช้เงิน ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิณ งามตา วณิชทานนท์ และคณะ (2536) โดยนำมาใช้ 8 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" จนถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน

3.3) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความมุ่งมั่นหรือปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ และมีความเพียรพยายามเพื่อกระทำให้สำเร็จนั้นให้บรรลุโดยไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคหรือสิ่งกีดขวาง พยายามฝ่าฟันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยนำแบบวัดของ สุวานันตร์ เปียศิริ (2545 : 267-268) มาปรับปรุงใช้ทั้ง 13 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" จนถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์

การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน

3.4) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความเชื่อ ผลดีหรือผลเสียที่เกิดกับตนนั้น เป็นเพราะการกระทำของตนเองเป็นส่วนใหญ่ตรงข้ามกับความเชื่อเรื่องโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วณิชทานนท์ และคณะ (2536) โดยนำมาใช้ 14 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับ จนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน

4) แบบวัดกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์

ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง และการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีรายละเอียดของแบบวัด ดังนี้

4.1) แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง วัดโดยการให้แรงงานรายงานว่าได้พบเห็นด้วยตนเองหรือการรับรู้ผ่านบุคคลใกล้ชิด ถึงเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และคนในชุมชนที่มีการแสดงพฤติกรรมและ/หรือยกย่องคนที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 8 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน

4.2) แบบวัดการรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง วัดโดยการให้แรงงานรายงานว่ามีการรับรู้ว่าครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ชุมชน ต้องการให้ตนปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด และตนคล้อยตามบุคคลเหล่านี้มากน้อยเพียงใด เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดของ จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551 : 178-179) จำนวน 8 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับ จนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน

4.3) แบบวัดการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง วัดโดยการรายงานของแรงงานว่าได้สนใจในการรับทราบข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์

วิทยุ สิ่งพิมพ์ บุคคลใกล้ชิด และอื่นๆ มากน้อยเพียงใด เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 10 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ประกอบด้วยตั้งแต่ "จริงที่สุด" จนถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน

5) แบบวัดกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีรายละเอียดของแบบวัด ดังนี้

5.1) แบบวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง วัดเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของแรงงานในการพิจารณาประเมินประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะปฏิบัติตามหลักหรือวิธีการที่เป็นแนวทางในหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 10 ข้อ มีเฉพาะข้อความที่เป็นทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยให้คะแนน "จริงที่สุด" 1 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 6 คะแนน

5.2) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยการให้แรงงานตอบคำถามในด้านการรับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 9 ข้อ โดยแต่ละข้อความประกอบด้วยมาตร 2 มิติ คือ 1) การให้เลือกตอบว่าข้อข้างต้น "ถูก" หรือ "ผิด" และ 2) การให้เลือกตอบว่าคำตอบที่ให้ในมิตินั้น ผู้ตอบมีความมั่นใจในคำตอบนั้น "มาก" "ปานกลาง" "น้อย"

เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีข้อความที่ตอบนั้น "ผิด" ซึ่งถ้าแรงงานตอบว่า "ผิด" และตอบว่ามั่นใจมากได้ 6 คะแนน มั่นใจปานกลางได้ 5 คะแนน มั่นใจน้อยได้ 4 คะแนน หากตอบว่า "ถูก" และตอบว่ามั่นใจมากได้ 1 คะแนน มั่นใจปานกลางได้ 2 คะแนน มั่นใจน้อยได้ 3 คะแนน กรณีข้อความที่ตอบนั้น "ถูก" ซึ่งถ้าแรงงานตอบว่า "ถูก" และตอบว่ามั่นใจมากได้ 6 คะแนน มั่นใจปานกลางได้ 5 คะแนน มั่นใจน้อยได้ 4 คะแนน หากตอบว่า "ผิด" และตอบว่ามั่นใจมากได้ 1 คะแนน มั่นใจปานกลางได้ 2 คะแนน มั่นใจน้อยได้ 3 คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 2 ค่า โดยข้อความใดตอบได้ถูกต้องให้ 1 คะแนน

3.2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดประเด็นของข้อคำถาม จากนั้นก็ดำเนินการปรับปรุงและสร้างข้อคำถามตามตัวแปรที่ศึกษา แล้วตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบหัวข้อตามนิยามปฏิบัติการในแต่ละตัวแปร ให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่ต้องการศึกษา แล้วสร้างประโยคข้อความ

3) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทั้งหมดไปทดลองใช้กับแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน จากนั้นคำนวณหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.1) หาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

3.2) หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนข้อนั้นในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนข้อนั้นในกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนข้อนั้นในกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนข้อนั้นในกลุ่มต่ำ
	n_H, n_L	แทน	จำนวนผู้ตอบกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน)

รายละเอียดผลการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงประเภทข้อความ ค่าความเชื่อมั่น และค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดแต่ละชุด

ชุดที่	ชื่อแบบวัด	จำนวน		ประเภทข้อความ		คุณภาพของแบบวัด	
		ข้อ	ทางบวก	ข้อความ	ข้อลบ	ความเชื่อมั่น	ค่าอำนาจจำแนก
1	พฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง						
1.1	ความมีเหตุผล	8		ทุกข้อ		.66	3.00-7.28
1.2	การมีภูมิคุ้มกันตน	10		ทุกข้อ		.76	2.38-7.58
1.3	การรับรู้คุณค่าชีวิต	10	1-3	4-10		.77	3.06-7.59
2	สุขภาพจิตที่ดี	10		ทุกข้อ		.86	2.95-8.66
3	ลักษณะมุ่งอนาคตความมั่นคง	8	6-7	1-5, 8		.75	3.89-8.24
4	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	13	2-7, 10-11, 13	1, 8-9, 12		.87	3.51-8.38
5	ความเชื่ออำนาจในตน	14	6, 8, 14	1-5, 7, 9-13		.80	2.29-8.05
6	ทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	10		ทุกข้อ		.91	5.84-10.05
7	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	9	3, 6, 9	1-2, 4-5, 7-8		.70	3.47-5.43
8	การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง	8	1-2, 4-5, 8	3, 6-7		.70	3.81-6.05
9	การรับรู้ที่สถาจากคนรอบข้าง	8	1-3, 6, 8	4-5, 7		.79	4.47-7.24
10	การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	10	1-3, 5-7, 9	4, 8, 10		.75	3.29-8.47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2552 โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานประกอบการแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นก็นัดหมายสถานประกอบเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืน จำนวน 685 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.53 ของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง	เก็บรวบรวมได้	ร้อยละ
1. เมืองสมุทรปราการ	120	116	96.67
2. พระประแดง	120	110	91.67
3. บางพลี	120	115	95.83
4. บางบ่อ	120	103	85.83
5. พระสมุทรเจดีย์	120	92	76.67
6. บางเสาธง	120	87	72.50
รวม	685	623	86.53

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแรงงาน โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การวิเคราะห์พฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.50-6.00	มากที่สุด
4.50-5.49	มาก
3.50-4.49	ค่อนข้างมาก
2.50-3.49	ค่อนข้างน้อย
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

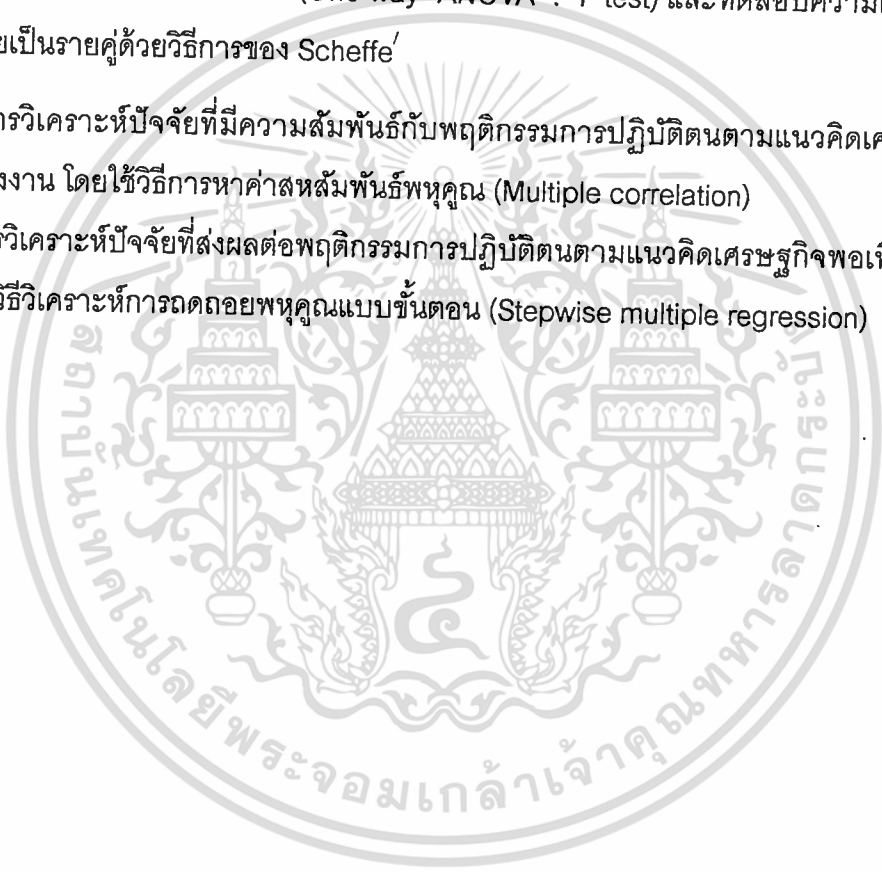
3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
แรงงาน โดยแบ่งเป็น

3.1) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่
มีเพศ และสถานภาพสมรสต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน
(Independent samples)

3.2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่
มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ รายได้ครอบครัว ฐานะครอบครัว และประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดย
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA : F-test) และทดสอบความแตกต่าง
ระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียงของแรงงาน โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation)

5) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
แรงงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

จากตารางที่ 4.1 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 57.06 และเพศชาย จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 42.94

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพโสด จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 52.57 และมีสถานภาพสมรส/หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 47.43

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุปานกลาง (ระหว่าง 26-35 ปี) จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 40.88 รองลงมา กลุ่มอายุมาก (มากกว่า 35 ปี) จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และน้อยที่สุดกลุ่มอายุน้อย (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี) จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 28.32

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม เป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาน้อย (ไม่เกินมัธยมศึกษา/ปวช.) และระดับการศึกษามาก (ปริญญาตรีขึ้นไป) จำนวนเท่ากันคือ 238 คน คิดเป็นร้อยละ 35.31 ส่วนที่เหลือเป็นที่มีระดับการศึกษานานกลาง (อนุปริญญา/ปวส.) จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 29.38

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้้น้อย (ไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน) จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 41.36 รองลงมา มีรายได้มาก (มากกว่า 15,000 บาท/เดือน) จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43 และน้อยที่สุดมีรายได้ปานกลาง (10,001-15,000 บาท/เดือน) จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ของข้อมูลทั่วไปของแรงงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
1. เพศ			
- ชาย	289	42.94	2
- หญิง	384	57.06	1
รวม	673	100	-
2. สถานภาพสมรส			
- สถานภาพโสด	348	52.57	1
- สถานภาพสมรส/หม้าย/หย่าร้าง	314	47.43	2
รวม	662	100	-
3. อายุ			
- กลุ่มอายุน้อย (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี)	194	28.32	3
- กลุ่มอายุปานกลาง (ระหว่าง 26-35 ปี)	280	40.88	1
- กลุ่มอายุมาก (มากกว่า 35 ปี)	211	30.80	2
รวม	685	100	-
4. ระดับการศึกษาสูงสุด			
- การศึกษาน้อย (ไม่เกินมัธยมศึกษา/ปวช.)	238	35.31	1
- การศึกษานานกลาง (อนุปริญญา/ปวส.)	198	29.38	3
- การศึกษามาก (ปริญญาตรีขึ้นไป)	238	35.31	1
รวม	674	100	-
5. รายได้			
- รายได้น้อย (ไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน)	280	41.36	1
- รายได้ปานกลาง (10,001-15,000 บาท/เดือน)	191	28.21	3
- รายได้มาก (มากกว่า 15,000 บาท/เดือน)	206	30.43	2
รวม	677	100	-
6. ฐานะครอบครัว			
- ฐานะครอบครัวต่ำ	179	29.20	2
- ฐานะครอบครัวปานกลาง	173	28.22	3
- ฐานะครอบครัวสูง	261	42.58	1
รวม	613	100	-
7. ประสบการณ์ทำงาน			
- ประสบการณ์ทำงานน้อย (ไม่เกิน 3 ปี)	242	35.33	2
- ประสบการณ์ทำงานปานกลาง (ระหว่าง 4-9 ปี)	195	28.47	3
- ประสบการณ์ทำงานมาก (มากกว่า 9 ปี)	248	36.20	1
รวม	685	100	-

คณะเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม สงข.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีฐานะครอบครัวสูง จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 42.58 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีฐานะครอบครัวต่ำ จำนวน 179 คิดเป็นร้อยละ 29.20 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีฐานะครอบครัวปานกลาง ที่มีจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 28.22

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมาก (มากกว่า 9 ปี) จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย (ไม่เกิน 3 ปี) ที่มีจำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 35.33 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ทำงานปานกลาง (ระหว่าง 4-9 ปี) จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 28.47

4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

พฤติกรรมฯพอเพียง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ความมีเหตุมีผล	3.67	0.64	ค่อนข้างมาก	3
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	3.88	0.76	ค่อนข้างมาก	2
3. การรับรู้คุณความดี	4.30	0.70	ค่อนข้างมาก	1
รวม	3.95	0.54	ค่อนข้างมาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อเรียงเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปน้อย คือ ด้านการรับรู้คุณความดี ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน และด้านความมีเหตุมีผล

4.3 ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีเพศต่างกัน

พฤติกรรมฯพอเพียง	เพศ	n	$\bar{X}$	s.d.	t	Sig.
1. ความมีเหตุมีผล	ชาย	289	3.68	0.70	0.28	.78
	หญิง	384	3.67	0.60		
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	ชาย	289	3.94	0.75	1.88	.06
	หญิง	384	3.83	0.76		
3. การรับรู้คุณค่าที่ดี	ชาย	289	4.33	0.69	1.09	.28
	หญิง	384	4.27	0.72		
รวม	ชาย	289	3.98	0.55	1.47	.14
	หญิง	384	3.92	0.53		

จากตารางที่ 4.3 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งรายด้านและภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน

พฤติกรรมฯพอเพียง	สถานภาพ	n	$\bar{X}$	s.d.	t	Sig.
1. ความมีเหตุมีผล	โสด	348	3.64	.61	-1.19*	.23
	สมรสฯ	314	3.70	.65		
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	โสด	348	3.82	.69	-2.14*	.03
	สมรสฯ	314	3.94	.80		
3. การรับรู้คุณค่าที่ดี	โสด	348	4.20	.74	-3.28*	.00
	สมรสฯ	314	4.38	.65		
รวม	โสด	348	3.89	.51	-2.95*	.00
	สมรสฯ	314	4.01	.54		

*Sig. < .05

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่สถานภาพสมรสต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีอายุต่างกัน

พฤติกรรมฯพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. ความมีเหตุมีผล	ระหว่างกลุ่ม	2.015	2	1.007	2.446	.087
	ภายในกลุ่ม	280.851	682	.412		
	รวม	282.865	684			
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	ระหว่างกลุ่ม	13.529	2	6.765	12.251*	.000
	ภายในกลุ่ม	376.568	682	.552		
	รวม	390.097	684			
3. การรับรู้คุณความดี	ระหว่างกลุ่ม	14.927	2	7.463	15.793*	.000
	ภายในกลุ่ม	322.296	682	.473		
	รวม	337.223	684			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	8.313	2	4.156	15.096*	.000
	ภายในกลุ่ม	187.783	682	.275		
	รวม	196.096	684			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.5 เมื่อการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Sheffe' ผลดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
แรงงานที่มีอายุต่างกัน เป็นรายคู่

พฤติกรรมฯพอเพียง			กลุ่มอายุ		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	กลุ่มอายุ	$\bar{x}$	3.67	3.93	4.02
	น้อย	3.67		-.26*	-.35*
	ปานกลาง	3.93			-.09
	มาก	4.02			
3. การรับรู้คุณความดี	กลุ่มอายุ	$\bar{x}$	4.07	4.35	4.43
	น้อย	4.07		-.28*	-.37*
	ปานกลาง	4.35			-.08
	มาก	4.43			
รวม	กลุ่มอายุ	$\bar{x}$	3.79	3.97	4.07
	น้อย	3.79		-.19*	-.28*
	ปานกลาง	3.97			-.09
	มาก	4.07			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรม
การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และ
ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ระหว่างแรงงานที่มีอายุ
น้อยกับอายุปานกลาง และระหว่างแรงงานที่มีอายุน้อยกับอายุมาก โดยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตาม
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และภาพรวม ของแรงงาน
ที่มีอายุมากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีอายุน้อย และแรงงานที่มีอายุปานกลางมีค่าเฉลี่ยแรงงานที่มี
อายุน้อย

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน

พฤติกรรมฯพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. ความมีเหตุมีผล	ระหว่างกลุ่ม	3.760	2	1.880	4.564*	.011
	ภายในกลุ่ม	276.364	671	.412		
	รวม	280.124	673			
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	ระหว่างกลุ่ม	6.024	2	3.012	5.342*	.005
	ภายในกลุ่ม	378.315	671	.564		
	รวม	384.339	673			
3. การรับรู้คุณความดี	ระหว่างกลุ่ม	6.253	2	3.126	6.381*	.002
	ภายในกลุ่ม	328.779	671	.490		
	รวม	335.032	673			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.223	2	2.611	9.249*	.000
	ภายในกลุ่ม	189.456	671	.282		
	รวม	194.679	673			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า เมื่อการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Sheffe' ผลดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน เป็นรายคู่

พฤติกรรมฯพอเพียง			การศึกษา		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
1. ความมีเหตุมีผล	การศึกษา	$\bar{x}$	3.71	3.55	3.72
	น้อย	3.71		.16*	-.01
	ปานกลาง	3.55			-.17*
	มาก	3.72			
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	การศึกษา	$\bar{x}$	3.96	3.74	3.93
	น้อย	3.96		.22*	.03
	ปานกลาง	3.74			-.19*
	มาก	3.93			
3. การรับรู้คุณความดี	การศึกษา	$\bar{x}$	4.34	4.15	4.37
	น้อย	4.34		.20*	-.03
	ปานกลาง	4.15			-.22*
	มาก	4.37			
รวม	การศึกษา	$\bar{x}$	4.00	3.81	4.01
	น้อย	4.00		.19*	.00
	ปานกลาง	3.81			-.20*
	มาก	4.01			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ระหว่างแรงงานที่มีระดับการศึกษาน้อยกับระดับการศึกษาปานกลาง และระหว่างแรงงานที่มีระดับการศึกษาปานกลางกับระดับการศึกษามาก โดยพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุมีผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และภาพรวม ของแรงงานที่มีระดับการศึกษามากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และแรงงานที่มีระดับการศึกษาน้อยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีระดับการศึกษาปานกลาง

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีรายได้ต่างกัน

พฤติกรรมฯพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. ความมีเหตุมีผล	ระหว่างกลุ่ม	.500	2	.250	.598	.550
	ภายในกลุ่ม	281.921	674	.418		
	รวม	282.421	676			
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	ระหว่างกลุ่ม	1.144	2	.572	1.007	.366
	ภายในกลุ่ม	382.707	674	.568		
	รวม	383.851	676			
3. การรับรู้คุณค่าความดี	ระหว่างกลุ่ม	1.946	2	.973	1.971	.140
	ภายในกลุ่ม	332.683	674	.494		
	รวม	334.628	676			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.963	2	.482	1.676	.188
	ภายในกลุ่ม	193.663	674	.287		
	รวม	194.626	676			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า เมื่อการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณค่าความดี และภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Sheffe

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน

พฤติกรรมฯพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. ความมีเหตุมีผล	ระหว่างกลุ่ม	2.695	2	1.348	3.251*	.039
	ภายในกลุ่ม	252.896	610	.415		
	รวม	255.591	612			
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	ระหว่างกลุ่ม	8.677	2	4.338	7.716*	.000
	ภายในกลุ่ม	342.988	610	.562		
	รวม	351.664	612			
3. การรับรู้คุณความดี	ระหว่างกลุ่ม	3.506	2	1.753	3.561*	.029
	ภายในกลุ่ม	300.248	610	.492		
	รวม	303.754	612			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.630	2	2.315	8.144*	.000
	ภายในกลุ่ม	173.405	610	.284		
	รวม	178.036	612			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า เมื่อการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ฐานะครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Sheffe' ผลดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
แรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน เป็นรายคู่

พฤติกรรมฯพอเพียง			ฐานะครอบครัว		
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง
1. ความมีเหตุมีผล	ฐานะครอบครัว	$\bar{X}$	3.65	3.59	3.75
	ฐานะต่ำ	3.65		.06	-.10
	ฐานะปานกลาง	3.59			-.16*
	ฐานะสูง	3.75			
2. การมีภูมิคุ้มกันตน		$\bar{X}$	3.83	3.75	4.03
	ฐานะต่ำ	3.83		.07	-.20*
	ฐานะปานกลาง	3.75			-.27*
	ฐานะสูง	4.03			
3. การรับรู้คุณความดี		$\bar{X}$	4.27	4.22	4.39
	ฐานะต่ำ	4.27		.05	-.12
	ฐานะปานกลาง	4.22			-.17*
	ฐานะสูง	4.39			
รวม		$\bar{X}$	3.92	3.85	4.05
	ฐานะต่ำ	3.92		.06	-.14*
	ฐานะปานกลาง	3.85			-.20*
	ฐานะสูง	4.05			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ฐานะครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล และด้านการรับรู้คุณความดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ระหว่างแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลางกับฐานะครอบครัวสูง โดยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล และด้านการรับรู้คุณความดี ของแรงงานที่ฐานะครอบครัวสูงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลาง

ส่วนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ระหว่างแรงงานที่ฐานะ

ครอบครัวปานกลางกับฐานะครอบครัวสูง และระหว่างแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำกับฐานะครอบครัวสูง โดยพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน และภาพรวมของแรงงานที่ฐานะครอบครัวสูงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลาง ของแรงงานที่ฐานะครอบครัวสูงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำ

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน

พฤติกรรมฯพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. ความมีเหตุมีผล	ระหว่างกลุ่ม	2.913	2	1.457	3.549*	.029
	ภายในกลุ่ม	279.952	682	.410		
	รวม	282.865	684			
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	ระหว่างกลุ่ม	13.682	2	6.841	12.394*	.000
	ภายในกลุ่ม	376.415	682	.552		
	รวม	390.097	684			
3. การรับรู้คุณความดี	ระหว่างกลุ่ม	8.033	2	4.017	8.321*	.000
	ภายในกลุ่ม	329.190	682	.483		
	รวม	337.223	684			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	6.249	2	3.125	11.225*	.000
	ภายในกลุ่ม	189.847	682	.278		
	รวม	196.096	684			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เมื่อการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Sheffe' ผลดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
แรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน เป็นรายคู่

พฤติกรรมฯพอเพียง			ประสบการณ์ทำงาน		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
1. ความมีเหตุมีผล	ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	3.66	3.58	3.75
	น้อย	3.66		.08	-.08
	ปานกลาง	3.58			-.16*
	มาก	3.75			
2. การมีภูมิคุ้มกันตน	ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	3.70	3.91	4.03
	น้อย	3.70		-.21*	-.33*
	ปานกลาง	3.91			-.12
	มาก	4.03			
3. การรับรู้คุณค่าความดี	ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	4.17	4.28	4.43
	น้อย	4.17		-.11	-.26*
	ปานกลาง	4.28			-.15
	มาก	4.43			
รวม	ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	3.85	3.93	4.07
	น้อย	3.85		-.08	-.22*
	ปานกลาง	3.93			-.14*
	มาก	4.07			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ภาวรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ระหว่างแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกับมีประสบการณ์ทำงานมาก และระหว่างแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานปานกลางกับมีประสบการณ์ทำงานมาก โดยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุมีผล ของแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานมากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย และแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานมากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานปานกลาง

ด้านความมีเหตุมีผล พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ระหว่างแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานปานกลางกับมีประสบการณ์ทำงานมาก โดยพฤติกรรม

การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุมีผล ของแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานมากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานปานกลาง

ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ระหว่างแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานน้อยกับมีประสพการณ์ทำงานปานกลาง และระหว่างแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานน้อยกับมีประสพการณ์ทำงานมาก โดยพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุมีผล ของแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานปานกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานน้อย และแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานมากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานน้อย

ด้านการรับรู้คุณค่าความดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ระหว่างแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานน้อยกับมีประสพการณ์ทำงานมาก โดยพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุมีผล ของแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานมากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานที่มีประสพการณ์ทำงานน้อย

4.4 ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จะใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ต่างๆ กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน จากนั้นจะนำเฉพาะแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน มาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise multiple regression) ต่อไป

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังนี้

R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแสดงประสิทธิภาพในการทำนาย

Adj. R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณที่ปรับแก้ไขให้เหมาะสม

SE แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร

SE B แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัว

Partial R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อยของตัวแปรแต่ละคู่ เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในเปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t
Sig. t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย
Sig. F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
B	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
a	แทน ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ
Y_1'	แทน ความมีเหตุมีผลในรูปคะแนนดิบ
Y_2'	แทน การมีภูมิคุ้มกันตนในรูปคะแนนดิบ
Y_3'	แทน การรับรู้คุณความดีในรูปคะแนนดิบ
Y'	แทน พฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนดิบ
X_1	แทน อายุในรูปคะแนนดิบ
X_2	แทน ประสบการณ์ทำงานในรูปคะแนนดิบ
X_3	แทน สุขภาพจิตที่ดีในรูปคะแนนดิบ
X_4	แทน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในรูปคะแนนดิบ
X_5	แทน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปคะแนนดิบ
X_6	แทน ความเชื่ออำนาจในตนในรูปคะแนนดิบ
X_7	แทน การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างในรูปคะแนนดิบ
X_8	แทน การรับรู้ที่สถานจากคนรอบข้างในรูปคะแนนดิบ
X_9	แทน การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนดิบ
X_{10}	แทน ทักษะที่ดีต่อการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนดิบ
X_{11}	แทน ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนดิบ
Beta	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{y1}	แทน ความมีเหตุมีผลในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{y2}	แทน การมีภูมิคุ้มกันตนในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{y3}	แทน การรับรู้คุณความดีในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_y	แทน พฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_1	แทน อายุในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_2	แทน ประสบการณ์ทำงานในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_3	แทน สุขภาพจิตที่ดีในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_4	แทน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในรูปคะแนนมาตรฐาน

- Z₅ แทน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
- Z₆ แทน ความเชื่ออำนาจในตนในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
- Z₇ แทน การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
- Z₈ แทน การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้างในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
- Z₉ แทน การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
- Z₁₀ แทน ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
- Z₁₁ แทน ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

4.4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y
X ₁	1	.869**	.201**	.209**	.229**	.152**	.192**	.218**	.148**	.194**	.222**	.182**
X ₂		1	.174**	.193**	.212**	.173**	.147**	.180**	.112**	.189**	.232**	.192**
X ₃			1	.480**	.441**	.521**	.399**	.401**	.262**	.503**	.317**	.600**
X ₄				1	.686**	.687**	.472**	.626**	.358**	.716**	.540**	.613**
X ₅					1	.677**	.488**	.617**	.415**	.632**	.509**	.537**
X ₆						1	.479**	.596**	.382**	.640**	.526**	.631**
X ₇							1	.608**	.492**	.551**	.420**	.408**
X ₈								1	.537**	.682**	.585**	.526**
X ₉									1	.356**	.293**	.267**
X ₁₀										1	.614**	.666**
X ₁₁											1	.532**
Y												1

** Sig. < .01

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) ทั้ง 11 ตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปน้อยคือ ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X₁₀) ความเชื่ออำนาจในตน (X₆) ลักษณะมุ่ง

อนาคตความคุมตน (X_4) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) การรับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้าง (X_8) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) และอายุ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .666, .631, .613, .600, .537, .532, .526, .408, .267, .192 และ .182

ดังนั้น ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน คือ ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) จะเข้าสู่สมการถดถอยในการพยากรณ์เป็นตัวแรกในขั้นที่ 1 สำหรับตัวแปรอื่นๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยต่อไปจนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่จะเข้าและออกจากสมการอีก

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน

ขั้นที่	ตัวพยากรณ์	R	R ²	Adj.R ²	R ² Change	SE	F Change	Sig. F Change
1	X_{10}	.668	.446	.445	.446	.402	492.069	.000
2	X_{10}, X_3	.737	.543	.541	.096	.365	128.687	.000
3	X_{10}, X_3, X_6	.758	.575	.573	.032	.352	46.417	.000
4	X_{10}, X_3, X_6, X_{11}	.767	.588	.585	.013	.347	18.986	.000
5	$X_{10}, X_3, X_6, X_{11}, X_4$	.769	.591	.588	.003	.346	4.679	.031

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน (Y) มีตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการถดถอยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .668 เข้าสู่สมการถดถอยเป็นตัวพยากรณ์เพียงตัวเดียว มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .446 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 44.6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_{10} ใช้เป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Y) ได้

ขั้นที่ 2 สุขภาพจิตที่ดี (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_3 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 2 และเมื่อใช้ X_{10} และ X_3 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรม

การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .543 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 54.3) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_3 เข้าสู่สมการ คือ .096 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 9.6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_{10} อยู่แล้ว การเพิ่ม X_3 เข้าไปในสมการ ยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_{10} และ X_3 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสองตัว

ขั้นที่ 3 ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_6 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 3 และเมื่อใช้ X_{10} X_3 และ X_6 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .575 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 57.5) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_6 เข้าสู่สมการ คือ .032 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 3.2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_{10} และ X_3 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_6 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_{10} X_3 และ X_6 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสามตัว

ขั้นที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_{11} จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 4 และเมื่อใช้ X_{10} X_3 X_6 และ X_{11} ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .588 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 58.8) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_{11} เข้าสู่สมการ คือ .013 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 1.3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_{10} X_3 และ X_6 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_{11} เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_{10} X_3 X_6 และ X_{11} จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสิ้น

ขั้นที่ 5 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_4 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 5 และเมื่อใช้ X_{10} X_3 X_6 X_{11} และ X_4 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .591 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 59.1)

มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_4 เข้าสู่สมการ คือ .003 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 0.3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_{10} X_3 X_6 และ X_{11} อยู่แล้ว การเพิ่ม X_4 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_{10} X_3 X_6 X_{11} และ X_4 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งห้าตัว

สำหรับตัวแปรที่เหลือคือ อายุ (X_1) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง (X_8) และการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) ซึ่งอยู่ภายนอกสมการไม่สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอำนาจการอธิบายที่เพิ่มขึ้นนั้น สามารถดูได้จากค่าอัตราส่วนวิกฤติ (F Change) ในการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่เพิ่มเข้ามา

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน มีจำนวน 5 ปัจจัย คือ ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ได้ร้อยละ 59.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	B	SE B	Beta	t	Sig.
ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดฯ (X_{10})	.130	.022	.250	5.879	.000
สุขภาพจิตที่ดี (X_3)	.188	.020	.295	9.283	.000
ความเชื่ออำนาจในตน (X_6)	.151	.032	.180	4.652	.000
ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11})	.091	.023	.142	4.066	.000
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4)	.063	.029	.088	2.163	.031

$$a = 1.232 ; R = .769 ; R^2 = .591$$

จากตารางที่ 4.16 สามารถเขียนสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.232 + .130X_{10} + .188X_3 + .151X_6 + .091X_{11} + .063X_4$$

จากสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนดิบสามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.130 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อสุขภาพจิตที่ดี (X_3) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.188 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความเชื่ออำนาจในตน (X_6) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.151 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.091 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.163 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

2. สมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .250Z_{10} + .295Z_3 + .180Z_6 + .142Z_{11} + .088Z_4$$

จากสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปคะแนนมาตรฐานสามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Z_{10}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.250 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อสุขภาพจิตที่ดี (Z_3) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.295 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความเชื่ออำนาจในตน (Z_6) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.180 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (Z_{11}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.142 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (Z_4) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Z_1) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.088 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

4.4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	Y_1
X_1	1	.869**	.201**	.209**	.229**	.152**	.192**	.218**	.148**	.194**	.222**	.077*
X_2		1	.174**	.193**	.212**	.173**	.147**	.180**	.112**	.189**	.232**	.099*
X_3			1	.480**	.441**	.521**	.399**	.401**	.262**	.503**	.317**	.330**
X_4				1	.686**	.687**	.472**	.626**	.358**	.716**	.540**	.302**
X_5					1	.677**	.488**	.617**	.415**	.632**	.509**	.267**
X_6						1	.479**	.596**	.382**	.640**	.526**	.324**
X_7							1	.608**	.492**	.551**	.420**	.227**
X_8								1	.537**	.682**	.585**	.252**
X_9									1	.356**	.293**	.141**
X_{10}										1	.614**	.425**
X_{11}											1	.341**
Y_1												1

*Sig. < .05 and ** Sig. < .01

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล (Y_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) ทั้ง 11 ตัว เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปน้อยคือ ทักษะที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) การรับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้าง (X_8) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) และอายุ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .425, .341, .330, .324, .302, .267, .252, .227, .141, .099 และ .077 (ตัวแปร 9 ตัวแรก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน 2 ตัวหลัง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

ดังนั้น ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล คือ ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) จะเข้าสู่สมการถดถอยในการพยากรณ์เป็นตัวแรกในขั้นที่ 1 สำหรับตัวแปรอื่นๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยต่อไป จนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่จะเข้าและออกจากสมการอีก

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล

ขั้นที่	ตัวพยากรณ์	R	R ²	Adj.R ²	R ² Chang	SE	F Change	Sig. F Change
1	X_{10}	.431	.186	.185	.186	.584	139.549	.000
2	X_{10}, X_3	.456	.208	.205	.022	.577	16.972	.000
3	X_{10}, X_3, X_{11}	.466	.217	.213	.009	.574	7.120	.008
4	X_{10}, X_3, X_{11}, X_8	.477	.228	.223	.011	.570	8.329	.004

จากตารางที่ 4.18 พบว่า การพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล (Y_1) มีตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการถดถอยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .431 เข้าสู่สมการถดถอยเป็นตัวพยากรณ์เพียงตัวเดียว มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .186 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุมีผล ได้ร้อยละ 18.6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_{10} ใช้เป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Y_1) ได้

ขั้นที่ 2 สุขภาพจิตที่ดี (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_3 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 2 และเมื่อใช้ X_{10} และ X_3 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .208 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ได้ร้อยละ 20.8) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_3 เข้าสู่สมการ คือ .022

(อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 2.2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_{10} อยู่แล้ว การเพิ่ม X_3 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_{10} และ X_3 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสองตัว

ขั้นที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_{11} จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 3 และเมื่อใช้ X_{10} X_3 และ X_{11} ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .217 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ได้ร้อยละ 21.7) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_{11} เข้าสู่สมการ คือ .009 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 0.9) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_{10} และ X_3 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_{11} เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ ใช้ X_{10} X_3 และ X_{11} จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสามตัว

ขั้นที่ 4 การรับรู้ที่สถาจากคนรอบข้าง (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_8 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 4 และเมื่อใช้ X_{10} X_3 X_{11} และ X_8 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .228 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ได้ร้อยละ 22.8) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_8 เข้าสู่สมการ คือ .011 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 1.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_{10} X_3 และ X_{11} อยู่แล้ว การเพิ่ม X_8 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_{10} X_3 X_{11} และ X_8 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสิ้น

สำหรับตัวแปรที่เหลือคือ อายุ (X_1) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) และการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) ซึ่งอยู่ภายนอกสมการไม่สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอำนาจการอธิบายที่เพิ่มขึ้นนั้นสามารถดูได้จากค่าอัตราส่วนวิกฤติ F (F Change) ในการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่เพิ่มเข้ามา

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล มีจำนวน 4 ปัจจัย คือ ทักษะที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจ

พอเพียง (X_{10}) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) และการรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง (X_8) โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านความมีเหตุมีผล ได้ร้อยละ 22.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	B	SE B	Beta	t	Sig.
ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดฯ (X_{10})	.207	.035	.334	5.959	.000
สุขภาพจิตที่ดี (X_3)	.140	.032	.183	4.394	.000
ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11})	.131	.038	.170	3.462	.001
การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง (X_8)	-.132	.046	-.151	-2.886	.004

$$a = 2.103 ; R = .477 ; R^2 = .228$$

จากตารางที่ 4.19 สามารถเขียนสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผลในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y_1' = 2.103 + .207X_{10} + .140X_3 + .131X_{11} - .132X_8$$

จากสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผลในรูปคะแนนดิบ สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Y_1') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.207 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อสุขภาพจิตที่ดี (X_3) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Y_1') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.140 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Y_1') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.131 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อการรับรู้รหัสสถานจากคนรอบข้าง (X_9) มีค่าลดลง 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Y_1') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.132 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

2. สมการพยากรณ์พฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_{y_1} = .334Z_{10} + .183Z_3 + .170Z_{11} - .151Z_8$$

จากสมการพยากรณ์พฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล ในรูปคะแนนมาตรฐาน สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Z_{10}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Z'_{y_1}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.334 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อสุขภาพจิตที่ดี (Z_3) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Z'_{y_1}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.183 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (Z_{11}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Z'_{y_1}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.170 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อการรับรู้รหัสสถานจากคนรอบข้าง (Z_8) มีค่าลดลง 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุมีผล (Z'_{y_1}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.151 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

4.4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y ₂
X ₁	1	.869**	.201**	.209**	.229**	.152**	.192**	.218**	.148**	.194**	.222**	.168**
X ₂		1	.174**	.193**	.212**	.173**	.147**	.180**	.112**	.189**	.232**	.190**
X ₃			1	.480**	.441**	.521**	.399**	.401**	.262**	.503**	.317**	.585**
X ₄				1	.686**	.687**	.472**	.626**	.358**	.716**	.540**	.493**
X ₅					1	.677**	.488**	.617**	.415**	.632**	.509**	.418**
X ₆						1	.479**	.596**	.382**	.640**	.526**	.485**
X ₇							1	.608**	.492**	.551**	.420**	.271**
X ₈								1	.537**	.682**	.585**	.355**
X ₉									1	.356**	.293**	.135**
X ₁₀										1	.614**	.523**
X ₁₁											1	.375**
Y ₂												1

** Sig. < .01

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Y₂) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) ทั้ง 11 ตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปน้อยคือ สุขภาพจิตที่ดี (X₃) ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X₁₀) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X₄) ความเชื่ออำนาจในตน (X₆) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₅) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X₁₁) การรับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้าง (X₈) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X₇) ประสบการณ์ทำงาน (X₂) อายุ (X₁) และการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X₉) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .585, .523, .493, .485, .418, .375, .355, .271, .190, .168 และ .135

ดังนั้น ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน คือ สุขภาพจิตที่ดี (X₃) จะเข้าสู่สมการถดถอยในการพยากรณ์เป็นตัวแรกในขั้นที่ 1 สำหรับตัวแปรอื่นๆ

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยต่อไปจนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่จะเข้าและออกจากสมการอีก

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน

ขั้นที่	ตัวพยากรณ์	R	R ²	Adj.R ²	R ² Change	SE	F Change	Sig. F Change
1	X ₃	.581	.338	.337	.338	.613	311.827	.000
2	X ₃ , X ₁₀	.641	.411	.409	.073	.579	76.152	.000
3	X ₃ , X ₁₀ , X ₄	.650	.422	.419	.011	.574	11.175	.001
4	X ₃ , X ₁₀ , X ₄ , X ₉	.656	.430	.426	.008	.571	8.348	.004
5	X ₃ , X ₁₀ , X ₄ , X ₉ , X ₆	.660	.435	.431	.006	.568	6.084	.014

จากตารางที่ 4.21 พบว่า การพยากรณ์พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Y₂) มีตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการถดถอยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุขภาพจิตที่ดี (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .581 เข้าสู่สมการถดถอยเป็นตัวพยากรณ์เพียงตัวเดียว มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .338 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ได้ร้อยละ 33.8) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X₃ ใช้เป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Y₂) ได้

ขั้นที่ 2 ทักษะคิดที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X₁₀) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X₁₀ จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 2 และเมื่อใช้ X₃ และ X₁₀ ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .411 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ได้ร้อยละ 41.1) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X₁₀ เข้าสู่สมการ คือ .073 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 7.3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X₃ อยู่แล้ว การเพิ่ม X₁₀ เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X₃ และ X₁₀ จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสองตัว

ขั้นที่ 3 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_4 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 3 และเมื่อใช้ X_3 , X_{10} และ X_4 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .422 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ได้ร้อยละ 42.2) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_4 เข้าสู่สมการ คือ .011 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 1.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_3 และ X_{10} อยู่แล้ว การเพิ่ม X_4 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_3 , X_{10} และ X_4 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสามตัว

ขั้นที่ 4 การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_9 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 4 และเมื่อใช้ X_3 , X_{10} , X_4 และ X_9 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .430 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ได้ร้อยละ 43.0) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_9 เข้าสู่สมการ คือ .008 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 0.8) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_3 , X_{10} และ X_4 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_9 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_3 , X_{10} , X_4 และ X_9 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสิ้น

ขั้นที่ 5 ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_6 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 5 และเมื่อใช้ X_3 , X_{10} , X_4 , X_9 และ X_6 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .435 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ได้ร้อยละ 43.5) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_6 เข้าสู่สมการ คือ .006 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 0.6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_3 , X_{10} , X_4 และ X_9 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_6 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_3 , X_{10} , X_4 , X_9 และ X_6 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งห้าตัว

สำหรับตัวแปรที่เหลือคือ อายุ (X_1) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับรู้ต่อสถานจากคนรอบข้าง (X_8) และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ

พอเพียง (X_{11}) ซึ่งอยู่ภายนอกสมการไม่สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอำนาจการอธิบายที่เพิ่มขึ้นนั้นสามารถดูได้จากค่าอัตราส่วนวิกฤติ F (F Change) ในการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่เพิ่มเข้ามา

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานด้านการมีภูมิคุ้มกันตน มีจำนวน 4 ปัจจัย คือ สุขภาพจิตที่ดี (X_3) ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) และความเชื่ออำนาจในตน (X_6) โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ได้ร้อยละ 59.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	B	SE B	Beta	t	Sig.
สุขภาพจิตที่ดี (X_3)	.344	.033	.387	10.367	.000
ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดฯ (X_{10})	.154	.034	.212	4.559	.000
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4)	.125	.048	.125	2.619	.009
การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9)	-.129	.039	-.110	-3.265	.001
ความเชื่ออำนาจในตน (X_6)	.131	.053	.112	2.467	.014

$$a = 1.297 ; R = .660 ; R^2 = .435$$

จากตารางที่ 4.22 สามารถเขียนสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y_2' = 1.297 + .344X_3 + .154X_{10} + .125X_4 - .129X_9 + .131X_6$$

จากสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ในรูปคะแนนดิบ สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อสุขภาพจิตที่ดี (X_3) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Y_2') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.344 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Y_2') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.154 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Y_2') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.125 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) มีค่าลดลง 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Y_2') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.129 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความเชื่ออำนาจในตน (X_6) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Y_2') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.131 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

2. สมการพยากรณ์พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z_{Y_2} = .387Z_3 + .212Z_{10} + .125Z_4 - .110Z_9 + .112Z_6$$

จากสมการพยากรณ์พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ในรูปคะแนนมาตรฐาน สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อสุขภาพจิตที่ดี (Z_3) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Z_{Y_2}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.387 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Z_{10}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Z_{Y_2}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.212 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (Z_4) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Z_{Y_2}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.125 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (Z_9) มีค่าลดลง 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน (Z_{Y_2}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.110 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความเชื่ออำนาจในตน (Z_6) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตนตาม

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันตนเอง (Z'_{y2}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.112 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

4.4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการรับรู้คุณความดี

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	Y_3
X_1	1	.869**	.201**	.209**	.229**	.152**	.192**	.218**	.148**	.194**	.222**	.167**
X_2		1	.174**	.193**	.212**	.173**	.147**	.180**	.112**	.189**	.232**	.148**
X_3			1	.480**	.441**	.521**	.399**	.401**	.262**	.503**	.317**	.441**
X_4				1	.686**	.687**	.472**	.626**	.358**	.716**	.540**	.596**
X_5					1	.677**	.488**	.617**	.415**	.632**	.509**	.535**
X_6						1	.479**	.596**	.382**	.640**	.526**	.626**
X_7							1	.608**	.492**	.551**	.420**	.435**
X_8								1	.537**	.682**	.585**	.591**
X_9									1	.356**	.293**	.336**
X_{10}										1	.614**	.571**
X_{11}											1	.501**
Y_3												1

** Sig. < .01

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการรับรู้คุณความดี (Y_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) ทั้ง 11 ตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปน้อยคือ ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) การรับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้าง (X_8) ทักษะที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) อายุ (X_1) และประสบการณ์ทำงาน (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .626, .596, .591, .571, .535, .501, .441, .435, .336, .167 และ .148

ดังนั้น ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ

พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการรับรู้คุณความดี คือ ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) จะเข้าสู่สมการถดถอยในการพยากรณ์เป็นตัวแรกในขั้นที่ 1 สำหรับตัวแปรอื่นๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยต่อไปจนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่จะเข้าและออกจากสมการอีก

ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการรับรู้คุณความดี

ขั้นที่	ตัวพหุการณ	R	R ²	Adj.R ²	R ² Change	SE	F Change	Sig. F Change
1	X_6	.628	.394	.393	.394	.54322	396.874	.000
2	X_6, X_8	.683	.466	.464	.072	.51019	82.670	.000
3	X_6, X_8, X_4	.697	.486	.484	.020	.50079	24.111	.000
4	X_6, X_8, X_4, X_{11}	.704	.496	.493	.010	.49652	11.513	.001
5	$X_6, X_8, X_4, X_{11}, X_3$	.711	.505	.501	.009	.49246	11.068	.001

จากตารางที่ 4.24 พบว่า การพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการรับรู้คุณความดี (Y_3) มีตัวพหุการณที่เข้าสู่สมการถดถอยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .628 เข้าสู่สมการถดถอยเป็นตัวพหุการณเพียงตัวเดียว มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .394 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ได้ร้อยละ 39.4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพหุการณ X_6 ใช้เป็นตัวพหุการณพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Y_3) ได้

ขั้นที่ 2 การรับรู้ทัศนจากคนรอบข้าง (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_8 จะเป็นตัวพหุการณที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 2 และเมื่อใช้ X_6 และ X_8 ร่วมกันเป็นตัวพหุการณพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .466 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ได้ร้อยละ 46.6) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_6 เข้าสู่สมการ คือ .072 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 7.2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าใน

สมการมี X_6 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_8 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_6 และ X_8 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสองตัว

ขั้นที่ 3 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_4 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 3 และเมื่อใช้ X_6 , X_8 และ X_4 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .486 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ได้ร้อยละ 48.6) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_4 เข้าสู่สมการ คือ .020 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 2.0) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_6 และ X_8 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_4 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_6 , X_8 และ X_4 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสามตัว

ขั้นที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_{11} จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 4 และเมื่อใช้ X_6 , X_8 , X_4 และ X_{11} ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .496 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ได้ร้อยละ 49.6) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_{11} เข้าสู่สมการ คือ .010 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 1.0) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_6 , X_8 และ X_4 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_{11} เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_6 , X_8 , X_4 และ X_{11} จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสิ้นตัว

ขั้นที่ 5 สุขภาพจิตที่ดี (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation Coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_3 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 5 และเมื่อใช้ X_6 , X_8 , X_4 , X_{11} และ X_3 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์ พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .505 (อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ได้ร้อยละ 50.5) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_3 เข้าสู่สมการ คือ .009 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 0.9) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_6 , X_8 , X_4 และ X_{11} อยู่แล้ว การเพิ่ม X_3 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ X_6 , X_8 , X_4 , X_{11} และ X_3 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งห้าตัว

สำหรับตัวแปรที่เหลือคือ อายุ (X_1) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_3) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) ซึ่งอยู่ภายนอกสมการไม่สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอำนาจการอธิบายที่เพิ่มขึ้นนั้นสามารถดูได้จากค่าอัตราส่วนวิกฤติ F (F Change) ในการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่เพิ่มเข้ามา

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานด้านการรับรู้คุณความดี มีจำนวน 5 ปัจจัย คือ ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) การรับรู้ที่สถานจากคนรอบข้าง (X_8) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) และสุขภาพจิตที่ดี (X_3) โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ด้านการรับรู้คุณความดี ได้ร้อยละ 59.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	B	SE B	Beta	t	Sig.
ความเชื่ออำนาจในตน (X_6)	.283	.047	.262	6.084	.000
การรับรู้ที่สถานจากคนรอบข้าง (X_8)	.194	.039	.207	4.962	.000
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4)	.147	.039	.159	3.715	.000
ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11})	.110	.032	.133	3.457	.001
สุขภาพจิตที่ดี (X_3)	.093	.028	.114	3.327	.001

$$a = 0.586 ; R = .711 ; R^2 = .505$$

จากตารางที่ 4.25 สามารถเขียนสมการพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y_3' = 0.586 + .283X_6 + .194X_8 + .147X_4 + .110X_{11} + .093X_3$$

จากสมการพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ในรูปคะแนนดิบ สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อความเชื่ออำนาจในตน (X_6) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Y_3') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.283 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อการรับรู้ทัศนสถานจากคนรอบข้าง (X_8) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Y_3') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.194 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Y_3') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.147 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Y_3') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.110 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อสุขภาพจิตที่ดี (X_9) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Y_3') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.093 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

2. สมการพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_{y_3} = .262Z_6 + .207Z_8 + .159Z_4 + .133Z_{11} + .114Z_9$$

จากสมการพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี ในรูปคะแนนมาตรฐาน สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อความเชื่ออำนาจในตน (Z_6) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Z'_{y_3}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.262 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อการรับรู้ทัศนสถานจากคนรอบข้าง (Z_8) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Z'_{y_3}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.207 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (Z_4) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Z'_{y_3}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.159 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (Z_{11}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Z_{y3}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.133 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อสุขภาพจิตที่ดี (Z_2) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณความดี (Z_{y3}) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.114 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอรายละเอียดการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2552 ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 720 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านทดลองใช้และหาคุณภาพมาแล้ว เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม พ.ศ.2552 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1) แรงงานมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง รายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2) แรงงานที่มีสถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ฐานะครอบครัว และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) สุขภาพจิตที่ดี (X_9) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) การรับรู้เกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด (X_8) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) และอายุ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .666, .631, .613, .600, .537, .532, .526, .408, .267, .192 และ .182 ตามลำดับ

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน มีจำนวน 5 ปัจจัย คือ ทศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) และลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน (X_4) โดยปัจจัยดังกล่าวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ได้ร้อยละ 59.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.232 + .130X_{10} + .188X_3 + .151X_6 + .091X_{11} + .063X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .250Z_{10} + .295Z_3 + .180Z_6 + .142Z_{11} + .088Z_4$$

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1) แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการมีพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุมีผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการรับรู้คุณความดี และภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อเรียงเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปน้อย คือ ด้านการรับรู้คุณความดี ด้านการมีภูมิคุ้มกันตน และด้านความมีเหตุมีผล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคน ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการรณรงค์ส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่างๆ จากหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและเอกชนอย่างแพร่หลาย แรงงานจึงมีโอกาสดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติทั้งกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ จุมพฏ สุขเกื้อ (2550 : 107-112) ที่ศึกษา คุณภาพชีวิตของเกษตรกรภายใต้สภาวะเศรษฐกิจพอเพียงและการสนับสนุนทางสังคมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาพื้นที่

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสพภัยธรณีพิบัติสึนามิ ตำบลกำพวน กิ่งอำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรชาวประมง และผู้ปลูกพืช จำนวน 105 และ 173 คน ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรชาวประมงและผู้ปลูกพืช มีสภาวะเศรษฐกิจพอเพียงและการสนับสนุนทางสังคมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง และปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานวิจัยของ วิสูตร สุจิระกุล (2551 : 67-68) ที่ศึกษา การบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการจนถึงระดับบริหาร จำนวน 222 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับระดับมากทุกด้าน และงานวิจัยของ ปาณิสรา วัฒนรัตน์ (2550 : 194, 197-198) ที่ศึกษา การเปิดรับชม ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้งชาวไทยพุทธและมุสลิมที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงภายหลังการรับชมรายการโทรทัศน์ "ชีวิตที่พอเพียง" และมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2) รายงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีสถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ฐานะครอบครัว และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรายงานที่มีสถานภาพสมรสมีพฤติกรรมปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าที่มีสถานภาพโสด ซึ่งก็สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ว่า รายงานที่มีครอบครัวแล้วจะต้องมีภาระรับผิดชอบครอบครัวมากกว่ารายงานที่มีสถานภาพโสด ทำให้รายงานที่มีครอบครัวแล้วมีแนวโน้มที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 75) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตและไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 206 และ 207 ครอบครัว ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ คือ ระดับการศึกษา ขนาดของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แรงงานที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงานที่มีอายุมากมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าแรงงานที่มีอายุปานกลาง และน้อย ตามลำดับ ซึ่งก็สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ว่า แรงงานที่มีอายุมากจะมีภาระความรับผิดชอบทั้งหน้าที่การงานและค่าใช้จ่ายทั้งเพื่อตนเอง ครอบครัว และสังคมค่อนข้างมาก ทำให้แรงงานที่มีครอบครัวแล้วมีแนวโน้มที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันมากกว่า ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสูตร สุจิระกุล (2551 : 67-68) ที่ศึกษา การบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการจนถึงระดับบริหาร จำนวน 222 คน ผลการวิจัยพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันตามอายุ โดยพนักงานที่มีอายุมากมีความคิดเห็นสูงกว่าพนักงานที่มีอายุน้อย

แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงานที่มีการศึกษามากมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าแรงงานที่มีการศึกษาน้อย และปานกลางตามลำดับ ซึ่งก็แสดงให้เห็นได้ว่าแรงงานที่มีความรู้มากจะมีแนวโน้มการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ต่างๆ ได้มากกว่า ดังนั้นแนวทางหนึ่งของการส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้คือการให้ความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ งานวิจัยของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 75) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตและไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 206 และ 207 คราวเรือน ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา ขนาดของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ปาณิสรา วัฒนรัตน์ (2550 : 195, 198) ที่ศึกษา การเปิดรับชมความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้งชาวไทยพุทธและมุสลิมที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติ

ตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันตามตัวแปรเพศ ศาสนา ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกองทุนฯ

แรงงานที่มีฐานะครอบครัวต่างก็มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงานที่มีฐานะครอบครัวสูง (รายได้มาก) มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าแรงงานที่มีฐานะครอบครัวต่ำ และปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งก็แสดงให้เห็นได้ว่าฐานะความเป็นอยู่ของแรงงานมีความเกี่ยวข้องกับปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะแรงงานที่มีที่มีฐานะครอบครัวดี มีรายได้มาก จะมีโอกาสและทางเลือกมากตามไปด้วย จึงทำให้มีการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ งานวิจัยของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 75) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตและไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 206 และ 207ครัวเรือน ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา ขนาดของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานต่างก็มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานมาก มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานปานกลางและน้อย ตามลำดับ ซึ่งเหตุผลก็ทำนองเดียวกับกรณีของตัวแปรอายุ เพราะประสบการณ์ทำงานมากสะท้อนถึงประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตมาก มีการเรียนรู้ รวมทั้งการรับรู้รูปแบบการดำเนินดำเนินชีวิตมากด้วย จึงอาจเป็นเหตุผลให้แรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานมากมีการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสูตร สุจิระกุล (2551 : 71-73) ที่ศึกษา การบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการจนถึงระดับบริหาร จำนวน 222 คน ผลการวิจัยพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลและด้านคุณธรรม

แตกต่างกันตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยพนักงานที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมาก มีความคิดเห็นสูงกว่าพนักงานที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อย

3) จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) การรับรู้เกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด (X_8) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (X_7) การรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_9) ประสบการณ์ทำงาน (X_2) และอายุ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .666, .631, .613, .600, .537, .532, .526, .408, .267, .192 และ .182 ตามลำดับ และเมื่อทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อนก็พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X_{10}) สุขภาพจิตที่ดี (X_3) ความเชื่ออำนาจในตน (X_6) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (X_{11}) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_4) โดยปัจจัยดังกล่าวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ได้ร้อยละ 59.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพฤติกรรมที่ประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 กลุ่ม คือ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นลักษณะของคนดีและคนเก่งในสังคม การพัฒนาคนให้เป็นคนดีและคนเก่งนั้น ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม ได้เปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ ของการเป็นคนดีและคนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น เช่น ผลมะม่วง การที่จะได้มะม่วงดกผลใหญ่หวานอร่อยบนต้นนี้ ลำต้น และรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการเปรียบเสมือนส่วนลำต้นของต้นไม้อจริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการนี้คือ 1) ทัศนคติคุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้อกับพฤติกรรมที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนร่วม และหลักสากลมากกว่าการเห็นแก่ตัว 3) ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมตนให้รอดได้ รอดได้อย่างเหมาะสม 4) ความเชื่ออำนาจในตนว่าทำได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษและ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งมั่นบากบั่นฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 ประการนี้ ถ้ามีมากในบุคคลใดบุคคลนั้นจะเป็นผู้มีพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าขาดลักษณะหลายประการมากเท่าใด บุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่ไม่สามารถเป็นคนดีและคนเก่งได้ นอกจากลักษณะทางจิต 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้อจริยธรรมแล้ว พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการ คือ

1) สถิติปัญญา คือความเฉลียวฉลาด เหมาะสมกับอายุ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ 2) ประสบการณ์ทางสังคมหมายถึงการเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และ 3) มีสุขภาพจิตดี ซึ่งหมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อย หรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2539 : 54-55) นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาณิสรา วัฒนรัตน์ (2550 : 195, 198) ที่ศึกษา การเปิดรับชม ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้งชาวไทยพุทธและมุสลิมที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภายหลังชมรายการโทรทัศน์ "ชีวิตที่พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในทางบวก งานวิจัยของ จิตติพร ไวโรจน์วิทยากร (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนที่เน้นและไม่เน้นประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพจิต เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (เป็นพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง) ที่สำคัญตัวหนึ่ง งานวิจัยของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 75) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตและไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 206 และ 207 คราวเรือน ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่เลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่สูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ นอกจากนี้ยังพบว่า การเลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา ขนาดของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ อุบล เลี้ยววาริณ (2534) ได้ศึกษาความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 358 คน มีอายุระหว่าง 18-45 ปี โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐบาล 174 คน และผู้ปฏิบัติงานในโรงงานหรือบริษัทต่างๆ 186 คน พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสุขภาพ มีความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ และมีลักษณะมุ่งอนาคต

มากเพียงใด จะมีพฤติกรรมภารกิจที่เหมาะสม พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษ และ พฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล มากขึ้นตามไปด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ในสองแนวทาง ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สุขภาพจิตที่ดี ความเชื่ออำนาจในตน ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน ได้ร้อยละ 59.1 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของอาชีวศานา นำปัจจัยเหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ต่อไป

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจเน้นสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กับแรงงานที่ผลจากการวิจัยพบว่ามีพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำ เช่น กลุ่มสภาพโสด กลุ่มอายุน้อย กลุ่มประสบการณ์ทำงานน้อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกันได้อีกด้วย

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1) ควรศึกษาในเชิงความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างจิตลักษณะเดิม (สุขภาพจิตที่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน) สถานการณ์ (การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง และการรับข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง) และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง) กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของแรงงาน

2) ควรมีศึกษาวิจัยหาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของแรงงาน โดยอาจเน้นศึกษาเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มแรงงานในภาคการผลิต และกลุ่มแรงงานในภาคบริการ เป็นต้น ซึ่งอาจจะมีปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันได้

3) ควรทำการวิเคราะห์สาเหตุหรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในตัวแปรต่างๆ เพื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยแสดงถึงอิทธิพลที่ตัวแปรสาเหตุมีต่อตัวแปรผล

บรรณานุกรม

- เกษม จันทร. 2541. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการด้านทานยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- โกศล มีคุณ. 2551. การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดจิตลักษณะด้านความมีเหตุมีผล แบบพหุมิติ. รายงานการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- งามตา วนิทานนท์. 2535. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ. 2551. ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จุมพฏ สุขเกื้อ. 2550. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรภายใต้สภาวะเศรษฐกิจพอเพียงและการสนับสนุนทางสังคมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาพื้นที่ประสบภัยธรณีพิบัติสึนามิ ตำบลกำพวน กิ่งอำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวนชัย เชื้อสาธุชน. 2546. ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ ในสถาบันราชภัฏ. อุบลราชธานี : รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ชิรวัดณ์ นิจนตร. 2526. สุขภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูดา จิตพิทักษ์. 2525. พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สารสมวลชน.
- ฐานันดร เปียศิริ. 2545. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2551. การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพระระดับในบริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. รายงานการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนา ระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550. "แผนงานวิจัยเพื่อสร้างและใช้พหุดัชนีทางจิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ขั้นตอนหนึ่ง สาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการสร้างดัชนีทางจิต." ใน หนังสือประมวลเอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง "แผนงานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนจริยธรรม ปัญญา และสุขภาพจิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง." เอกสารทางวิชาการเลขที่ 6.1 จัดโดยโครงการแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ พฤษภาคม 2550.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2548. "ลักษณะทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม." บทความประกอบการบรรยาย เรื่อง "ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต." ในการประชุมปฏิบัติการ (รุ่นที่ 1 ครั้งที่ 1) เรื่อง "การใช้และการผลิตผลงานวิจัยทางจิต พฤติกรรมศาสตร์เพื่อประโยชน์แก่สังคมไทย" จัดโดย โครงการแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 26-29 ตุลาคม 2548 ณ โรงแรมและรีสอร์ท สักกุดเดือน เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2543. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541. "รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) เพื่อวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์." วารสารทันตภิบาล. 10 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 105-108.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2539. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2529. ประมวลบทความวิชาการ ตอน 1. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ. 2536. รายงานการวิจัยลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. 2524. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 26. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. 2520. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานวิจัย ฉบับที่ 21. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550. "หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล : ทฤษฎี และผลการวิจัย เพื่อสร้างดัชนีในแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์." วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์. 47 (1/2550) : 27-80.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วนินทานนท์. 2551. การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพหุมิติด้านการมีภูมิคุ้มกันตน. รายงานการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนากระบวนการพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน และประทีป จินฉิ่ง. 2537. รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ต้องฤดี ปุณณกันต์. 2534. การเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาครู ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร โชติสุดเสงห์. 2545. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปิยฉัตร กลิ่นสุวรรณ. 2538. ลักษณะจิตสังคมของพระสงฆ์ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทำงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปาณิสรา วัฒนรัตน์. 2550. การเปิดรับชม ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระมหาชินวุฒิ ธมฺมานนฺโต (ทองพิมพ์). 2550. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริหารจัดการคุณค่า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 : กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัด

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พีระนันท์ บุรณะโสภณ. 2538. พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ พิมพ์ดี. 2551. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มนชิตา ทองก้อน. 2546. เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มันทนา สิริรักในภาส. 2538. การสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเจตนา และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระเด่น หัสดี และสรศักดิ์ภรณ์ ดวงคำสวัสดิ์. 2536. การสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์กับการพัฒนาสาธารณสุขเพื่อบรรลุสุขภาพดีถ้วนหน้า. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ลินดา สุวรรณดี. 2543. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิชัย เขียดบัว. 2534. ลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิสูตร สุจิระกุล. 2551. การบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ศศิพร ปาณิกบุตร. 2544. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สงวนศรี วิรัชชัย. 2527. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- สมพร เทพสิทธิ์า. 2548. เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2544. รางวัลผลงานการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย ประจำปี 2544 : โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2552. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. [Online] Available : <http://www.nesdb.go.th/>
- สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ. 2551. สภาพทั่วไปของจังหวัดสมุทรปราการ. [Online] Available : <http://www.samutprakan.go.th/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2551. ศูนย์ข้อมูลสถิติจังหวัด. [Online] Available : <http://www.nso.go.th/>
- สุนทร ศรีอรุณ. 2545. พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน กองกำกับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- สุภาสิณี นุ่มเนียน. 2546. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อน้ำที่ชองนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพร กิตติสารวัฒน์ และไพฑูรย์ พิมพ์ดี. 2550. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. รายงานการวิจัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุวลัย อารงค์สกุลศิริ. 2537. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล. 2533. ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อารมย์ สนานนท์. 2544. ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อุบล เลี้ยววาริน. 2551. การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดแบบพหุมิติของจิตลักษณะด้านการรับรู้คุณค่าชีวิต. รายงานการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อุบล เลี้ยววาริน. 2534. ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Ajzen, I. and Fishbein, M. 1980. *Understanding Attitude and Predicting Social Behavior*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Atkinson, John W. 1964. *An Introduction to Motivation*. New York : American Book Company.
- Bowman, C.H. and Fishbein, M. 1978. "Understanding Public Reaction to Energy Proposals : An Application of the Fishbein's Model." *Journal of Applied Social Psychology*, 8 (4) : 319-340.
- Cohen, J. 1977. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Rev ed. New York : Academic Press.
- Cohen, S., and Wills, T.A. 1985. "Stress, Social Support, and the Buffering Hypothesis." *Psychological Bulletin*, 98 (February) : 310-357.
- Cronbach, L. J. 1972. *The Dependability of Behavioral Measurements : Theory of Generalizability for Scores and Profiles*. New York : Wiley.
- Eagly, A.H. and Chaiken, S. 1993. *The psychology of attitudes*. New York : Harcourt Brace Joranovich College Publishers.
- Goldenson, M. 1984. *London Dictionary of Psychology and Psychiatry*. New York : Longman Inc.

- Hines , J.M. and Others. 1985. "Analysis and Synthesis of Research on Responsible Environmental Behavior : A Meta-Analysis." Journal of Environmental Education. 8 (2) : 1-8.
- Hollander, Edwin P. 1981. Principle and Methods of Social Psychology. London : Oxford University Press.
- Kantola, S.J. and Others. 1982. "The Psychological Meaning of Various Criteria for Positive Mental Health. In H. Wechsler and Others (eds.)" Social Psychology and Mental Health. p28-35 Holt, Rineharth and Winston.
- Kohlberg. 1969. "Stage and sequence: The cognitive-development approach to socialization. In D. Goslin (Ed.)" Handbook of Socialization Theory. New York : Rand McNally.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. 1970. "Determining Sample Size for Research Activities." Journal of Educational and Psychological Measurement. 30 (3) : 607-610.
- Magnusson, D. and Endler, N.S. 1977. Personality at the Crossroads : Current Issues in Interactionism Psychology. New York : LEA Publishers.
- McClelland, David C. 1953. The Achievement Motive. New York : Harper and Row.
- McGuire, William J. 1969. The Nature of Attitude and Attitude Change in Handbook of Social Psychology. Lindzek and E. Aronson, eds. Massachusetts : Addison Wesley : 314-316.
- Moursund, Janet P. 1976. Learning and the Learner. Monterey California : Brooks / Sole Publishing Company.
- Pual, Bell A., et al. 1990. Environmental Psychology. 3rd ed. Florida : Holt, Rinehart and Inston, Inc.
- Rotter, Juliam B. 1966. "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement." Psychological Monographs. 80(January) : Whole No. 609.

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบวัดเพื่อการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

คำแนะนำ

เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอเสนอแนะวิธีการตอบแบบวัดชนิดมีประโยคและมาตราประกอบ ดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2 ขอให้ท่านคิดว่า ข้อความนี้ เป็น "จริง" หรือ "ไม่จริง" สำหรับท่าน

ขั้นที่ 3 ถ้า "จริง" ให้ท่านคิดว่า เป็นจริงมากน้อยเพียงใด มี 3 ระดับ คือ

1) จริงเล็กน้อย ชิด ✓ ที่ "ค่อนข้างจริง"

2) จริงปานกลาง ชิด ✓ ที่ "จริง"

3) จริงมาก ชิด ✓ ที่ "จริงที่สุด"

ถ้า "ไม่จริง" ให้คิดว่า ไม่จริงมากเพียงใด จาก

1) ไม่จริงเล็กน้อย ชิด ✓ ที่ "ค่อนข้างไม่จริง"

2) ไม่จริงปานกลาง ชิด ✓ ที่ "ไม่จริง"

3) ไม่จริงมาก ชิด ✓ ที่ "ไม่จริงเลย"

ตัวอย่างเช่น

1. ข้าพเจ้าชอบสุนัขมากกว่าแมว

..... ✓ .....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

การตอบเช่นนี้ แสดงว่าท่านเห็นว่าข้อความดังกล่าวเป็นจริงในระดับปานกลาง

หมายเหตุ หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ โปรดสอบถามผู้วิจัยได้ที่

ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง เติมคำหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือกรอกตัวเลข/ข้อความลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. ข้าพเจ้าอายุ.....ปี
3. สถานภาพสมรส 1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย/หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษาสูงสุดของข้าพเจ้า

☐ 1. ระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	☐ 2. มัธยมศึกษา หรือ ปวช. หรือเทียบเท่า
☐ 3. อนุปริญญา หรือ ปวส.	☐ 4. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
☐ 5. สูงกว่าปริญญาตรี	☐ 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. ข้าพเจ้ามีรายได้ต่อเดือน

☐ 1. ไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน	☐ 2. ระหว่าง 10,001–15,000 บาท/เดือน
☐ 3. มากกว่า 15,000 บาท/เดือนขึ้นไป	
6. ครอบครัวของข้าพเจ้ามีรายได้ต่อเดือนประมาณ (รายได้ของสมาชิกทุกคนรวมกัน)

☐ 1. ไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน	☐ 2. ระหว่าง 10,001–20,000 บาท/เดือน
☐ 3. ระหว่าง 20,001–25,000 บาท/เดือน	☐ 4. ระหว่าง 25,001–30,000 บาท/เดือน
☐ 5. ระหว่าง 30,001–35,000 บาท/เดือน	☐ 6. มากกว่า 35,000 บาท/เดือนขึ้นไป
7. จำนวนสมาชิกครอบครัวที่ใช้จ่ายจากรายได้ตามข้อ 6.....คน (ไม่รวมคนงาน)
8. ประสบการณ์ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม .....ปี

4. เมื่อข้าพเจ้าทำสิ่งใดผิดพลาด ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะทำให้สิ่งนั้นกลับถูกต้องได้
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
5. ทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา คือพยายามไม่คิดถึงปัญหานั้น
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
6. ถ้าข้าพเจ้าทำงานอย่างซื่อสัตย์ จะช่วยให้ข้าพเจ้ามีความก้าวหน้าในการทำงานได้
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
7. เมื่อมีคนไม่ชอบเรา เราไม่มีทางจะแก้ไขอะไรได้
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
8. ถ้าข้าพเจ้าวางแผนการที่จะทำอะไรล่วงหน้า ข้าพเจ้ามักทำสิ่งนั้นได้เสมอ
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
9. ข้าพเจ้าเชื่อว่าปัญหาต่างๆ จะคลี่คลายได้เอง โดยที่ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องยุ่งเกี่ยวกับมัน
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
10. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่จะพยายามทำอะไรอย่างเต็มที่ เพราะสิ่งต่างๆ ไม่เคยให้ผลตามที่เราพยายามเสมอ
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
11. ข้าพเจ้าเชื่อว่าคนที่เก่งทางการกีฬา ส่วนใหญ่เป็นเพราะเกิดมาเก่งเอง
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
12. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่มีใครคิดร้ายกับข้าพเจ้า โดยที่ไม่มีเหตุผลเลย
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
13. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเมื่อมีคนคิดจะทำร้ายข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีทางที่จะหยุดยั้งเขาได้น้อยมาก
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
14. ข้าพเจ้าเชื่อว่าวางแผนล่วงหน้า ช่วยให้ทำสิ่งต่างๆ สำเร็จได้มากกว่าการไม่วางแผนล่วงหน้า
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการตอบ

ก. นกเป็นสัตว์ปีก

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

1. หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิตที่เหมาะสมสำหรับคนยากจนเท่านั้น

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

2. คนที่มีรายได้น้อย แต่มีรสนิยมสูง เป็นสิ่งที่ควรทำ

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

3. คนที่มีรายได้น้อยซื้อของแพงใช้ ถือว่าเป็นคนไม่พอเพียง

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

4. เศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินเท่านั้น

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

5. คนที่มีวัตถุอันวยความสะดวกครบ เป็นคนพอเพียง

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

6. การนำของที่มีอยู่แล้วมาใช้ ถือเป็นความพอเพียง

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

7. เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องของคนยากจนรายได้น้อย

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

8. คนรวยไม่จำเป็นต้องสนใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง

.....	.....	(มั่นใจในคำตอบนี้)	.....	.....	.....
ถูก	ผิด		มาก	ปานกลาง	น้อย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ความพอเพียงอยู่ที่ใจและหรือความรู้สึกของแต่ละบุคคล

..... (มั่นใจในคำตอบนี้) .....

ถูก   ผิด   มาก   ปานกลาง   น้อย

การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง

1. ข้าพเจ้าเห็นตัวอย่างเพื่อนบ้านที่นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ เช่น ซ่อมของชำรุดแล้วนำไปใช้ต่อ

.....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าเห็นเพื่อนร่วมงานออมเงินทุกเดือน

.....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. เพื่อนร่วมงานชอบเที่ยวเตร่ตามสถานบันเทิงตอนกลางคืน

.....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. สมาชิกในหน่วยงานของข้าพเจ้า มักยกย่องชมเชยคนที่ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

.....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้าเห็นผู้บังคับบัญชาให้คำแนะนำเพื่อนร่วมงานเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามจำเป็น

.....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้าเห็นเพื่อนร่วมงานชักชวนกันไปกู้ยืมเงินนอกระบบ

.....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้าเห็นผู้บังคับบัญชาชอบดื่มเหล้าหยี่ห้อดังจากต่างประเทศ

.....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ผู้บังคับบัญชามักกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานของข้าพเจ้าเลิกเล่นหวยและการพนัน

.....

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

คณะครูศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

